

ΑΣΤΗΡ της ΑΝΑΤΟΛΗΣ

πάντα δοκιμάζετε, το καλόν κατέχετε

Η ΠΟΙΜΑΝΣΗ ΤΟΥ ΠΟΙΜΝΙΟΥ

ΕΤΟΣ 154ο ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2011 Νο 1

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΑΠΟΗΘΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΘΟΡΑ

Διάβασα προσφάτως το εξής κείμενο, γραμμένο από τον σερ Τζόνathan Σακς, καθηγητή της Φιλοσοφίας στο επάγγελμα και Αρχιραββίνο της Βρετανίας σχετικά με τον ηθικό σχετικισμό που επικρατεί στις δυτικές κοινωνίες. Στο βιβλίο που εξέδωσε το 2007, με τον τίτλο «Το σπίτι που χτίζουμε μαζί: Αναδημιουργώντας την κοινωνία», ο Σακς παραθέτει σκέψεις που αφορούν όχι μόνον τους Βρετανούς, αλλά και τη δική μας κοινωνία:

«Τι συμβαίνει όταν χάνουμε την κοινωνική συναίνεση για ζητήματα ηθικής; Η ηθική υποβιβάζεται στο επίπεδο του γούστου, το καλό και το κακό πέφτει στο επίπεδο της διάκρισης μεταξύ εύγευστου και άνοστου. Μου αρέσει αυτό, δεν μου αρέσει το άλλο. Φανταστείτε δύο ανθρώπους, ο ένας εκ των οποίων λέει: “Μου αρέσει το παγωτό”, ενώ ο άλλος λέει: “Δεν μου αρέσει”. Δεν συζητούν. Απλώς ο καθένας τους δηλώνει την προτίμησή του. Έχουμε χάσει τη βάση της ηθικής ως κοινό σύνολο αξιών που κρατάει την κοινωνία ενωμένη. Ζούμε στην εποχή “μετά την αρετή”, δηλαδή σε μια εποχή όπου οι άνθρωποι δεν έχουν πλέον ρόλους και καθήκοντα μέσα σε ένα σύνολο σταθερών κοινωνικών δομών. Όταν συμβαίνει αυτό, η ηθική γίνεται ένα σκέτο πρόσχημα. Οι διαφωνίες γίνονται ατελείωτες και ανυπόφορες. Η επαρκής απάντηση στην διαφορετική άποψη είναι το: “Ποιος το λέει αυτό;”. Σε μια αντιπαράθεση ιδεών, όπου δεν υπάρχουν κοινά μέτρα και σταθμά, η δυνατότερη φωνή κερδίζει και ο τρόπος για να νικήσεις τους αντιπάλους είναι να τους γελοιοποιήσεις. Εάν δεν υπάρχει συμφωνημένη ηθική αλήθεια, δεν μπορούμε πια να συλλογιστούμε από κοινού. Η αλήθεια γίνεται υποκειμενική ή σχετική, τίποτε παραπάνω από μια κατασκευή, μια αφήγηση, ένας τρόπος ανάμεσα στους πολλούς για να πεις την ιστορία. Ο καθένας αντιπροσωπεύει μιαν άποψη και κάθε άποψη γίνεται η έκφραση μιας ομάδας. Υπ’ αυτήν την έννοια, ο Δυτικός πολιτισμός παύει να είναι αλήθεια και γίνεται απλώς η ηγεμονία μιας άρχουσας τάξης».

Στην χώρα μας έχουμε πέσει όχι απλώς στον ηθικό σχετικισμό αλλά στην θεολογική δαμονοποίηση της ηθικής. Η χριστιανική ηθική κατέληξε μία απαγορευμένη ή παλιομοδίτικη θεωρία. Σύμφωνα με κάποιους, η θρησκεία δεν είναι ηθική, ο χριστιανισμός δεν είναι –και– ηθική, είναι έρωτας. Μάλιστα! Και φτάσαμε στο σημείο που είμαστε, με την διαφθορά στην Ελλάδα να ανέρχεται σε δυσθεώρητα ύψη, κανένας να μην τιμωρείται ποτέ, ούτε καν στην συνείδηση των ανθρώπων –και δεν μιλάω μόνο για τα οικονομικά εγκλήματα. Στην προτεσταντική δύση, που επίσης έχει τα χάλια της αλλά όχι στον δικό μας βαθμό, που μόνο κακή είναι για τους παραπάνω διανοητές, όπου επικρατεί τάχα νομικισμός και ηθικολογία, ένας βρετανός βουλευτής καταδικάστηκε για ένα παράπτωμα λίγων χιλιάδων λιρών, παράπτωμα που εδώ δεν θα συζητιόταν καν. Αναρωτιέται κανείς, δεν χρειάζεται μία χριστιανική ηθική διδασκαλία από πλευράς εκκλησίας και υπεύθυνων πνευματικών ταγών; Διδασκαλία αντιστοιχίας λόγων και έργων; Όχι καθηκοντολογίας. Διδασκαλία χριστιανικής ηθικής και όχι μικροαστικού ηθικισμού του «ως ζώντας εν τω κόσμω υπόκεισθε εις διατάγματα: Μη πιάσης, μη γευθής μη εγγίσης τα οποία πάντα φθείρονται δια της χρήσεως κατά τα εντάλματα και τας διδασκαλίας των ανθρώπων; Τα οποία έχουσι φαινόμενον μόνον σοφίας εις εθελθρησκείαν και ταπεινοφροσύνην και σκληραγωγίαν του σώματος εις ουδεμίαν τιμήν έχοντα την ευχαρίστησιν της σαρκός». (Κολοσσαείς 2:20-23).

Ο Ροϊδης, καταπληκτικός σκώπτης, λέει κάπου: «μόνο οι ανήθικοι ομιλούν περί ηθικής» και έχει μάλλον δίκιο. Δεν μιλάμε εδώ περί της ηθικής ΜΑΣ δεν μιλάμε για κοινωνικούς κανόνες και συμβάσεις σεμνότητας και αξιοπρέπειας αλλά περί της ηθικής του χριστιανισμού, του χριστιανισμού που ενεργεί καταλυτικά σε όλες τις πλευρές της ανθρώπινης υπάρξεως, η οποία εν πολλοίς ξεχάστηκε και αυτή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Απλώς Καλά Νέα! 2011	3
Δάμασε το θηρίο!	5
Η Απιστία του Πατέρα της Πίστης	9
Η Πτώση	12
Ευαγγελικαλισμός	16
Η Περαίωση του Θεού	18
Η Ποίμανση του Ποιμνίου	20
Κόλαση -Υπάρχει άραγε;	22
Ένας Υπάλληλος Τράπεζας στην Αθήνα	26
Γιατί να γίνω μέλος της τοπικής εκκλησίας;	29

ΑΣΤΗΡ

της

ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Εκδίδεται από το 1858

"Πάντα δοκιμάζετε,
το καλόν κατέχετε"

Α' Θεσσα. 5: 21

www.gec.gr/astir

Λεωφ. Αμαλίας 50, 105 58 Αθήνα
Τηλ.: 210 3231079 – Fax: 210 3316 577
email: astir@gec.gr

ΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ιωάννης Τσεβάς

ΔΡΥΤΗΣ:
Μιχ. Δ. Καλοποθάκης (1858-1911)

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΕΚΔΟΤΕΣ:
Δημ. Μ. Καλοποθάκης (1911-1946)
Μιχ. Β. Κυριακόπουλος (1946-1989)
Γ. Τασσιόγλου (1989-1990)
Φ. Β. Καμπούροπουλος (1991-2002)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:
Γ. Αδάμ, Τιμ. Αναστασιάδης,
Ε. Αντωνιάδου, Παν. Κανταρτζής,
Αντ. Κουλούρης, Μελ. Μελετιάδης,
Παρ. Παπαγεωργίου,
Ιω. Σακινίδου, Ιωάν. Τσεβάς

ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΣ:
Σειράς «Λόγος»: Λ. Κολλάρος
Ειδικών αφιερωμάτων: Μελ. Μελετιάδης
Ποίηση, Προσευχές: Λιλ. Βαλαή

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ: Στέλιος Παπαβασιλείου
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ: Έρση Αντωνιάδου
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μυρτιά Σακινίδου
ΔΙΕΚΤΗΡΙΑΙΩΣΗ: Γιώργος Σάκος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ-ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ: Μαίρη Αλάγιαλη
Λεωφ. Αμαλίας 50 - 105 58 Αθήνα
ΑΡΙΘΜ. ΛΟΓ. ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:
EUR 5144-043494-503 (Στ. Παπαβασιλείου)
IBAN: GR93 0172 1440 0051 4404 3494 503
BIC: PIRBGR3A

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ:
Βοστώνης: Τάκης Τσανικλίδης
Θεσ/νίκης: Δημήτρης Σοφός
Κατερίνης: Πάρις Παπαγεωργίου
Κέρκυρας: Βέτα Παντελιού
Κύπρου: Δέσποινα Μελετιάδου
Χαλκίδας: Νίκος Παντελής

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Εσωτερικό & Κύπρος € 10
Ευρώπη: € 26 - ΗΠΑ USD 30
Καναδάς, Αυστραλία κ.λπ. Δολ. 40

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: € 1,00

ISSN 1106-4250

Τα ενυπόγραφα άρθρα απηχούν τις απόψεις των συγγραφέων. Η σύνταξη του περιοδικού διατηρεί το δικαίωμα να κάνει συντομεύσεις ή διορθώσεις στα προς δημοσίευση κείμενα. Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Απλώς Καλά Νέα! 2011

του Λεωνίδα Κολλάρου

"Επειδή δεν ντρέπομαι το ευαγγέλιο του Χριστού· για το λόγο ότι, είναι δύναμη Θεού προς σωτηρία σε κάθε έναν που πιστεύει, και στον Ιουδαίο, πρώτα, και στον Έλληνα· επειδή, διαμέσου αυτού η δικαιοσύνη του Θεού αποκαλύπτεται από πίστη σε πίστη, καθώς είναι γραμμένο: Ο δίκαιος, βέβαια, θα ζήσει με πίστη."

Ρωμ. 1: 16-17

Αν ρωτούσες κάποιον που το χωριό του, και το σπίτι του απειλούνταν από τις πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2007: «Ποια είναι η μεγαλύτερη ανάγκη σου;», θα απαντούσε: «Να σβήσει η φωτιά που απειλή το σπίτι μου». Αν ρωτούσες κάποιον στις λαϊκές αγορές της Βαγδάτης: «Ποια είναι η μεγαλύτερη ανάγκη σου;», θα απαντούσε: «Να σταματήσουν οι βομβιστικές επιθέσεις, γιατί κάποτε μπορεί να αφαιρέσουν και τη δική μου ζωή». Αν ρωτούσες την ίδια ερώτηση σε κάποιον στην Αφρική, θα απαντούσε: «Να εξαλειφθεί το AIDS που έχει αφαιρέσει τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων». Αν έκανες την ερώτηση αυτή καθισμένος στην άκρη του κρεβατιού ενός ετοιμοθάνατου που πάσχει από κάποια ανίατη ασθένεια σε κάποιο νοσοκομείο, θα απαντούσε: «Να ξαναβρώ την υγεία μου». Κατανοητές αυτές οι απαντήσεις, και θα ήταν στη σκέψη κάθε φυσιολογικού ανθρώπου. Αλλά το σκεπτικό τους βαδίζει στο στενό τούνελ των ανθρώπινων δεδομένων. Κάθε παρόμοια απάντηση θεωρεί τον άνθρωπο ως μια μάζα βιολογικού υλικού και εγκλωβίζει την ύπαρξή του και συνεπώς και τις ανάγκες του στους στενούς ορίζοντες αυτής της ζωής.

Η μεγαλύτερη ανάγκη του ανθρώπου

Για να μπορέσει να διακρίνει ο άνθρωπος τη μεγαλύτερη ανάγκη του δεν πρέπει να κοιτάξει ούτε προς τα κάτω, ούτε προς το σώμα του, ούτε ολόγυρά του, αλλά προς τα πάνω. Η σκέψη πρέπει να φτερουγίσει προς το Θεό που είναι ο μόνος που έχει ουσιαστική σχέση με τη ζωή, τον προορισμό και τις κινήσεις του κάθε ανθρώπου. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε από το Θεό, για το Θεό, και κάποια μέρα θα λογοδοτήσει στο Θεό. Εάν αυτές οι έννοιες λάμπουν στο στερέωμα της θεϊκής πραγματικότητας, τότε η απάντηση στο ερώτημα του ποια είναι η μεγαλύτερη ανάγκη του ανθρώπου πρέπει να αναζητηθεί κάπου κοντά στο θρόνο του Θεού. Στη δικιά Του πανταχού παρουσία η απάντηση γίνεται σαφής και αδιαμφισβήτητη: Η μεγαλύτερη ανάγκη του ανθρώπου είναι να γίνει δεκτός από το Θεό. Ταυτόχρονα όμως με τη σωστή απάντηση ξεπροβάλλει και ένα μεγάλο πρόβλημα: Πως μπορεί ο ακάθαρτος να γίνει δεκτός από τον άγιο Θεό; Τώρα η σωστή απάντηση στο ερώτημα αυτό, και ο σωστός τρόπος προκειμένου ο άνθρωπος να γίνει δεκτός από το Θεό, γίνεται η

επόμενη ανάγκη. Αυτή η ανάγκη είναι τόσο έντονη που όταν συνειδητοποιηθεί από την ψυχή του ανθρώπου, ξεσηκώνει σ' αυτήν τέτοια φουρτούνα που δεν μπορεί με τίποτα να κοπάσει ωστόσο η συνείδηση βρει την γαλήνη της στη λύση που δίνει ο Θεός. Το πρόβλημα απ' το οποίο δημιουργείται η ανάγκη το επισημαίνει ο ίδιος ο Θεός. Μας λέει ότι όλη η δικαιοσύνη του ανθρώπου είναι σαν ένα βρώμικο ρούχο στο βλέμμα του Θεού (Ησα.64:6). Φαντάσου για μια στιγμή να καθαρίζεις το αυτοκίνητό σου με ένα πανί· όχι το εξωτερικό, ...μέσα, τη μηχανή. Τρίβεις τα μέρη που έπεσαν λάδια, τρίβεις τους άξονες και τα γρανάζια. Στο τέλος βλέπεις σε τι κατάσταση βρίσκεται αυτό το πανί! Ο Θεός λέει ότι τέτοια είναι η εικόνα της δικαιοσύνης μας! Πρόσεξε, δεν λέει ότι έτσι βλέπει τις αμαρτίες μας· λέει ότι έτσι βλέπει τη δικαιοσύνη μας! Ο Θεός απαιτεί απόλυτη καθαρότητα, διότι απλουστάτα είναι Θεός. Διαφορετικά δεν θα τον ενοχλούσε η αμαρτία μας, και δεν θα μιλούσε για την ακαθαρσία μας. Τώρα βλέπουμε πιο καθαρά· βλέπουμε ότι η μεγαλύτερη ανάγκη είναι να βρει τρόπο να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις του Θεού και έτσι να γίνει δεκτός απ' Αυτόν.

Ο Θεός μιλάει καθαρά

Η διαύγεια της δικής Του φωνής δίνει πάλι την απάντηση: «... διαμέσου αυτού (του ευαγγελίου) αποκαλύπτεται η δικαιοσύνη του Θεού ...» (εδάφιο 17). Να η απάντηση! Μιλάει για μια «δικαιοσύνη του Θεού», δηλαδή μια δικαιοσύνη που ανήκει στο Θεό, είναι δική Του και συνεπώς μόνο ο Θεός μπορεί να χορηγήσει, και το κάνει! Και είναι κάτι που το αποκτούμε δια της πίστεως, και γίνεται δικό μας δια της πίστεως. Αυτό σημαίνει ότι είναι δωρεάν. Να γιατί το ευαγγέλιο είναι καλά νέα! Είναι καλά νέα διότι δεν μας λέει τι πρέπει εμείς να καταφέρουμε, αλλά τι ο Χριστός κατάφερε για μας μια για πάντα. Αυτά είναι τα πιο ένδοξα και πολύτιμα νέα! Τα νέα που αξίζει να τα ακούσεις, να τα διαβάσεις, να τα μελετήσεις, να τα κλειδώσεις μέσα σου, γιατί σου δίνουν αυτό που στερείσαι. Η δικαιοσύνη που πρέπει να καλύψει τον ακάθαρτο άνθρωπο προκειμένου να τον καταστήσει δεκτό ενώπιον του Θεού δεν είναι δυνατόν να δημιουργηθεί από τον άνθρωπο, αλλά δημιουργείται από εκείνον που είναι τόσο ο δημιουργός της ζωής όσο και ο δημιουργός της σωτηρίας. Ο Θεός πρέπει να έχει την απόλυτη δόξα

και τιμή και στο βασίλειο της ζωής και στο βασίλειο της χάριτος. Και τουλάχιστον στο βασίλειο της χάριτος, την έχει, αφού αυτός μας δίνει αυτό το οποίο ζητάει, που είναι η δικαιοσύνη. Εκ των άνωθεν λοιπόν έρχεται αυτή η επισκέπτρια. Έρχεται από τη χώρα του Θεού. Ο Θεός τη στέλνει. Ο Θεός μας την συστήνει μέσα από το μήνυμα του ευαγγελίου ως «η δικαιοσύνη του Θεού». Αποστολή της είναι να μας κάνει δεκτούς ενώπιον του Θεού. Και αυτή υπάκουα εκτελεί την αποστολή της, καθώς δεν είναι δυνατόν οτιδήποτε έρχεται από το Θεό έχοντας μια συγκεκριμένη αποστολή, είτε να αποτύχει, είτε να αρνηθεί να υποταχθεί στο θέλημα του Παντοκράτορα της χάριτος. Επιπλέον, το εδάφιο αυτό μας λέει ότι η δικαιοσύνη αυτή «αποκαλύπτεται». Οι σωτήριες αλήθειες του χριστιανισμού δεν είναι ευρήματα ανθρώπινης έρευνας και πειραματισμών, αλλά αποκαλύψεις του Θεού. Τα γνωρίζουμε όχι διότι καταλήξαμε σε αυτά τα συμπεράσματα μετά από αιώνες σκέψης, κριτικής έρευνας, σύγκλησης Συνόδων και αποφάσεων συμβουλίων, αλλά διότι μας φανερώθηκαν από το Θεό. Πράγματι ο Θεός μιλάει και αποκαλύπτει ότι έχουμε ανάγκη από μια δικαιοσύνη, και ότι αυτή η δικαιοσύνη είναι η δική Του. Στο σημείο αυτό πρέπει να πλησιάσουμε αρκετά κοντά τη δικαιοσύνη για την οποία μιλάμε για να δούμε πιο καθαρά το πρόσωπό της και να γνωρίσουμε τη σημασία της. Τι είναι αυτή η δικαιοσύνη;

Δύο είναι οι απαιτήσεις της δικαιοσύνης: Από τη μια πλευρά, να υπάρξει τέλεια υποταγή στο νόμο του Θεού. Ο Θεός από τη φύση Του είναι άγιος, και αυτή η αγιότητα εκφράζεται με συγκεκριμένους νόμους, που αποκαλύπτουν το θέλημα του Θεού. Ο Θεός ευαρεστείται σε αυτό που εντέλλεται και οργίζεται με αυτό που αντιβαίνει στο άγιο θέλημά Του. Από την άλλη πλευρά, να επιβληθεί η τιμωρία που αξίζει η κάθε παράβαση του άγιου θελήματός Του. Αυτές οι δύο προϋποθέσεις συνιστούν τη δικαιοσύνη που απαιτεί ο Θεός και που συνάδει με το χαρακτήρα Του. Ο Χριστός είναι αυτός που εκπλήρωσε και τη μια και την άλλη. Αφενός μεν, αυτός είναι ο μόνος που εκπλήρωσε το νόμο του Θεού σε όλες τις απαιτήσεις του, μέχρι τελευταίας κεραίας, και ικανοποίησε απόλυτα αυτή τη θεϊκή απαίτηση. Με μια ζωή αναμαρτησίας επί της γης επεξεργάστηκε αυτή τη δικαιοσύνη που δικαίως χαρακτηρίζεται ως «η δικαιοσύνη του Θεού», αφού για την επεξεργασία αυτής ακριβώς της δικαιοσύνης τον απέστειλε ο Πατέρας, και αφού αυτή η δικαιοσύνη θεωρείται τώρα επαρκής από το Θεό και ικανοποιεί τις δικές Του απαιτήσεις, πάλι δικαίως μπορεί να χαρακτηριστεί ως «η δικαιοσύνη του Θεού». Αφετέρου δε, ο Χριστός δέχθηκε να εκπληρώσει τις απαιτήσεις της θεϊκής δικαιοσύνης σχετικά με την επιβολή της ποινής για την αμαρτία. Αυτό το έκανε όταν επί του σταυρού σήκωσε την αμαρτία μας και συνεπώς στάθηκε ως υπόδικος ενώπιον της θεϊκής δικαιοσύνης με την προαίρεση να υποστεί αυτός στη δική μας θέση αυτό που αν έπεφτε επάνω μας θα μας κατέστρεφε για πάντα. Έτσι το αίμα της θυσίας Του ήταν εξ ίσου έργο επεξεργασίας μιας τέλει δικαιοσύνης ενώπιον του Θεού, όσο ήταν και το έργο της υποταγής Του στο νόμο κατά τη διάρκεια ολόκληρης της επίγειας ζωής Του. Αυτά ακριβώς είναι εκείνα που λείπουν από τον άνθρωπο· αυτά ακριβώς είναι εκείνα που χορηγούνται

από τον Θεό μέσω της ζωής και της θυσίας εκείνου του προσώπου που ήταν η δικαιοσύνη του Θεού προς πάντα τον πιστεύοντα Ιουδαίο τε πρώτον και Έλληνα.

Μια ένδοξη ανταλλαγή

Το έργο της πώσης στην αμαρτία ήταν έργο του ανθρώπου για τον εαυτό του. Το έργο της δημιουργίας της σωτήριας δικαιοσύνης ήταν έργο του Χριστού για τον άνθρωπο. Το έργο της κατάκρισης έγινε από τον άνθρωπο για τον εαυτό του· το έργο της σωτηρίας έγινε από τον Χριστό όχι για τον εαυτό Του, αλλά για άλλους. Από αυτό γίνεται σαφές ότι στο έργο της σωτηρίας έχουμε το έργο κάποιου για λογαριασμό άλλων. Αντικατάσταση το λέμε αυτό. Μια ένδοξη ανταλλαγή γίνεται κατά την οποία ο Κύριος παίρνει και σηκώνει αυτό που ανήκει στον άνθρωπο, δηλαδή την υποχρέωση να τηρήσει το νόμο στην εντέλεια, αλλά και να υποφέρει τις συνέπειες της αμαρτίας του. Αυτή η ανταλλαγή δεν εξαντλείται όμως εδώ. Συνεχίζει τη δράση της με το να μεταδώσει στον άνθρωπο κάτι από τον Χριστό: την τέλεια δικαιοσύνη Του. Με αυτό το εφόδιο ο άνθρωπος γίνεται δεκτός από το Θεό και καλύπτεται έτσι η μεγαλύτερη ανάγκη του. Έτσι αυτό που είναι έργο του ανθρώπου γίνεται του Χριστού, και ο Χριστός αναλαμβάνει όλες τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες. Και αυτό που είναι έργο του Χριστού γίνεται του ανθρώπου, και αυτός απολαμβάνει όλα τα προνόμια και οφέλη που προκύπτουν από αυτό. Γι' αυτό το λόγο το ευαγγέλιο είναι καλά νέα, και πολύ σωστά τονίζεται αυτό το χαρακτηριστικό από όσους διαβάζουν τη Βίβλο και διαδίδουν το μήνυμα ότι η σωτηρία δεν βρίσκεται ούτε στην εκκλησία, ούτε σε τελετές, αλλά σε ένα πρόσωπο: αυτό του Χριστού.

Δια της πίστεως

Τα εδάφια της επικεφαλίδας μας μιλούν για «κάθε έναν που πιστεύει» και ότι η δικαιοσύνη αυτή «αποκαλύπτεται από πίστη σε πίστη». Την ημέρα της κρίσης δεν θα σου εξασφαλίσει τον παράδεισο η αφήγηση και καυχησιολογία σου περί όλων των καλών έργων σου. Όσο μπορείς να διασχίσεις τον Ατλαντικό Ωκεανό με μια βάρκα διάτρητη στην καρδιά της, άλλο τόσο μπορείς να γίνεις δεκτός στον ουρανό με την αξία των καλών σου έργων. Είναι άραγε αξιόπιστος ο θεϊκός λόγος που μας διαβεβαιώνει ότι ο άνθρωπος αποκτά αυτή τη δικαιοσύνη εκ του Θεού δια της πίστεως; Αξίζει άραγε να εμπιστευθούμε τη σωτηρία της ψυχής στην θεϊκή διαβεβαίωση ότι ο δίκαιος θα ζήσει δια της πίστεως; Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια για να πειστούν οι πιστεύοντες στο όνομα του Κυρίου ότι όχι μόνο αξίζει να εμπιστευθούν το λόγο του Θεού, και ότι ο Θεός είναι αξιόπιστος, αλλά έχουν γευτεί στην προσωπική τους εμπειρία την θεοπτία που τους οδήγησε στην θέωση. Η πίστη είναι το αντίθετο της προσπάθειας να σωθεί κάποιος με τα έργα. Η πίστη στηρίζεται μόνο στη δικαιοσύνη του Χριστού· η πίστη χαίρεται στον Ιησού· αγαπάει τον Ιησού· εμπιστεύεται τον Ιησού. Εσύ;

Ο κ. Α. Κολλάρος είναι κήρυκας του Ευαγγελίου στην Ε.Ε.Ε. Ιωαννίνων.

Δάμασε το θηρίο!

του αιδ. Γιώργου Αδάμ

Επιστολή Ιακώβου 3:6-12

Η περιγραφή της γλώσσας στην επιστολή Ιακώβου έως τώρα είναι πραγματικά σκληρή, θα λέγαμε τραγική. Μέχρι τώρα στο 3:1-6 διαβάσαμε πως η γλώσσα ενώ είναι μικρή,

- **έχει εξουσία (Ιακ. 3:3-4)**. Ελέγχοντας τη γλώσσα ελέγχεις τα πάντα, σαν το χαλινάρι στα άλογα, σαν το πηδάλιο στα πλοία. Για αυτό πρέπει να είναι υπό έλεγχο. Αν δεν την ελέγξουμε, θα μας ελέγξει εκείνη.

- **είναι σαν τη φωτιά: καταστρέφει (Ιακ. 3:5-6)**. Καταστρέφει με την παραμικρή αφορμή. Με μια κουβέντα μόνο, μπορείς να προξενήσεις ατελείωτο καυγά. Επειδή είναι σαν τη φωτιά,

- Είναι η πηγή της αδικίας** καθώς με τα λόγια μας, αδικούμε τους άλλους.

- Μολύνει όλο το σώμα μας**, καθετί που κάνω ή σκέφτομαι.

- Βάζει φωτιά σε όλη τη ζωή μας**, επειδή φλογίζει όλο τον κύκλο της ζωής. τους ανθρώπους γύρω μας, τα παιδιά μας, την οικογένειά μας, τις επόμενες γενιές.

- Φλογίζεται από την κόλαση**. Τη δύναμή της, την επιρροή της, την εξουσία της τα παίρνει από τον Σατανά και τα χρησιμοποιεί για κακό.

Αναρωτιόμαστε, έχει μείνει και τίποτα άλλο να πει κανένας; Δυστυχώς έχει μείνει. Η καταστρεπτική της δύναμη συνεχίζει να ξετυλίγεται από τον Λόγο του Θεού με τα εξής λόγια:

«Όλα τα είδη των θηρίων και των πτηνών, των ερπετών και των θαλασσινών, δαμάστηκαν και δαμάζονται από τον άνθρωπο. Τη γλώσσα όμως κανένας από τους ανθρώπους δεν μπορεί να τη δαμάσει. Είναι ασυγκράτητο κακό, γεμάτη θανατηφόρο δηλητήριο» (Ιακ. 3:7-8, NMB).

Το βασικό σημείο αυτών των εδαφίων είναι πως η γλώσσα δεν δαμάζεται, είναι από τη φύση της ανεξέλεγκτη, αδάμαστη, άγρια, απείθαρχη, ανεύθυνη, ανεξάρτητη και κυρίως κακιά! Ως αρχέγονο κακό πολεμά κάθε προσπάθεια να την ελέγξουμε και να την κατευθύνουμε.

Κάθε είδος ζώου που περπατάει, πετάει, ή κολυμπάει, μπορεί να δαμαστεί και έχει δαμαστεί από τον άνθρωπο. Το πιο άγριο, το πιο έξυπνο, το πιο γρήγορο, το πιο δυνατό μπορεί να δαμαστεί και να υποταχθεί στη θέληση του ανθρώπου. Από αυτή την οπτική γωνία, τα λιοντάρια, οι αρκούδες, οι ελέφαντες, είναι λιγότερο

πρωτόγονα, είναι πιο πολιτισμένα, από τη γλώσσα των ανθρώπων που τα δαμάζουν. Ειρωνεία ε; Να μπορείς να δαμάσεις ένα λιοντάρι, άλλα όχι τη γλώσσα σου!

Κανένας άνθρωπος δε μπορεί **με τη δική του δύναμη** να δαμάσει το στόμα του. Ακόμη κι όσοι λένε πως ακολουθούν τον Χριστό δεν ελέγχουν τη γλώσσα τους, συχνά μάλιστα περισσότερο από τους άλλους που δεν ισχυρίζονται κάτι τέτοιο. Εμείς οι χριστιανοί θα έπρεπε περισσότερο από τον υπόλοιπο κόσμο να είμαστε προσεκτικοί, γιατί λέμε – και είναι αλήθεια – πως μέσα μας κατοικεί το Άγιο Πνεύμα και μας δίνει δύναμη.

Πρέπει να ταπεινωθούμε και να ομολογήσουμε πως έχουμε αμαρτήσει, πως θέλαμε να αμαρτήσουμε και να πληγώσουμε τον άλλο και το πράξαμε. Πρέπει να δούμε επιτέλους το πραγματικό μας πνευματικό ύψος και να προσευχηθούμε «*Βάλε, Κύριε, φυλακή στο στόμα μου· φύλαγε τη θύρα των χειλέων μου*» (Ψαλμός 141:3).

Γράφει στην προς Γαλάτας επιστολή: «*Επειδή, η σάρκα επιθυμεί ενάντια στο Πνεύμα, και το Πνεύμα ενάντια στη σάρκα· αυτά, μάλιστα, αντιμάχονται το ένα προς το άλλο, ώστε εκείνα που θέλετε, να μη τα πράττετε*» (Γαλάτες 5:17).

Μέσα στη σάρκα η οποία μάχεται ενάντια σε αυτό που ο Θεός θέλει, είναι η γλώσσα. Μπορεί να έχω ακούσει για την αγάπη 1000 κηρύγματα, μπορεί να έχω κηρύξει ακόμη για την υπομονή και την εγκράτεια, όταν κάποιος όμως, με ενοχλήσει, τότε παίρνει η γλώσσα τον έλεγχο, κι όλη η υποτιθέμενη πνευματικότητα μου εξαφανίζεται.

Αφού αμάρτησαν οι πρωτόπλαστοι για σκεφτείτε ποια ήταν ίσως η αμέσως επόμενη αμαρτία; Με τη γλώσσα. Ουσιαστικά είπαν στο Θεό «εσύ φταις». Ο μεν Αδάμ έριξε το φταίξιμο στον Θεό λέγοντας, *Η γυναίκα που μου έδωσες, εκείνη μου πρόσφερε έναν καρπό και έφαγα* (Γένεση 3:12, NMB). Η Εύα επίσης: *Το φίδι με εξαπάτησε και έφαγα* (Γένεση 3:13, NMB).

Η Αγία Γραφή είναι ξεκάθαρη: Τη γλώσσα, όμως, κανένας από τους ανθρώπους δεν μπορεί να δαμάσει. Ούτε εσύ, ούτε εγώ, μόνοι μας μπορούμε. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να τη περιορίσει. Χρειάζεται κάτι μεγαλύτερο από εμάς.

Είναι επίσης, ασυγκράτητο κακό. Το αρχαίο κείμενο το έχει ως εξής: «ακατάστατο κακό». Ακατάστατος στα αρχαία ελληνικά είναι ο ασταθής, ο ακούραστος, ο ακατάσχετος, ο ασυγκράτητος. Είναι δηλαδή κακό που δεν σταματιέται και δεν ξέρεις προς ποια μεριά θα πάει. Φανταστείτε ένα άγριο, αδάμαστο ζώο το οποίο παλεύει να ξεφύγει από το κλουβί του, ασταμάτητα, χωρίς να κουράζεται ποτέ και τελικά τα καταφέρνει.

Τρίτο, είναι, γεμάτη [αρχ.«μεστή»] από θανατηφόρο φάρμακο. Τα λόγια είναι σαν το δηλητήριο του φιδιού. Φέρνουν θάνατο. Ο ψαλμωδός συνειδητοποίησε πως οι πιο επικίνδυνοι εχθροί είναι αυτοί που επιτίθενται όχι

με τα όπλα, αλλά με τα λόγια. Προσευχήθηκε λοιπόν, με τον εξής τρόπο:

² Άκουσε, Θεέ, της θρηνωδίας μου τη φωνή·
από τον κίνδυνο του εχθρού φύλαξε τη ζωή μου.

³ Κρύψε με απ' τις συνωμοσίες των κακούργων,
απ' των παράνομων τη σύναξη.

⁴ Ακόνισαν τη γλώσσα τους σαν ξίφος,
κατεύθυναν τα βέλη τους λόγια πικρά,

⁵ για να τοξεύουν στα κρυφά τον άσπογο·

άξαφνα του ρίχνουν με το τόξο και δε φοβούνται.

⁶ Αμετακίνητοι στο πονηρό τους έργο, συμβούλια
κάνουν,

πώς τις παγίδες τους να κρύψουν· και λεν: «Ποιος
θα τις δει;»

(Ψαλμός 64:2-6, NMB).

Τα ψέματα των γιων του Λάβαν, ενάντια στον Ιακώβ, τον οδήγησαν να φύγει από εκείνη τη γη, και κατέστρεψαν το σπίτι του (Γένεση 31). Τα δηλητηριώδη ψέματα του Δωήκ του Ιδουμαίου στους υπηρέτες του Σαούλ, «είδα το γιο του Ιεσαΐ, πήγε στον Αχιμέλεχ» κατέληξαν στη δολοφονία 85 ιερέων και την καταστροφή όλης της πόλης Νώβ (Α΄ Σαμουήλ 22). Όταν ο Ναβουθαΐ, αρνήθηκε να πουλήσει το χωράφι του στον Αχαάβ, η Ιεζάβελ συνωμότησε και έβαλε πρεσβύτερους να πουν ψέματα, με κατάληξη να λιθοβοληθεί ο Ναβουθαΐ (Α΄ Βασιλέων 21). Στο βιβλίο της Εσθήρ ένα ψέμα του Αμάν παραλίγο να οδηγήσει σε γενοκτονία. Ο Κύριός μας, ανάμεσα σε άλλα, αντιμετώπισε ψευδομάρτυρες. Ο Στέφανος ο πρώτος μάρτυρας καταδικάστηκε επειδή μαρτυρήθηκε ψευδώς εναντίον του πως βλασφήμησε το Θεό και το Μωυσή.

Η γλώσσα είναι θανατηφόρο φάρμακο. Προκαλεί θάνατο φυσικό, θάνατο συναισθηματικό, θάνατο στις σχέσεις, στα όνειρα, θάνατο σε καθετί όμορφο.

Η γλώσσα είναι σαν ένα ζώο που έχει την τάση να πολεμάει,

(1) δεν δαμάζεται,

(2) είναι κακό που δεν συμμαζεύεται,

(3) είναι δηλητήριο που φέρνει θάνατο.

Κι ακόμη δεν τελειώσαμε. Η γλώσσα είναι ο μίστος του συμβιβασμού. Έχει την ικανότητα να προσπαθεί να παντρεύει αυτά που δεν παντρεύονται. Είναι δηλαδή, διπρόσωπη και υποκριτική:

⁹ Μ' αυτήν ευλογούμε το Θεό και Πατέρα και μ' αυτή καθαριόμαστε τους ανθρώπους που πλάστηκαν καθ' ομοίωση του Θεού. ¹⁰ Από το ίδιο στόμα βγαίνει η ευλογία και η κατάρα. Δεν πρέπει, αδερφοί μου, να γίνεται αυτό. ¹¹ Μήπως η πηγή από το ίδιο στόμιο αναβλύζει γλυκό και πικρό νερό; ¹² Μήπως μπορεί, αδερφοί μου, η συκιά να κάνει ελιές και το αμπέλι σύκα; Το ίδιο, καμιά πηγή δεν μπορεί ταυτόχρονα να βγάλει αλμυρό και γλυκό νερό.

(Ιάκ. 3:9-12, NMB)

Κάθε πιστός χριστιανός πρέπει να χρησιμοποιεί τη γλώσσα του για να ευλογεί το Θεό. Ο Θεός περιμένει

κι επιθυμεί τη λατρεία μας. Οι Ιουδαίοι χριστιανοί οι οποίοι ήταν παραλήπτες αυτής της επιστολής είχαν μεγαλώσει με την παράδοση ως Ιουδαίοι να λένε μια σειρά από 18 ευλογίες στο Θεό, 3 φορές την ημέρα. Στο τέλος κάθε φράσης έλεγαν «ευλογημένος να είσαι Θεέ».

Ο Δαβίδ αφού συγκέντρωσε τα δώρα και τις προσφορές από τον λαό για το χτίσιμο του ναού, διαβάζουμε πως έκανε το εξής: «Και ο Δαβίδ ευλόγησε τον Κύριο μπροστά σε ολόκληρη τη σύναξη· και ο Δαβίδ είπε: Ευλογητός εσύ, Κύριε, ο Θεός τού Ισραήλ, ο πατέρας μας, από τον αιώνα και μέχρι τον αιώνα» (Α΄ Χρονικών 29:10). Στο τέλος της προσευχής αυτής, όλος ο λαός έκανε το ίδιο.

Εμείς ο καθένας στην προσωπική του προσευχή, όταν συμμετέχουμε στη λατρείας της Εκκλησίας, ή στην οικογενειακή μας λατρεία (όσοι ακόμη έχουμε...) αναγνωρίζουμε το πόσο μεγάλος, σοφός και θαυμαστός είναι ο Θεός.

Με την ίδια γλώσσα όμως, μπορούμε – και το κάνουμε – να καθαριόμαστε τους ανθρώπους που έχουν πλαστεί κατ' εικόνα Θεού. Αυτό είναι προδοσία στο Θεό, και προσβολή εναντίον του. Όλη η ανθρωπότητα, ακόμη κι αυτοί που δεν είναι πιστεύουν, φέρνουν την εικόνα του Θεού. Συνεχίζει ο κόσμος από πολλές πλευρές να έχει διάνοια, ηθική, συναισθήματα, βούληση, συνείδηση, κομμάτια της εικόνας του Θεού μέσα μας.

Είναι τραγικά ασυνεπές να συμβαίνει αυτό. Από το ίδιο στόμα να βγαίνει ευλογία και κατάρα. Είναι υποκριτικό. Δεν ήταν μόνο οι Φαρισαίοι που ισχυρίζονταν ότι ευλογούσαν το Θεό αλλά ζητούσαν τη σταύρωση του Υιού του Θεού. Ήταν και ο Πέτρος, ο οποίος από τη μία είπε, «εσύ είσαι ο Χριστός ο Υιός του Θεού του ζώντος» και από την άλλη είπε «δεν τον ξέρω τον άνθρωπο». Ο Παύλος αμάρτησε όταν αποκάλυψε «τοίχο ασβεστωμένο» τον αρχιερέα και μετά ζήτησε συγγνώμη, καθώς δεν ήταν τα λόγια πρόποντα για ένα υπηρέτη του Θεού.

Ποια είναι επομένως η θέση του Λόγου του Θεού; Δεν πρέπει, να γίνεται αυτό (3:10). Αυτός ο τόσο εμφατικός τρόπος άρνησης χρησιμοποιείται μόνο εδώ στην Καινή Διαθήκη. Δεν πρέπει να υπάρχει θέση στη ζωή του χριστιανού η διπλή γλώσσα. Είναι απαράδεκτος συμβιβασμός για κάποιον που θέλει να λέγεται παιδί του Θεού.

Είναι το ίδιο απαράδεκτο με αυτό που λέει ο Παύλος στη Ρωμαίους, *Τι θα πούμε, λοιπόν; Θα επιμένουμε στην αμαρτία, για να περισσεύσει η χάρη; Μη γένοιτο! (Ρωμ. 6:1-2β)*. μπορεί αυτός που λέει ότι αναγεννήθηκε να επιμένει να αμαρτάνει γιατί έτσι γνωρίζει περισσότερο τη χάρη του Θεού; Αποκλείεται! *Τι, λοιπόν; Θα αμαρτήσουμε, επειδή δεν είμαστε κάτω από νόμο, αλλά κάτω από χάρη; Μη γένοιτο. (Ρωμ. 6:15)*. Θα μιλάμε όπως θέλουμε, επειδή ο Θεός μας συγχωρεί; Θα λέμε «ό,τι μας κατέβει» επειδή πιστεύουμε ότι έχουμε τον ουρανό στο τσεπάκι, αναγεννηθήκαμε, δικαιωθήκαμε, επομένως, αφού είμαστε παιδιά του Θεού αυτό μας δίνει ασυλία;

Όχι βέβαια. Κι όμως! Αν υπάρχουν κάποιοι που έχουν παρανοήσει τη χάρη του Θεού, που την έχουν καταχραστεί, αυτοί είμαστε εμείς οι ευαγγελικοί.

Πιστεύουμε ότι σωθήκαμε, επομένως ο ουρανός είναι σίγουρος. Και την ασφάλεια της σωτηρίας τη μετατρέψαμε σε ασυλία, ώστε να ενεργούμε, και να μιλάμε με ελαφρότητα και ανευθυνότητα.

Δεν πρέπει, αδερφοί μου, να γίνεται αυτό (Ιάκ. 3:10). Δεν είναι δυνατόν αυτό. Γιατί; Προσέξτε το επιχείρημα: ¹¹ Μήπως η πηγή από το ίδιο στόμιο αναβλύζει γλυκό και πικρό νερό; ¹² Μήπως μπορεί, αδερφοί μου, η συκιά να κάνει ελιές και το αμπέλι σύκα; Το ίδιο, καμιά πηγή δεν μπορεί ταυτόχρονα να βγάλει αλμυρό και γλυκό νερό (Ιακ. 3:11-12). Όπως ακριβώς από την ίδια πηγή δεν μπορώ να πάρω γλυκό και πικρό νερό, όπως από τη συκιά θα πάρω μόνο συκιά, από την ελιά ελιές, και από το αμπέλι μόνο σταφύλια, έτσι και από το χριστιανό, θα πάρω αυτό που έχει μέσα του.

Προσέξατε πως μιλάει για δέντρα και για καρπούς; Είναι πολύ πιθανό, η αρχική ιδέα για αυτή την παρομοίωση να είναι τα λόγια του Χριστού: «³³ Εάν έχετε καλό δέντρο, θα έχετε και καλό καρπό· αν έχετε άχρηστο δέντρο, θα έχετε άχρηστο καρπό. Γιατί από τον καρπό αναγνωρίζεται το δέντρο. ³⁴ Γεννήματα οχιάς, πώς μπορείτε να λέτε καλά λόγια, αφού είστε κακοί; Το στόμα μιλάει απ' το περίσσειμα της καρδιάς. ³⁵ Ο καλός άνθρωπος βγάζει από το καλό του απόθεμα τα καλά, κι ο κακός άνθρωπος από το απόθεμα της κακίας του τα άσχημα λόγια» (Ματθ. 12:33-35, ΝΜΒ).

Ο Λόγος του Θεού λέει πως ο άνθρωπος που ευλογεί το Θεό δεν μπορεί, δεν γίνεται να καταριέται τους ανθρώπους. Το στόμα είναι μια πηγή, κι από την ίδια πηγή δεν μπορεί να βγαίνει πικρό και γλυκό. Ο Χριστός είπε πως αυτό που βγαίνει από το στόμα μου δείχνει τι πραγματικά υπάρχει μέσα μου.

Τι μπορώ να κάνω λοιπόν, ώστε να βοηθήσω τον εαυτό μου, και να βάλω χαλινάρι στη γλώσσα; Δεν είναι αρκετό να ακούσω μόνο για το πόση δύναμη έχει η γλώσσα, ή να καταλάβω λίγο περισσότερο τι λέει αυτή η περικοπή. Αν θέλουμε να δαμάσουμε τις γλώσσες μας, πρέπει να κάνουμε κάτι.

Θέλω λοιπόν, να προτείνω τα εξής, ώστε όποιος θελήσει τουλάχιστον να μπορεί να κάνει κάποια αρχή.

1. Διάβαζε τακτικά τις Παροιμίες και τον Ιάκωβο.

Το βιβλίο των Παροιμιών έχει 31 κεφάλαια, ένα για κάθε μέρα του μήνα. Μαζί με αυτό διάβασε και ένα κεφάλαιο από τον Ιάκωβο. Στο τέλος του μήνα θα έχεις διαβάσει όλες τις Παροιμίες και τον Ιάκωβο 6 φορές. Γιατί; Επειδή σχεδόν κάθε κεφάλαιο στις Παροιμίες έχει κάτι να πει για τη γλώσσα. Σήμερα για παράδειγμα θα διάβαζε κάποιος, το Παροιμίες 11:12, «Με την ευλογία των ευθέων υψώνεται πόλη· με το στόμα, όμως, των ασεβών καταστρέφεται». Ενώ αύριο θα έβρισκε το Παροιμίες 12:18, «Ο φλύαρος είναι σαν τραύματα από μάχαιρα· ενώ η γλώσσα των σοφών, είναι γιατρεία».

Αυτού του είδους η επαφή με την αλήθεια μας βοηθάει, επειδή ανανεώνεται το μυαλό μας. Μην ξεχνάτε το πολύ γνωστό εδάφιο Ρωμαίους 12:2, «Και μη συμμορφώνεστε με τούτο τον αιώνα, αλλά μεταμορφώνεστε διαμέσου της ανακαίνισης του νου σας». Ο τρόπος να μεταμορφώνομαι και να μη γίνομαι σαν τον κόσμο, είναι να αλλάζει ο τρόπος που σκέφτομαι, κι αυτό μπορεί να γίνει με τη συχνή την τακτική επαφή με την αλήθεια για τη γλώσσα.

2. Εξασκήσου στο να σκέφτεσαι πρώτα πριν μιλήσεις. Οι αρχαίοι έλεγαν: *μη προτρεχέτω η γλώσσα της διανοίας*. Σε μια πιο μοντέρνα έκδοση, κυκλοφορεί το ρητό, *να βουτάς τη γλώσσα σου στο μυαλό σου, πριν μιλήσεις*. Στην επιστολή του Ιακώβου, έχει πει το εξής πολύ πρακτικό: «¹⁹ Να ξέρετε καλά, αγαπητοί μου αδερφοί: Κάθε άνθρωπος πρέπει να είναι πρόθυμος στο να ακούει, να μη βιάζεται να μιλάει και να μη βιάζεται να οργίζεται. ²⁰ Ο οργισμένος άνθρωπος δεν κάνει αυτό που για το Θεό είναι δίκαιο και σωστό» (Ιάκ. 1:19-20, ΝΜΒ). Μη βιάζεσαι να μιλάς. Μη βιάζεσαι να πεις τη γνώμη σου. Άκου πρώτα.

Κι ακόμη, αυτό που θα πω – αξίζει να σκεφτώ – είναι αληθινό; Βοηθάει; Είναι αναγκαίο; Είναι ευγενικό; Πρέπει να ξέρουμε πώς να μιλάμε στον κάθε άνθρωπο (Κολοσσαείς 4:6).

3. Μίλα λιγότερο. Στις Παροιμίες διαβάζουμε, «Μέσα στην πολυλογία δεν λείπει η αμαρτία· όποιος, όμως, κρατάει τα χείλη του, είναι συνετός» (Παροιμίες 10:19).

Μια ιστορία λέει πως μια γυναίκα έπρεπε οπωσδήποτε να ξεκουράσει τις φωνητικές χορδές της και ο γιατρός της απαγόρευσε κάθε ομιλία για 6 μήνες. Ήταν παντρεμένη και είχε 6 παιδιά. Φαινόταν αδύνατο, όμως το έκανε. Όταν χρειάζονταν τα παιδιά, χρησιμοποιούσε μια σφυρίχτρα. Όταν έπρεπε να επικοινωνήσει έγγραφε σημειώματα σε μικρά χαρτάκια. Μετά από έξι μήνες, η φωνή της πράγματι επανήλθε. Την ρώτησαν λοιπόν, πως ήταν η αίσθηση να επικοινωνεί μόνο γραπτά. Απάντησε λοιπόν λέγοντας πως είναι εκπληκτικό το πόσα σημειώματα τσαλάκωσε και πέταξε στα σκουπίδια, πριν τα δώσει σε αυτόν που ήθελε. Είπε χαρακτηριστικά, «Το να δω τις λέξεις γραμμένες, πριν τις ακούσει ή τις δει κάποιος, είχε τόσο μεγάλη επίδραση που δεν θα την ξεχάσω».

Ο Δαβίδ αφού συνειδητοποίησε σε πόσους μπελάδες έβριμαι εξαιτίας της γλώσσας του έγραψε το εξής «Θα 'μαι προσεκτικός στο πώς πορεύομαι, ώστε η γλώσσα μου να μη με κάνει κι αμαρτάνω· θα βάλω φίμωτρο στο στόμα μου όσο μπροστά μου θα 'ναι ο ασεβής» (Ψαλμός 39:1). Μπορεί να μην είναι δυνατόν να σταματήσουμε να μιλάμε για ένα εξάμηνο, σίγουρα όμως, μπορούμε να μάθουμε να μιλάμε λιγότερο.

4. Ενσυνείδητα προσπάθησε να «οικοδομείς» με ό,τι λες.

Ο Λόγος του Θεού συνεχώς μας ενθαρρύνει να οικοδομούμε ο ένας τον άλλο. Ο καλός λόγος στη σωστή ώρα είναι ό, τι χρειάζομαστε περισσότερο τόσο εμείς από άλλους, όσο και άλλοι από εμάς. «*Η λύπη στην καρδιά του ανθρώπου, την ταπεινώνει· ενώ ο καλός λόγος την ευφραίνει*» (Παροιμίες 12:25). Και στην Καινή Διαθήκη γράφει, «*Ο λόγος σας ας είναι πάντοτε με χάρη, αρτυμένος με αλάτι, για να ξέρετε πώς πρέπει να αποκρίνεστε προς κάθε έναν ξεχωριστά*» (Κολοσσαείς 4:6). Το να είναι τα λόγια μου αλατισμένα, σημαίνει να λέω αυτό που χρειάζεται ο άλλος, κι όχι κάτι λιγότερο ή περισσότερο ή κάτι που δεν χρειάζεται.

Ο Λόγος του Θεού μας προκαλεί. Ας ξεπεράσουμε τους εαυτούς μας και να πούμε μια καλή και αληθινή κουβέντα σε κάθε άνθρωπο. Όχι κολακεία, αλλά γνήσια ενθάρρυνση. Οι άντρες στις συζύγους τους, και το αντίστροφο. Στα παιδιά μας, τα παιδιά στους γονείς.

Στο γραφείο, όταν θα βρεθούμε αύριο. Γιατί να είναι τόσο δύσκολο να βγαίνει ο καλός ο λόγος από το στόμα μας; Δεν θα έπρεπε.

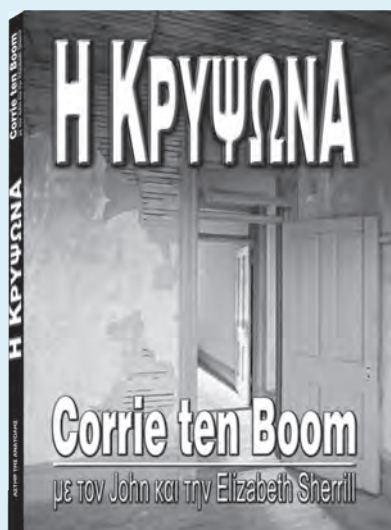
5. Ζήτησε βοήθεια, ώστε να είσαι πιο δυνατός /η για αυτή τη μάχη. Πολλές φορές χάνουμε στις πνευματικές μας μάχες επειδή παλεύουμε μόνοι μας. Κάποιες φορές ντρεπόμαστε, ή κάποιες άλλες απλά δεν θέλουμε να δίνουμε λογαριασμό σε κανένα. Κι όμως, αν ζητήσουμε από κάποιον να προσεύχεται για μας, αν ζητήσουμε από κάποιον να μας κρατάει υπό-λογους για το στόμα μας, θα δείτε πόσο γρήγορα θα δούμε ουσιαστική πρόοδο στη ζωή μας. Ο Θεός μας τοποθέτησε μέσα στο σώμα του Χριστού κι έχουμε ανάγκη ο ένας τον άλλον. «Κι εσείς είστε σώμα τού Χριστού, και μέλη κατά μέρος» (Α' Κορινθίους 12:27). Για αυτό ακριβώς μας λέει αλλού: «*Βαστάζετε ο ένας τα βάρη τού άλλου, και εκπληρώστε έτσι τον νόμο τού Χριστού*» (Γαλάτες 6:2).

Τι αέρας ελευθερίας θα υπήρχε στη ζωή μας αν παραδεχόμασταν σε κάποιο αδελφό ή αδελφή, «η γλώσσα μου είναι μια μεγάλη αδυναμία, θέλω βοήθεια να το ξεπεράσω». Πολεμάμε μόνοι μας, και αυτό είναι βασική αιτία της αδυναμίας μας. Τυχαίο είναι αυτό που γράφει ο Ιάκωβος στο κεφάλαιο 5; «*Να εξομολογήστε τις αμαρτίες σας ο ένας στον άλλο και να προσεύχεστε ο ένας για τον άλλο, για να θεραπευτείτε*»

(*Ιάκωβος 5:16, NMB*). Στους ανθρώπους ντρεπόμαστε να πούμε την αμαρτία μας, επειδή η ανθρώπινη ντροπή μας εμποδίζει. Αν όμως, μόνο στους ανθρώπους αισθανόμαστε άβολα αλλά καθόλου άβολα στο Θεό, τότε «παίζουμε» με την εξομολόγηση. Μπορούμε να βοηθήσουμε τον εαυτό μας να συνέλθει αν τον αφήσουμε να νοιώσει με κάποιον αδελφή ή αδελφή, αυτό που θα έπρεπε να νοιώσει με το Θεό, ντροπή. Έτσι θα έρθει η συντριβή. Μη διστάζεις να ζητήσεις πνευματική βοήθεια, λοιπόν.

Τα λόγια μας καθρεφτίζουν το τι υπάρχει μέσα μας. Αυτή είναι η αλήθεια. Από το περίσσειμα της καρδιάς μιλάει το στόμα. Αν πράγματι θέλουμε, και το εννοούμε, να δούμε καλύτερες μέρες, ουσιαστικότερη κοινωνία μεταξύ μας πρέπει να αρχίσουμε από τον εαυτό μας, κλείνοντας το στόμα μας! Κλείνοντας το στόμα μας, και πηγαίνοντας σε όποιον ή όποιαν θυμόμαστε, ως ένδειξη μετάνοιας, να ζητήσουμε συγγνώμη γιατί κάποτε τους πληγώσαμε με τα λόγια μας. Κάποια στιγμή πρέπει να αναλάβουμε τις ευθύνες μας για τις επιλογές μας. Και να πάψουμε να τα φορτώνουμε στους άλλους, ή στις καταστάσεις, αλλά τότε σ' εμάς. Αμήν.

Ο αιδ. Γ. Αδάμ είναι ποιμένας της Β' Ε.Ε.Ε.

**ΤΟ ΣΥΝΑΡΠΑΣΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΙ
ΣΕ ΔΕΚΑΔΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ,
ΤΩΡΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
«ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ»**

Για παραγγελίες
τηλ. 210 3231079, fax: 210 3316577, e-mail: astir@gec.gr

Η Απιστία του Πατέρα της Πίστης

του αιδ. Μελέτιου Β. Μελετιάδη

¹⁰ Εκείνο τον καιρό ξέσπασε πείνα στη Χαναάν και ο Άβραμ κατέβηκε στην Αίγυπτο για να μείνει εκεί, γιατί η πείνα ήταν μεγάλη. ¹¹ Όταν πλησίαζε στην Αίγυπτο, είπε στη Σάρα, τη γυναίκα του: «Ξέρω πως είσαι γυναίκα με ωραία εμφάνιση. ¹² Αν σε δουν οι Αιγύπτιοι θα καταλάβουν πως είσαι γυναίκα μου. Τότε θα με σκοτώσουν· εσένα θα σ' αφήσουν να ζήσεις. ¹³ Να λες λοιπόν ότι είσαι αδερφή μου, για να μου φερθούν καλά και να μ' αφήσουν να ζήσω για χάρη σου».

¹⁴ Όταν ο Άβραμ έφτασε στην Αίγυπτο, οι Αιγύπτιοι είδαν πράγματι ότι η γυναίκα ήταν πάρα πολύ ωραία.

¹⁵ Την είδαν και οι αυλικόι του Φαραώ, τού την παίναψαν και την έφεραν στο ανάκτορό του. ¹⁶ Για χάρη της Σάρας φέρθηκαν καλά στον Άβραμ, και του έδωσαν πρόβατα, βόδια, γαϊδούρια αρσενικά και θηλυκά, δούλους, δούλες, και καμήλες.

¹⁷ Αλλά ο Κύριος χτύπησε με μεγάλες συμφορές το Φαραώ και τους αυλικούς του εξαιτίας της Σάρας, της γυναίκας του Άβραμ. ¹⁸ Τότε ο Φαραώ κάλεσε τον Άβραμ και του είπε: «Τι ήταν αυτό που μου έκανες! Γιατί δε μου το είπες ότι αυτή είναι γυναίκα σου; ¹⁹ Γιατί είπες ότι είναι αδερφή σου, κι εγώ την πήρα γυναίκα μου; Τώρα λοιπόν να η γυναίκα σου. Πάρ' την και φύγε». ²⁰ Και έδωσε ο Φαραώ διαταγή στους άντρες του να συνοδέψουν έξω από τη χώρα τον Άβραμ, τη γυναίκα του και όλα όσα είχε.» (Γεν. 12.10-20).

Ο πατριάρχης Αβραάμ θεωρείται ο πατέρας της πίστης. Ο άνθρωπος μέσω του οποίου ο Θεός ευλόγησε όλα τα έθνη πραγματώνοντας το θείο σχέδιό Του για την σωτηρία του ανθρώπου και την εμφάνιση της Νύμφης Του, της Εκκλησίας, στον κόσμο. Την ιστορία του ξεκινάει να την αφηγηθεί ο συγγραφέας του βιβλίου της Γένεσης στα τελευταία εδάφια του 11^{ου} κεφαλαίου, αλλά η απαρχή της κύριας παρουσίας του ξεκινάει με την κλήση του από τον Θεό και βρίσκεται στα πρώτα εννέα εδάφια του 12^{ου} κεφαλαίου. Εκεί ο Θεός τον καλεί να εγκαταλείψει: θρησκεία, πατρίδα, οικογένεια, να πιστέψει στην υπόσχεση που του έδινε και να πορευθεί στο άγνωστο προς το οποίο, ο μέχρι τότε άγνωστος για τον ειδωλόλατρη και Χαλδαίο Άβραμ Θεός, τον προσκαλούσε.

Το γεγονός ότι δέχτηκε την κλήση του Θεού και πίστεψε στην υπόσχεση (12.1-3) θα γινόταν αιτία ο θεϊός συγγραφέας να γράψει λίγο παρακάτω ⁶ «Ο Άβραμ πίστεψε στον Κύριο και γι' αυτή του την πίστη ο Κύριος τον αναγνώρισε δίκαιο» (15.6). Μια φράση που θα χρησιμοποιούσε ο απ. Παύλος, σε δύο επιστολές του, για να υποστηρίξει πως η σωτηρία προέρχεται από τον Θεό, δεν είναι αποτέλεσμα καλών έργων και γίνεται αποδεκτή με πίστη (Ρωμ. 4.3, Γαλ. 3.6). Μια φράση που επίσης θα χρησιμοποιούσε ο Ιάκωβος στην δική του επιστολή για να υποστηρίξει πως η πίστη του Αβραάμ εκδηλώθηκε με έργα (2.23). Μάλιστα, είναι ο

Ιάκωβος που μας πληροφορεί πως εξαιτίας της πίστης του ο Αβραάμ ονομάστηκε «φίλος του Θεού» (2.23).

Όμως, αυτός ο «φίλος του Θεού» πόσο «δίκαιος» ήταν ώστε ο Θεός να τον αναγνωρίσει ως τέτοιο; Η συνέχεια της αφήγησης του 12^{ου} κεφαλαίου της Γένεσης (12.10-20) αποκαλύπτει έναν Αβραάμ που όχι μόνο δεν συμπεριφέρεται ως «δίκαιος» αλλά, κρινόμενος με οποιοδήποτε κώδικα ηθικής, φανερώνει έναν ανήθικο άνθρωπο που ενδεχομένως εάν ζούσε σήμερα και με βάση το σημερινό δίκαιο, θα κατέληγε στην φυλακή.

Ακριβώς σ' αυτό το σημείο έγκειται μία από τις ιδιαίτερες της Αγίας Γραφής, που την ξεχωρίζει από όλα τ' άλλα 'ιερά κείμενα'. Η Αγία Γραφή δεν μυθοποιεί και δεν ειδωλοποιεί κανέναν από τους πρωταγωνιστές της, όσο μεγάλος κι αν αυτός ή αυτή είναι στο χώρο της πίστης και της Εκκλησίας. Δεν χαρίζεται σε κανέναν. Δεν προσπαθεί να κρύψει τις αδυναμίες τους, τις πτώσεις τους, τις στρεβλώσεις του χαρακτήρα τους, τις ανήθικες συμπεριφορές τους και την αμαρτία στην οποία αυτοί πέφτουν. Η προσέγγισή της είναι πραγματική και όχι χαριστική. Η θέση εκκίνησης της Γραφής για τον άνθρωπο είναι, «Δεν υπάρχει δίκαιος άνθρωπος, ούτε ένας.» και ⁹ «Ανεξερεύνητα είναι τα βάθη της ανθρώπινης καρδιάς! Είναι τόσο απατηλή και αδιόρθωτη· ποιος μπορεί να τη γνωρίσει σε βάθος; ¹⁰ Εγώ ο Κύριος εξερευνώ τα βάθη της καρδιάς» (Ρωμ. 3.10, Ψαλ. 14.1-3, 53.1-4, Ιερεμίας 17.9).

Είναι μέσα από αυτήν την κατάσταση που ο Θεός έρχεται και μέσα στο έλεος και την χάρη Του, καλεί ανθρώπους και τους λυτρώνει, όπως έκανε με τον Άβραμ. Έναν Άβραμ που ο συγγραφέας της Γένεσης, στην περικοπή 12.1-9 τον παρουσιάζει ως τον τέλει πιστό. Ως το πρότυπο του ανθρώπου της πίστης για τον λαό Ισραήλ αλλά και για την Χριστιανική Εκκλησία, όπως ο συγγραφέας της προς Εβραίους μας καλεί να τον δούμε στο 11^ο κεφάλαιο. Τον άνθρωπο που:

- ο Θεός καλεί κι αυτός δίχως δισταγμό ανταποκρίνεται.
- προχωράει στο άγνωστο με μόνο εφόδιο το Όνομα του ανεικόνητου Θεού και τον Λόγο Του.

Ωστόσο, σε αντίθεση με την τέλεια εικόνα για τον Άβραμ που η συντομογραφία της Εβραϊκής παρουσιάζει, η ζωή και η πορεία της πίστης δεν είναι τόσο εύκολη. Η αφήγηση της Γένεσης προσφέρει μια ρεαλιστικότερη εικόνα του Άβραμ και της ζωής του. Μια εικόνα από κοντινότερο πλάνο όπου όλα τα ελαττώματα φαίνονται. Και το κοντινότερο πλάνο φανερώνει έναν Άβραμ που σε στιγμή αδυναμίας δεν πιστεύει στην υπόσχεση του Θεού, έναν Άβραμ που αποτυγχάνει παταγωδώς σε όλες τις σχέσεις του.

Σ' αυτό θυμίζει πάρα πολλούς ήρωες της πίστης, όπως,

- Τον Ηλία που μετά την νίκη επάνω στο όρος Κάρμηλο εναντίον των ιερών του Βαάλ, τρομοκρα-

τημένος καταφεύγει στην έρημο όπου πέφτει σε βαθεία κατάθλιψη (Α' Βασιλ. 19.1-4)

• Τον Πέτρο που την μια στιγμή επαινεείται από τον Κύριο για την ομολογία του και την επόμενη στιγμή επιπλήττεται για την δήλωση που έκανε (Μκ. 827-34).

Η πίστη είναι μια συνεχής μάχη την οποία ακόμη και ο πατέρας της πίστης, ο Άβραμ, πρέπει να την δώσει. Οι υποσχέσεις που ο Θεός δίνει στην προηγούμενη περικοπή έπρεπε να μπουν σε δοκιμασία μέσα στην πραγματικότητα και προκλητικότητα της ζωής. Στην εξέλιξη της ιστορίας εκείνο που θα διακυβευόταν δεν ήταν η φερεγγυότητα των υποσχέσεων του Θεού, αλλά η φερεγγυότητα και η πιστότητα του Άβραμ. Ήταν αυτή που θα δοκιμαζόταν και είναι πάντα αυτή.

A. Η Δοκιμασία Της Πίστης (12.10^ο)

“¹⁰ Εκείνο τον καιρό Ξέσπασε πείνα στη Χαναάν...”

Ενδεχομένως δύο πράγματα δεν περίμενε ο Άβραμ να συναντήσει στη γη που ο Θεός του υποσχέθηκε να δώσει ως κληρονομιά:

- Το γεγονός ότι η γη κατοικούνταν από τους Χανααίους, άρα δεν ήταν ελεύθερη και διαθέσιμη όπως ίσως θα φαντάστηκε.
- Το γεγονός της πείνας η οποία μάλιστα ήταν “μεγάλη”

Μπροστά σ' αυτήν την πραγματικότητα λογικό ήταν να κυριευτεί από απογοήτευση, ερωτηματικά κι ίσως αμφισβήτηση για την ορθότητα της απόφασής του να εγκαταλείψει την εύφορη γη των πατέρων του και να 'ρθει σ' αυτήν την αφιλόξενη χώρα.

Πολλές φορές νομίζουμε πως επειδή υπακούμε τον Θεό, πως επειδή πιστεύουμε σε Αυτόν και θέλουμε η ζωή μας να στοιχίζεται πίσω από το δικό του θέλημα, τίποτα κακό ή καμιά κρίση δεν θα μας βρει. Κάποια στιγμή, όμως, τα δύσκολα νομοτελειακά θα έρθουν και τότε η πιστότητά μας, αλλά όχι η πιστότητα του Θεού, θα δοκιμαστεί. Τότε είναι πολύ πιθανό κι ανθρώπινο να αναρωτηθούμε «Γιατί; Γιατί κακά πράγματα να συμβαίνουν σε καλούς ανθρώπους;». Το ερώτημα αυτό θέτει και ο Ψαλμωδός στον Ψαλμό 73.2-14 όταν εκφράζει αυτήν την απορία, το παράπονο και την αγωνία του πιστού που προσέγγισε τον Θεό και την πίστη λανθασμένα, ως το εισιτήριο για υγεία κι ευημερία.

“² Ωστόσο θα κλονίζονταν, παρά λίγο, τα πόδια μου· λίγο ακόμη και θα γλίστραγαν τα βήματά μου. ³ Γιατί τους αλαζόνες ζήλεψα, την ευτυχία βλέποντας των ασεβών. ⁴ Αυτοί δεν δοκιμάζουν λύπες! Κι είναι όλο υγεία κι ευεξία το σώμα τους. ⁵ Οι μόχθοι των θνητών σ' εκείνους δεν υπάρχουν· σκληρά δεν τιμωρούνται καθώς οι άλλοι άνθρωποι. ⁶ Για τούτο στο λαμό τους σαν περιδέραιο φορούν την έπαρση· και σαν χιτώνας τούς σκεπάζει η αδικία. ⁷ Απ' την αναισθησία πηγάζει η κακία τους και φαίνονται οι αμαρτωλές επιθυμίες της καρδιάς τους. ⁸ Ειρωνεύονται τους άλλους, εγκωμιάζουν το κακό, με αναίδεια μιλάνε κι απειλητικά. ⁹ Ως και τους ουρανοί τούς έπιασαν στο στόμα τους, κι η γλώσσα τους τη γη σαρώνει. ¹⁰ Για τούτο ξεστρατίζει του Θεού ο λαός και σ' αυτούς βρίσκει ικανοποίηση η δίψα τους.

¹¹ Και λένε: «Πώς θα το ξέρει ο Θεός;» Κι ακόμη λένε: «Τάχα λαβαίνει γνώση ο Ύψιστος;» ¹² Να, αυτοί είναι οι ασεβείς και οι αιώνια αμέρμυνοι: Αυξάνουνε σε δύναμη. ¹³ Άραγε άσκοπα καθάρισα, Κύριε, την καρδιά μου κι έπλυνα τα χέρια μου για να δείξω την αθωότητά μου; ¹⁴ Τιμωρημένος ήμουν κάθε μέρα· και παιδεύομαι τα πρωινά.”

Το γεγονός ότι πιστεύουμε στον Κύριο δεν σημαίνει προστασία από τις δυσκολίες, ανοσία από τις αρρώστιες, στο απυρόβλητο από τα διάφορα προβλήματα της ζωής. Ίσως, να συμβαίνει το εντελώς αντίθετο και μάλιστα δίχως να δίνονται εξηγήσεις διότι ο Θεός της Αγίας Γραφής είναι ένας ανθρωπίνως απρόβλεπτος Θεός. Στο σχέδιο του Θεού για να αυξηθεί και να δυναμώσει η πίστη μας, αυτή θα δοκιμαστεί, όπως δοκιμάστηκε η πίστη του Ιωβ και πολλών αγίων. Μάλιστα ο Ιάκωβος ο αδελφόθεος γράφει, “² Αδερφοί μου, να χαίρεστε όταν δοκιμάζεστε από πολλούς και διαφόρους πειρασμούς· ³ γιατί πρέπει να ξέρετε ότι μέσα από τη δοκιμασία της πίστεώς σας γεννιέται η υπομονή. ⁴ Η υπομονή σας όμως πρέπει να κρατήσει ως το τέλος, για να γίνετε τέλειοι και ολοκληρωμένοι και να μην υστερείτε σε τίποτε.” (1.2-4).

B. Η Λάθος Απόφαση (10^β)

“... και ο Άβραμ κατέβηκε στην Αίγυπτο για να μείνει εκεί, γιατί η πείνα ήταν μεγάλη”

Μέσα στην τυπολογία της Αγίας Γραφής η ‘Αίγυπτος’ πάντοτε συμβολίζει τον ‘κόσμο’. Ωστόσο, δεν γνωρίζουμε εάν σε αυτό το σημείο της ιστορίας ο Μωυσής χρησιμοποιεί την Αίγυπτο με αυτόν τον ρόλο. Ενδεχομένως το κάνει. Εκείνο, όμως, το οποίο έχει σημασία είναι το γεγονός πως ο Άβραμ μπροστά στον υπαρκτό κίνδυνο να πεθάνει από την πείνα επιλέγει να φύγει από την Γη που ο Θεός του είχε υποσχεθεί και στην οποία τον είχε οδηγήσει και να πάει στην Αίγυπτο. Αυτή, όμως, η απόφασή του αποκαλύπτει μερικές αλήθειες για τον Άβραμ:

• **Δεν εκζητεί το θέλημα του Θεού** με του Οποίου την οδηγία μέχρι τώρα είχε πορευτεί. Όταν αργότερα δύο απόγονοί του θα πάνε στην Αίγυπτο, θα πάνε κατόπιν της οδηγίας του Θεού (Ιακώβ στην Γεν. 46.3-4 και Ιωσήφ στο Μτ. 2.13, σε αντίθεση με τον Ιερεμία που καλεί τον λαό να μην πάει στην Αίγυπτο Ιερ. 42.19). Η απόφασή του ήταν αυθαίρετη.

• **Φανερώνει την Απιστία του.** Μπροστά στον πρόβλημα της πείνας αντί να εμπιστευτεί τον Θεό που τον οδήγησε εκεί και του υποσχέθηκε, ο Άβραμ φοβάται για την επιβίωσή του με αποτέλεσμα να πάρει τα πράγματα στα χέρια του: επιλέγει να εμπιστευτεί την δική του λογική και σοφία. Και τρώει τα μούτρα του.

Όπως οι απόγονοί του αργότερα φοβήθηκαν από την απουσία νερού μέσα στην έρημο και κατηγόρησαν τον Μωυσή κι έμμεσα τον Θεό πως του έβγαλε από την Αίγυπτο και τους οδήγησε στην έρημο για να τους θανατώσει, έτσι κι ο Άβραμ, αυτός που είχε την υπόσχεση του Θεού, ενδεχομένως φοβήθηκε πως ο Θεός που τον έφερε στην

Γη της επαγγελίας θα τον άφηνε τώρα να πεθάνει από την πείνα.

• **Επιλέγει την εύφορη και πράσινη Αίγυπτο** από την ξηρή και άνυδρη γη Χαναάν, κάνοντας το ίδιο λάθος που θα έκανε και ο ανιψιός του Λωτ αργότερα.

Ο Άβραμ δεν είναι ο μόνος που μπροστά στην κρίση αντί να εμπιστευτεί την υπόθεσή του στον Θεό, κοιτάζει να την τακτοποιήσει ο ίδιος με τις δικές του επιλογές. Και βεβαίως, αυτή δεν θα ήταν η μοναδική φορά. Το ίδιο λάθος θα το έκανε κι άλλες φορές. Ένα λάθος που το βλέπουμε να κάνουν τόσο πολλοί άνθρωποι του Θεού. Όπως θα το έκανε αργότερα ο Ελιμέλεχ και η γυναίκα του η Ναομί. Το βλέπουμε να το κάνει ο απ. Πέτρος σ' εκείνη την φοβερή εμπειρία να περπατήσει επάνω στο νερό (Μτ. 14.30). Το πρόβλημα του Πέτρου δεν ήταν το νερό, αυτό το γνώριζε και πριν βγει από την βάρκα, αλλά ήταν η απιστία του που καλλιέργησε τον φόβο του. Το βλέπουμε να το κάνουν οι Απόστολοι τους οποίους ο Χριστός αναγκάζει να μπουν μέσα στην βάρκα κι Αυτός μαζί και να περάσουν στην άλλη πλευρά της λίμνης. Στα μέσα της λίμνης, διαβάζουμε, σηκώνεται μια μεγάλη τρικυμία κι ένας δυνατός άνεμος που οι απόστολοι αισθάνονται πως το καΐκι τους θα καταποντιστεί. Έντρομοι ξιπνούν τον Χριστό κατηγορώντας Τον πως δεν Του μέλει πως θα πνιγούν. Και τότε ο Κύριος, αφού και την θάλασσα και τον άνεμο ηρέμισε τους επέπληξε λέγοντάς τους, *“Γιατί είστε τόσο δειλοί; Γιατί δεν έχετε πίστη;”* (Μκ. 4.40). Η απορία του Χριστού είναι και δική μας απορία: *“πώς ήταν δυνατόν να βυθιστούν την στιγμή που ο Κύριος ήταν μαζί τους;”*.

Ο Άβραμ και οι Μαθητές δεν είναι η εξαίρεση αλλά ο κανόνας. Όταν τα δύσκολα έρθουν η φυσιολογική τάση όλων μας είναι να μας καταλάβει φόβος και να κινηθούμε να κάνουμε κάτι. Όμως, αυτό το ‘κάτι’ πόσο προέρχεται από τον Θεό και είναι μέσα στο θέλημά Του και πόσο από τους τρόπους και τις αντιλήψεις του αμαρτωλού εαυτού μας και του κόσμου; Ακριβώς σ' αυτό το σημείο είναι που αποτυγχάνουμε στην δοκιμασία της πίστης μας. Αντί να φέρουμε την υπόθεση στον Θεό και να εμπιστευτούμε Αυτόν και τον Λόγο Του, εμείς εμπιστευόμαστε την δική μας σοφία, τον βουλευτή, τον κολλητό, την εξουσία, το χρήμα, τις διασυνδέσεις, την πελατειακή σχέση, ‘τον μπάρμπα στην Κορώνη’, κλπ. Πώς αντιμετωπίζουμε ‘την μεγάλη πείνα’ στην ζωή μας; Στη ζωή των παιδιών μας; στην κοινωνία μας; Πώς αντιμετωπίζουμε προβλήματα υγείας; Την ανεργία; Την αποκατάσταση των παιδιών μας; Ως Χριστιανοί σε όλα αυτά μπορούμε να κάνουμε εκπώσεις, αλλά οι εκπώσεις πάντοτε έχουν ένα μεγάλο κόστος, όπως η έκπτωση του Άβραμ στην απόφασή του να πάει στην Αίγυπτο, είχε. Ένα κόστος που πληρώνεται μέχρι και σήμερα από τους φυσικούς απογόνους του.

Όμως, ίσως κάποιος ρωτήσει: *«Πώς είναι δυνατόν ο Άβραμ να πέσει τόσο χαμηλά, στην απιστία;»*. Ίσως η απάντηση βρίσκεται στο γεγονός ότι:

- Ο Άβραμ δεν παύει να είναι άνθρωπος
- Ο Άβραμ απομακρύνθηκε από τον Θεό με αποτέλεσμα η σχέση του να μην είναι τόσο στενή και δυνατή.

Το πρώτο από τα δύο είναι κατανοητό. Το δεύτερο δεν είναι τόσο εμφανές. Ωστόσο, υπάρχει μια λεπτομέρεια στην αφήγηση της προηγούμενης ιστορίας που ίσως δείχνει την πτωτική πορεία του Άβραμ. Ο Άβραμ διέσχισε ολόκληρη την Γη της Επαγγελίας χτίζοντας δύο θυσιαστήρια σε δύο ειδωλολατρικούς ιερούς τόπους, λατρεύοντας έτσι τον Θεό του αλλά και διεκδικώντας με αυτόν τον τρόπο την Γη για τον Θεό του. Βέβαια, θα έχτιζε ένα τρίτο θυσιαστήριο στα νότια της Γης, στην Χεβρώνα (ολοκληρώνοντας έτσι την διεκδίκηση της Γης), αλλά αυτό θα συνέβαινε μετά την επιστροφή του από την Αίγυπτο (Γενεσις 13.18).

Το πρώτο βρισκόταν στα βόρεια, στην Συχέμ και συγκεκριμένα στην Δρυ Μορέχ όπου λειτουργούσε ειδωλολατρικό μαντείο σύμφωνα με το Κριτές 9.21. Το δεύτερο το έχτισε νοτιότερα, στην κεντρία περιοχή της Γης της Επαγγελίας, στην περιοχή της Βαιθήλ. Βαιθήλ σημαίνει *«Οίκος του Θεού»*. Εκεί στην Βαιθήλ, στον Οίκο του Θεού, λάτρευσε και προσευχήθηκε στον Θεό του. Αλλά, ο Άβραμ δεν έμεινε εκεί, προχώρησε νοτιότερα, στα όρια της Αιγύπτου, *“Επειτα συνέχισε την πορεία του με κατεύθυνση προς νότον”*. Εκεί, όμως, όχι μόνο δεν υπάρχει τόπος λατρείας του Θεού αλλά βρισκόταν κι επικινδύνως κοντά στην Αίγυπτο που με την εύφορη κοιλάδα του Νείλου τον δελέαζε. Οπότε, δεν ήταν δύσκολο να κάνει το βήμα, να περάσει στην Αίγυπτο.

Εκείνο που μας προφυλάσσει από πτώση και απιστία, πέρα από τον Κύριο, είναι η λατρεία του Θεού. Όταν αρχίζουμε να μην μελετούμε τον Λόγο Του, να μην προσευχόμαστε, να μην πηγαίνουμε στον Οίκο Του όπου με άλλους πιστούς να Τον δοξολογήσουμε και θα τραφούμε, όταν δεν έχουμε κοινωνία με αδελφούς, τότε είναι πολύ λογικό να πέσουμε στην απιστία και να κάνουμε το βήμα να περάσουμε από την Γη της Επαγγελίας στην Γη της Σκλαβιάς.

Γι' αυτό ο Λόγος του Θεού μας καλεί να έχουμε τα μάτια μας στραμμένα στον Κύριο, στον Λόγο Του, στην προσευχή και να μην αμελούμε να μαζευόμαστε στο Όνομά Του: *“25 Ας μην εγκαταλείψουμε συναθροιζόμαστε, όπως συνηθίζουν μερικοί, αλλά ας ενισχύει ο ένας τον άλλο, τώρα μάλιστα που βλέπετε να πλησιάζει η ημέρα του Κυρίου.”* (Εβρ. 10.25). *“15 Προσέχετε, λοιπόν, καλά, πώς ζείτε· μη ζείτε ως ασύνετοι αλλά ως συνετοί. 16 Να χρησιμοποιείτε σωστά το χρόνο σας, γιατί ζούμε σε πονηρούς καιρούς. 17 Γι' αυτό μην είστε άφρονες, αλλά ν' αντιλαμβάνεστε τι θέλει ο Κύριος από σας. 18 Να μη μεθάτε με κρασί, που οδηγεί στην ασυνείδηση, αλλά να γεμίζετε με το Πνεύμα του Θεού. 19 Να τραγουδάτε στις συνάξεις σας ψαλμούς και ύμνους και πνευματικές ωδές· να ψάλλετε με την καρδιά σας στον Κύριο. 20 Να ευχαριστείτε πάντοτε και για όλα το Θεό και Πατέρα στο όνομα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού”* (Εφ. 5.15-20).

Τελικά, η αλήθεια της Αγίας Γραφής για τον άνθρωπο αποδεικνύεται αληθής, *“Δεν υπάρχει δίκαιος άνθρωπος, ούτε ένας”* ούτε ο πατέρας της πίστης και φίλος του Θεού, Άβραμ.

(Η συνέχεια της ιστορίας στο επόμενο)

Ο αιδ. Μ. Μελετιάδης είναι ποιμένας της Ε.Ε.Ε. Βόλου.

Η Πτώση

Μια διαμαρτυρούμενη ανάγνωση της σύγχρονης Ελληνικής Ορθόδοξης Θεολογίας

του αιδ. Παναγιώτη Κανταρτζή

Μέρος 5^ο

[Μέχρι το σημείο αυτό οι μελέτες μας αφορούσαν προσεγγίσεις που τις κατηγοριοποιήσαμε κάτω από τον γενικό τίτλο «Η πτώση ως λιποταξία». Αυτές που ακολουθούν αφορούν αναλύσεις που θα τις περιγράψουμε με τον γενικό τίτλο «Η πτώση ως υπαρκτική αστοχία». Θα μπορούσαμε έτσι να πούμε ότι περνούμε σε ένα δεύτερο τμήμα της μελέτης μας καθώς ερχόμαστε να εξετάσουμε θεωρήσεις που στηρίζονται σε κάπως έως αρκετά διαφορετικές προϋποθέσεις από τις προηγούμενες που παρουσιάσαμε]

Η πτώση ως «υπαρκτική αστοχία»

Στο δεύτερο τμήμα της μελέτης μας ερχόμαστε να εξετάσουμε την κατανόηση της πτώσης μέσα στη συνάφεια μιας ιδιαίτερης τάσης που έχει αναπτυχθεί μέσα στην γενικότερη σύγχρονη ελληνική ορθόδοξη θεολογία. Η τάση αυτή θα μπορούσε να περιγραφεί ως «θεολογία του προσώπου». Ένα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της είναι το γεγονός ότι σε αυτήν περιθωριοποιείται η σημασία της διάκρισης μεταξύ ουσίας και ενεργειών (άκτιστων και κτιστών) του Θεού η οποία όπως είδαμε στο έργο του Ρωμανίδη είναι κεντρικής σημασίας για την κατανόηση και της πτώσης αλλά και της σωτηρίας του ανθρώπου. Στο πλαίσιο της θεολογίας του προσώπου η κρίσιμη διάκριση δεν είναι πλέον μεταξύ της «ουσίας» του Θεού και των «ενεργειών» του αλλά μεταξύ της πραγματικότητας του Θεού και του τρόπου ύπαρξής Του¹. Επιπλέον, θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι σε αυτές τις περσοναλιστικές θεωρήσεις υπάρχει μία μετατόπιση της δυναμικότητας από την ομοίωση στην εικόνα. Έτσι ενώ στις αναλύσεις που εξετάσαμε ως τώρα η εικόνα ήταν κάτι το δεδομένο² ενώ η ομοίωση ήταν κάτι το δυναμικό, το αιτούμενο, τώρα μέσα από τις προσωποκρατικές θεωρήσεις γίνεται η ίδια η εικόνα κάτι που ζητά εκπλήρωση και κατά συνέπεια μένει αίτημα ανοιχτό μέχρις ότου και εφόσον πραγματωθεί. Στο πλαίσιο αυτής της θεώρησης η αμαρτία γίνεται αντιληπτή με οντολογικούς κυρίως όρους και για αυτό επιλέξαμε να μιλήσουμε για αυτή την τάση χρησιμοποιώντας τον ορισμό της πτώσης και της αμαρτίας ως υπαρκτικής αστοχίας.

Στο πλαίσιο αυτής της μελέτης θα ασχοληθούμε με δύο σπουδαίους στοχαστές της σύγχρονης ελληνικής ορθόδοξιας: τον Μητροπολίτη Περγάμου Ιωάννη Ζηζιούλα και τον γνωστό και δημοφιλή καθηγητή Χρήστο Γιανναρά.

Ιωάννης Ζηζιούλας

Μια εξομολόγηση

Πριν ξεκινήσω την ανάλυσή μου πρέπει να καταθέσω τον ειλικρινή σεβασμό και θαυμασμό μου προς την σκέψη του σημαντικού αυτού θεολόγου. Ας μου επιτραπεί μία αυτοβιογραφικού τύπου εξομολόγηση. Ήταν νωρίς στη δεκαετία του 90 όταν μεταπτυχιακός φοιτητής θεολογίας στη Βοστώνη διάβασα το κλασικό έργο του «Το Είναι ως Κοινωνία» (“Being as Communion”)³. Πρέπει να ομολογήσω ότι εντυπωσιάστηκα! Έβλεπα μπροστά μου μια ορθοδοξία που ήταν και ενδιαφέρουσα και ελκυστική. Ο εντυπωσιασμός μου βέβαια συνοδευόταν ταυτόχρονα και από απορία καθώς αναρωτιόμουν τι σχέση είχαν όλα αυτά που διάβαζα στο βιβλίο με τις παραστάσεις από την Ορθοδοξία που είχα από την Ελλάδα. Ίσως να έφταιγε το γεγονός ότι μεγαλώνοντας Διαμαρτυρούμενος έβλεπα τα πράγματα γύρω μου με προκατάληψη. Ίσως να ήταν το απλό γεγονός ότι τα πράγματα στα βιβλία φαίνονται πολύ καλύτερα από ότι στην πραγματική ζωή. Μία άλλη απορία που τόσα χρόνια έχω είναι το γεγονός ότι τόσα λίγα από αυτά που έγραψε ο Ζηζιούλας υπάρχουν μεταφρασμένα στη πατρίδα μας. Θεωρείται από πολλούς «δυτικούς» θεολόγους ως ο σημαντικότερος σύγχρονος ορθόδοξος θεολόγος κάτι που καθιστά απορίας άξιον το γεγονός ότι ακόμη και το βιβλίο στο οποίο αναφέρθηκα στην αρχή αν και πρωτοεκδόθηκε το 1985 ακόμη δεν έχει κυκλοφορήσει στα ελληνικά.

Η οντολογία της Τριάδας

Μία βασική θέση του έργου του Ζηζιούλα είναι ότι η μελέτη της ανθρωπολογίας περνά μέσα και καθορίζεται⁴ από την θεολογία και συγκεκριμένα την τριαδιολογία. Δηλαδή το ερώτημα τι είναι ο άνθρωπος απαντάται μόνο μέσα από το ερώτημα τι είναι ο Θεός. Εδώ η απάντηση του Ζηζιούλα είναι απόλυτη. Ο Θεός είναι πρόσωπο. Δεν είναι κάτι άλλο που έχει και πρόσωπο αλλά η ύπαρξή του είναι καταστατικά προσωπική. Δηλαδή, δεν προ-υπάρχει κάποια άλλη ουσία η οποία απλά έχει ή αποκτά στη συνέχεια πρόσωπο αλλά ο Θεός υπάρχει επειδή είναι πρόσωπο. Πιο συγκεκριμένα επειδή είναι «Πατέρας». Τι σημαίνει όμως ότι ο Θεός είναι πρόσωπο και μάλιστα «Πατέρας»; Σημαίνει ελευθερία για έξοδο από τον εαυτό του. Είναι Πατέρας που ελεύθερα γεννά τον Υιό και από τον οποίο ελεύθερα εκπορεύεται το Πνεύμα. Ο Θεός λοιπόν ορίζεται από μια απόλυτη ελευθερία στον τρόπο υπάρξεώς του που δεν δεσμεύεται από κάποια αναγκαιότητα (όπως π.χ. μιας ουσίας που

προϋπάρχει) αλλά είναι αυθόρμητη και αυτεξούσια. Βέβαια εδώ πρέπει να παρατηρήσουμε ότι αυτό που συμβαίνει είναι μία μεταάσθηση της αναγκαιότητας από την ουσία στη σχέση. Δηλαδή, η μοναρχία του Πατρός που τόσο εμφανικά τονίζει ο Ζηζιούλας στα έργα του, δηλώνει ότι ο Πατέρας για να υπάρχει *πρέπει* και όχι απλά θέλει να γεννά τον Υίο και να εκπορεύει το Πνεύμα. Αν πούμε ότι ελεύθερα θέλησε τότε εισάγουμε το ενδεχόμενο ο Θεός να ήθελε να μην υπάρχει! Έτσι λοιπόν στο σχήμα αυτό αν και τονίζεται η ελευθερία του Θεού στην πραγματικότητα έχουμε ένα άλλο είδος ετεροπροσδιορισμού του Θεού. Αντί της ουσίας, είναι η σχέση. Το να πούμε, όπως διαφαίνεται από τις αναλύσεις του Περγάμου, ότι η ελευθερία εστιάζει στο ότι ο Πατέρας δεν ρωτά τον Υίο και το Πνεύμα κινείται στα όρια του Αρειανισμού. Προϋποθέτει ότι υπάρχει στιγμή που ο Υιός δεν υπάρχει.

Σύμφωνα με την ανάλυσή του, η έννοια του προσώπου στην οντολογία της τριάδας είναι κατάκτηση των Καππαδοκών Πατέρων οι οποίοι στην θεολογική ορολογία τους και στην εν γένει ανάλυσή τους ταύτισαν την *υπόσταση* του Θεού με το *πρόσωπο*. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την μελέτη του σε άρθρο με τίτλο «Το είναι του Θεού και το είναι του ανθρώπου»⁵, οι Καππαδόκες έκαναν μία τριπλή διάκριση μιλώντας περί Θεού. Μιλούν λοιπόν πρώτα από όλα για το «ότι ο Θεός είναι». Αυτό έχει να κάνει με την πραγματικότητα της ύπαρξης του Θεού. Μιλούν επίσης για το «τι ο Θεός είναι». Αυτό αφορά την ουσία του Θεού και εδώ έχει θέση ο αποφατισμός της ουσίας μιας είναι και θα παραμένει για πάντα άγνωστη. Μιλούν τέλος για το «πώς ο Θεός είναι». Εδώ αναφέρονται στον τρόπο ύπαρξης του Θεού. Αυτός μας είναι γνωστός μέσα από την Τριάδα η οποία αποκαλύφθηκε στην Οικονομία και την κοινωνία μας με αυτήν⁶. Εδώ κατά την γνώμη του και όπως ήδη είπαμε συντελέστηκε μία «επανάσταση», ένα «φιλοσοφικό ορόσημο» που αφορά τον «ταυτισμό της 'υποστάσεως' με το 'πρόσωπον'»⁷. Έτσι το «πρόσωπο δεν είναι πλέον επίθεμα του όντος, μία κατηγορία την οποίαν προσθέτουμε εις ένα συγκεκριμένο ον, αφού πρώτα βεβαιώσωμεν την οντολογικήν 'υπόστασιν' του. Είναι αυτή αυτή η υπόστασις του όντος»⁸. Το ίδιο υποστηρίζει στο βιβλίο του *Being as Communion* (Το Είναι ως Κοινωνία) όταν γράφει,

«Η Αγία Τριάς είναι μία αρχέγονη οντολογική έννοια και όχι μία ιδέα που προστίθεται στην θεία ουσία ή μάλλον που την ακολουθεί όπως γίνεται στα Εγχειρίδια Δογματικής στη Δύση και δυστυχώς και στα σύγχρονα της Ανατολής. Η ουσία του Θεού, «ο Θεός», δεν έχει οντολογικό περιεχόμενο, πραγματική ύπαρξη, πέρα από την κοινωνία»⁹.

Κατά συνέπεια ο Πατήρ κατανοείται όχι ως «πηγή» αλλά ως «αιτία» της θεότητας. Η «πηγή» σχετίζεται με ουσιοκρατικό και φυσιοκρατικό περιεχόμενο. Η «αιτία» όμως έχει τις έννοιες της προσωπικής πρωτοβουλίας και ελευθερίας. Το θείο ον οφείλει την ύπαρξή του σε ένα ελεύθερο πρόσωπο και όχι σε μια απρόσωπη ουσία. Άρα ο Θεός υπάρχει ως προϊόν ελευθερίας. Δεν προηγείται μία ουσία που υπαγορεύει μία «αναγκαιότητα» στην ύπαρξη. Ο Θεός υπάρχει ως Πατήρ που διαρκώς «επιβεβαιώνει την ελευθέραν θέλησίν του να υπάρχει»¹⁰.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό της ανάλυσής του είναι η απόλυτη και αιχμηρή διάκριση αυτού του περσοναλιστικού μοντέλου της Ανατολικής – Πατερικής θεώρη-

σης με αυτό της αρχαιοελληνικής σκέψης που κατά την γνώμη του είναι «απροσωπική» αλλά και με αυτό της Δυτικής θεολογίας που προτάσσει την ουσία έναντι του προσώπου και έτσι κρίνεται ως ουσιοκρατική.

Αντίλογος

Οι απόψεις αυτές σήμερα ελέγχονται σε πολλά επίπεδα. Σχετικά με την ανάλυση του για την αρχαιοελληνική σκέψη και ιδιαίτερα για τα σχόλια του για την αρχαιοελληνική τέχνη παραπέμπουμε στην ενδελεχή και εύστοχη κριτική που του άσκησε ο Στέλιος Ράμφος¹¹ χωρίς να έχουμε να προσθέσουμε ούτε κεραία.

Σχετικά με την ανάλυσή του για την θεολογία των Καππαδοκών αναφερόμαστε στην κριτική του Andre de Halleux ο οποίος υποστηρίζει ότι οι Καππαδόκες δεν αντιπαρέβαλλαν το πρόσωπο έναντι της ουσίας αλλά μίλησαν ταυτόχρονα και για τα δύο. Μάλιστα τόνισε ότι αυτές οι διακρίσεις είναι σύγχρονες και για αυτό είναι δύσκολο να τις εφαρμόσουμε στα πατερικά κείμενα χωρίς να κινδυνεύουμε να γίνουμε αναχρονιστικοί. Γράφει συγκεκριμένα,

«Είναι αναγκαίο να υπενθυμίσουμε σε όσους ερμηνεύουν την θεολογία των Καππαδοκών ως μία υπαρξιακή και κοινωνική οντολογία, δείχνοντας αλλεργία στη γλώσσα της ουσίας, ότι ο Βασίλειος και οι δύο Γρηγόριοι μιλούσαν περί ουσίας και ομοουσιότητας με την ίδια ζέση με την οποία μιλούσαν για τις υποστάσεις και τη 'μοναρχία' του Πατέρα, και ότι αυτό που εννοούσαν με την ενδοθεϊκή κοινωνία ήταν η κοινή φύση και όχι οι 'διαλεκτικές' διαπροσωπικές σχέσεις»¹².

Επίσης σημαντική για το ποια τελικά ήταν η θεολογία των Καππαδοκών είναι η κριτική που περιέχεται στο συλλογικό έργο που επιμελήθηκε η καθηγήτρια θεολογίας στο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ, Sarah Coakley με τίτλο *Re – Thinking Gregory of Nyssa*¹³.

Τέλος σχετικά με την θεώρηση της Δύσης ως συλλήβδην ουσιοκρατικής σε αντίθεση με την περσοναλιστική Ανατολή υπάρχει πια έντονος προβληματισμός και τεκμηριωμένες αντιρρήσεις. Ο προβληματισμός αυτός εστιάζει σε αυτό που έγινε γνωστό ως «μοντέλο de Regnon» και αφορά στην ανάδειξη του έργου του Theodore de Regnon, καθολικού Ιστορικού του Δόγματος με το οποίο εισήχθη στον θεολογικό διάλογο η διάκριση μεταξύ της Δύσης που τονίζει την ουσία και της Ανατολής που προτάσσει το πρόσωπο. Η συζήτηση κινείται προς δύο μέτωπα. Το πρώτο αμφισβητεί την εγκυρότητα μιας τέτοιας διάκρισης¹⁴. Δηλαδή αρνείται τον γενικό χαρακτηρισμό της δυτικής θεολογίας ως μονότροπα ουσιοκρατικής και υποστηρίζει ότι και εκεί υπάρχει η έννοια του προσώπου. Ίσως αυτή να υπάρχει μέσα από μian άλλη θεώρηση πλην όμως είναι παρούσα. Δηλαδή, το να πεις τον Αυγουστίνo, συγγραφέα των «Εξομολογήσεων», ουσιοκράτη γεννά το ερώτημα τότε τι άραγε είναι αυτό το υποκείμενο που «εξ – ομολογείται»¹⁵. Το δεύτερο μέτωπο είναι η διευκρίνηση της πρόθεσης του de Regnon. Διάφοροι μελετητές λοιπόν, αν και εμμένουν στη ύπαρξη διάκρισης Ανατολής Δύσης τονίζουν ότι η πρόθεση του de Regnon δεν ήταν η αντιπαραβολή αλλά η σύνθεσή τους¹⁶. Οι σύγχρονες αυτές αναλύσεις σχετικά με το «μοντέλο de Regnon» είναι πιστεύω αναγκαία να φτάσουν και εδώ και να ληφθούν υπόψη στη συζήτησή μας περί προσώπου. Με άλλα λόγια το θέμα δεν είναι η «νίκη» ή η «ανωτερότητα» της Ορθόδοξης προσωπικότητας έναντι της Δύσης αλλά η συνάντησή τους και

για όχι η σύνθεσή τους. Με ευγνωμοσύνη στο έργο του Περγάμου δεν διστάζω να πω ότι η έμφαση του στο πρόσωπο και στην έννοια της κοινωνικότητας είναι κάτι που σίγουρα ήλθε να «εμπλουτίσει» την διαμαρτυρούμενη Τριαδολογία. Για αυτό και θα ήταν χρήσιμο η συζήτηση να μην γίνεται τονίζοντας και υπογραμμίζοντας την απόσταση αλλά προσκαλώντας σε συνάντηση.

Τέλος, στο έργο του Ζηζιούλα καυστική κριτική άσκησε και ο αείμνηστος καθ. Σάββας Αγουρίδης. Το σημαντικότερο σημείο της κριτικής του είναι το γεγονός ότι η ανάλυση του Ζηζιούλα μεταθέτει την τριαδολογική συζήτηση από τη οικονομία της Ιστορίας στην οντολογία του προσώπου. Από την αποκάλυψη του Θεού μέσα στο ιστορικό γίνεσθαι στην εικότολογία μέσα σε μία άχρονη σφαίρα. Αυτό έχει κατά την άποψή του μια αποπροσανατολιστική επίδραση και στην εκκλησία αλλά και στην κοινωνία γενικότερα η οποία καταγράφεται στο επίπεδο της εμπειρίας¹⁷.

Η φύση ως πτώση και η πτώση ως εικόνα

Αφού εξετάσαμε τις θεολογικές προϋποθέσεις του Περγάμου και διατυπώσαμε τις ενστάσεις μας ερχόμαστε τώρα να ασχοληθούμε με την ανθρωπολογία του και τη θεώρησή του για την έννοια της πτώσης. Το έργο στο οποίο κυρίως θα εστιάσουμε είναι το κεφάλαιο με τίτλο «Ο Άνθρωπος ως 'Ιερέυς': Η Ελπίδα και 'Αποκαταδοκία' της Κτίσεως» από το βιβλίο *Η Κτίση ως Ευχαριστία: Θεολογικές Προσεγγίσεις στο πρόβλημα της Οικολογίας*¹⁸. Σε αυτό ο Ζηζιούλας δείχνει με επιτυχία τους περιορισμούς της θεώρησης της έννοιας της «εικόνας» ως αναφερόμενης στο «λογικό» του ανθρώπου¹⁹. Στη θέση της αντιπροτείνει την ελευθερία. Τι είδους όμως ελευθερία; Ελευθερία επιλογής από ήδη δοσμένες δυνατότητες και εναλλακτικές ή ελευθερία απόλυτη που αντιστοιχεί στην «εκ του μηδενός» δημιουργία;

Η ανάλυσή του και οι τριαδολογικές προϋποθέσεις του τον οδηγούν να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για το δεύτερο είδος ελευθερίας²⁰. Ο άνθρωπος λοιπόν ως «εικόνα Θεού» έχει «αυτεξούσιον»²¹, δηλαδή ελευθερία να κυριαρχεί στον κόσμο και στον εαυτό του. Για τον Ζηζιούλα λοιπόν η σωτηρία ορίζεται ως απόλυτη ελευθερία που επεξηγείται ως απελευθέρωση από το δοσμένο – δεδομένο της φύσης και της κτιστότητας²². Αυτή όμως η οντολογική ελευθερία έρχεται αντιμέτωπη με την αναπόφευκτη πραγματικότητα της κτιστότητας και αυτό γεννά την έννοια της τραγωδίας της ανθρωπίνης ύπαρξης.

Εδώ φυσικά κανείς αναρωτιέται γιατί ο Θεός έδωσε στον Αδάμ φύση αν ταυτόχρονα του έδωσε και την εικόνα με τον τρόπο που την εννοεί ο Ζηζιούλας ως πόθο και κλήση ελευθερίας από τη φύση; Γιατί, δηλαδή, ο Θεός να μας δώσει κάτι από το οποίο εξ υπαρχής μας καλεί να βγούμε. Σύμφωνα με την ανάλυση του Ζηζιούλα, η φύση «εκ φύσεως» ρέπει προς το μηδέν από το οποίο προήλθε. Στον Αδάμ, ως μέρος της κτίσης, αλλά και ως «εικόνα Θεού» δίνεται η «οντολογική πρόταση για υπέρβαση του θανάτου» πρώτα για αυτόν και στη συνέχεια ως «ιερέα της κτίσεως» και για την υπόλοιπη δημιουργία. Αναρωτιόμαστε λοιπόν, μήπως τελικά ο Ζηζιούλας με απόλυτα Πλατωνικό τρόπο έστω και ασυναίσθητα προτείνει ότι η φύση είναι η πτώση;

Αυτή η αρνητική πρόσληψη της «φύσης» αγνοεί ή προσπερνά την βιβλική αναφορά στην θεία επιδοκιμασία προς την κτιστή δημιουργία. Αν η κτίση κρίθηκε ως

«καλή λίαν» από τον Θεό τότε γιατί εμείς θα πρέπει να υπερβούμε;²³

Για τον Ζηζιούλα λοιπόν, το βασικό ανθρωπολογικό ερώτημα έχει να κάνει με την «άσκηση της ελευθερίας». Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η «πτώση» δεν είναι μια παράβαση ηθική αλλά η άστοχη άσκηση ελευθερίας, η «περίπτωση εφαρμογής της απόλυτης ελευθερίας με λανθασμένο τρόπο» (σελ. 109). Παρ' όλα αυτά όμως και επειδή η ελευθερία αποδεικνύεται τελικά ανώτερο μέγεθος από κάθε έννοια ηθικής και νόμου, η επιλογή του ανθρώπου δεν πάει κόντρα στην «κατ'εικόνα Θεού» δημιουργία αλλά το αντίθετο. Κατά κάποιον τρόπο η πτώση του ανθρώπου υπογραμμίζει και διασώζει την «εικόνα του Θεού». Όπως λέει «είναι καλύτερα που ο Αδάμ έπεσε διατηρώντας το δικαίωμά του στην απόλυτη ελευθερία, παρά αν είχε παραμείνει άπυτος αρνούμενος αυτό το δικαίωμα, πράγμα που θα τον υποβίβαζε στη θέση του ζώου» (σελ. 111). Εδώ έχουμε ένα παράδοξο: Το να πάω κόντρα στον Θεό δεν σημαίνει το ότι πηγαίνω κόντρα στην κλήση μου να είναι «εικόνα του Θεού» αλλά ακριβώς το αντίθετο. Έτσι συμπληρώνοντας τη συλλογιστική του Ζηζιούλα περί πτώσεως θα μπορούσαμε να πούμε ότι η πραγματική πτώση είναι η φύση ενώ ότι η πτώση όπως την αφηγείται η Βίβλος είναι η διάσωση της εικόνας!

Η εσχολογία της εικόνας

Τέλος, για τον Ζηζιούλα αυτή η διατήρηση του δικαίωματος του ανθρώπου στην απόλυτη ελευθερία – δηλαδή η πτώση που αφηγείται η Βίβλος – είναι η ελπίδα της δημιουργίας καθώς ένα μέρος της, δηλαδή ο άνθρωπος, θα μπορέσει χρησιμοποιώντας το δικαίωμα της απόλυτης ελευθερίας του να την λυτρώσει. Φυσικά εδώ γεννώνται πολλά ερωτήματα. Πρώτα από όλα για ποιον ακριβώς «άνθρωπο» μιλούμε. Πώς μπορούμε να μιλούμε για την «καθολικότητα» του ανθρώπου με τρόπο ανάλογο με αυτόν του Αδάμ του βιβλίου της Γένεσης;

Δεύτερον, αν ο άνθρωπος είναι απόλυτα ελεύθερος και αυτεξούσιος πώς μπορεί να υπάρχει «εσχολογία» με την έννοια που στοιχειοθετείται στη Βίβλο, δηλαδή ως βελοειδείς πορεία προς ένα «τέλος»; Να γιατί μιλούμε για την μετάθεση του δυναμισμού από το «καθ' ομοίωσιν» στο «κατ' εικόνα». Αυτό που μένει ανοιχτό ερώτημα είναι η ίδια η πραγμάτωση και πλήρωση της εικόνας. Αυτό όμως μας αφήνει με ένα τρομερά ανθρωποκεντρικό σύμπτan. Αντίθετα η εσχολογία της Βίβλου οικοδομείται στην ενέργεια του Θεού. Έτσι, μοιάζει το σχήμα του Ζηζιούλα ενώ αρχικά υποτάσσει την ανθρωπολογία στην θεολογία να καταλήγει υποτάσσοντας τη θεολογία στην ανθρωπολογία. Για τον απ. Παύλο στην προς Ρωμαίους 8 η κτίση δεν χρειάζεται μεταλλάξη ή έξοδο από την φύση της αλλά *απολύτρωση*. Και ο ιερέας που την κάνει δυνατή, την εγγυάται και την υπόσχεται δεν είναι ο άνθρωπος αλλά ο Ιησούς Χριστός, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἁοράτου (Κολοσσαείς 1:15).

[Στο επόμενο άρθρο μας, συν Θεώ, θα ασχοληθούμε περαιτέρω με την θεολογία του προσώπου και την έννοια της πτώσης ως «υπαρκτικής αστοχίας» εστιάζοντας στο έργο του καθ. Χρήστου Γιανναρά]

Ο αιδ. Π. Καντατζής είναι ποιμένας της Α' Ε.Ε.Ε.

Υποσημειώσεις

- ¹ Αυτό πρέπει να διευκρινήσουμε αφορά τον κυρίως θεολόγο αυτής της τάσης, τον Μητροπολίτη Περγάμου Ιωάννη Ζηζιούλα. Για την έμφαση αυτής της διάκρισης ως προϋπόθεσης στην κατανόηση της εικόνας στις αναλύσεις που εξετάσαμε μέχρι τώρα πρβλ. την *Δογματική* του Μασσούκα, σελ. 201. Για μία ενδελεχή παρουσίαση του ζητήματος με σαφή διάθεση μετριασμού του πρβλ. το άρθρο του Αριστοτέλη Παπανικολάου "Divine Energies or Divine Personhood: Vladimir Lossky and John Zizioulas on conceiving the Transendent and Immanent God" (*Modern Theology* 19:3 July 2003).
- ² Θυμίζουμε για παράδειγμα ότι στο έργο του Μασσούκα η έννοια της εικόνας γίνεται αντιληπτή ως «προϊκα» (*Δογματική*, σελ. 199), ως μία «αμετακίνητη σχέση μεταξύ Θεού και ανθρώπου» (*Δογματική*, σελ. 195).
- ³ London : Darton, Longman and Todd, 1985
- ⁴ Εδώ πρέπει να σημειώσω ότι μερικές φορές μοιάζει η ανθρωπολογία να απορροφάται από την θεολογία αλλά περισσότερα για αυτό στη συνέχεια.
- ⁵ Στο περιοδικό *Σύναξη* τεύχος 37, σελ. 23
- ⁶ Στο κεφάλαιο με τίτλο "The Doctrine of the Holy Trinity: the significance of the Cappadocian contribution" στο βιβλίο *Trinitarian Theology Today: Essays in Divine Being and Act*, ed. Christoph Schwöbel (Edinburgh: T & T Clark, 1995), σελ. 55
- ⁷ «Από το Προσωπείον εις το Πρόσωπον: Η Συμβολή της Πατερικής Θεολογίας εις την Έννοιαν του Προσώπου», σελ. 294.
- ⁸ Ως άνω, σελ. 297
- ⁹ Being as Communion, μετάφραση δική μας, 1985, σελ. 17.
- ¹⁰ Ως άνω, σελ. 299.
- ¹¹ Στο σημαντικό βιβλίο του *Ο Καημός του Ενός: Κεφάλαια της ψυχικής ιστορίας των Ελλήνων* Αθήνα: Εκδόσεις Αρμός, Πέμπτη Έκδοση 2007, σελ. 70 - 99.
- ¹² Η αναφορά στο έργο και στην ανάλυση του Andre de Halleux είναι από το έργο του Melchisedec Törönen στο έργο του *Union and Distinction in the thought of St. Maximus the Confessor* (Oxford: Oxford University Press, 2007, σελ. 67).
- ¹³ Blackwell Publishing, 2003.
- ¹⁴ Πρβλ. Michel Rene Barnes, "De Regnon Reconsidered", *Augustinian Studies* 26 (1995), σελ. 51 - 79, του ιδίου "Augustine in Contemporary Trinitarian Theology", *Theological Studies* 56 (1995), σελ. 237 - 250.
- ¹⁵ Πρβλ. Matthew Drever, "The Self Before God? Rethinking Augustine's Trinitarian Thought", *Harvard Theological Review* 100:2 (2007), σελ. 233 - 242
- ¹⁶ Ενδεικτικά αναφέρω το άρθρο της Kristin Hennessy, με τίτλο "An Answer to de Regnon's Accusers: Why We Should Not Speak of 'His' Paradigm", *HTR* (2007), 100: 179 - 197.
- ¹⁷ Δύο είναι τα κείμενα του Αγουρίδη που αφορούν το θέμα μας. Το πρώτο με τίτλο «Μπορούν τα πρόσωπα της Τριάδας να δώσουν τη βάση για περσοναλιστικές απόψεις περί του ανθρώπου» από το βιβλίο *Οράματα και Πράγματα* και η σύντομη μονογραφία *Η Αγία Τριάδα και Εμείς: στη σύγχρονη θεολογική σκέψη γενικά και στην Ορθοδοξία ειδικά* (Εκδόσεις «Άρτος Ζωής», Αθήνα, 1993). Στο τελευταίο ο αναγνώστης μπορεί να διαβάσει μία από τις πιο πικρές αλλά ταυτόχρονα αληθινές κριτικές προς την σύγχρονη ορθόδοξη θεολογία, «Παρόλες τις οικειότητες μας με την αγία Τριάδα, τους θείους φωτισμούς και τα περι θεώσεως ή θεοποιησέως μας και τα όμοια, δε βελτιωθήκαμε πνευματικά και ηθικά ως Εκκλησία και ως λαός. Γινήκαμε ως προς τα θεία φλύαροι λογοπλόκοι, υπερόπτες και απαρνητές στοιχειωδών χριστιανικών ηθικών γνωρισμάτων, συμβιβαζόμενοι με κάθε είδους κατεστημένα, και τα πιο βρώμικα ακόμα. Φραστικά βρεθήκαμε πολύ κοντά στην Αγία Τριάδα, έτσι όμως αντί να μας χρησιμοποιήσει Εκείνη για τους σκοπούς της, τη χρησιμοποιήσαμε εμείς για τους δικούς μας. Είναι έτσι όλα αυτά; Μακάρι να μην ήταν!» (ως άνω, σελ. 33).
- ¹⁸ Εκδόσεις Ακρίτας, 1992. Πρώτη ανατύπωση, Νοέμβριος 1998.
- ¹⁹ Βέβαια μπορεί κανείς να διακρίνει μια υπερβολή. Αν και έχει δίκαιο να αρνείται τον περιορισμό της έννοιας της εικόνας στο λογικό του ανθρώπου εντούτοις το να υποτιμά την «λογική» διάσταση του ιερατικού καθήκοντος του ανθρώπου σε σχέση με τη δημιουργία είναι τουλάχιστον υπερβολικό. Σύμφωνα με τις αφηγήσεις της Γένεσης ο άνθρωπος καλείται να ονομάσει τα ζώα, κάτι που ασφαλώς σημαίνει ότι καθήκον του είναι «να ερμηνεύει το βιβλίο της φύσεως, να κατανοεί το σύμπαν στη θαυμάσια δομή του και την αρμονία του, και να δίνει σε όλο αυτό μια λογική διάρθρωση» (από αναφορά [σελ. 97] του Ζηζιούλα σε κείμενο του T. F. Torrance. Ο Ζηζιούλας το παραθέτει με επικριτική διάθεση).
- ²⁰ Εδώ πρέπει να αποδειχτεί ότι η έννοια της εικόνας σημαίνει κατά ανάγκη απόλυτη αντιστοιχία. Η φράση «καθ' ομοίωση» σύμφωνα με την σωστή επισήμανση του Eichrodt στην Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης (*Theology of the Old Testament*, II 1972 σελ. 122) ουσιαστικά «μετριάζει» την έννοια της εικόνας εξαιρώντας την ιδέα ενός ακριβούς αντιγράφου του Θεού. Μάλιστα σχετίζει την χρήση του όρου «μετμούθ» και στο βιβλίο του Ιεζεκιήλ όπου συχνά χρησιμοποιείται με την έννοια «κάτι που μοιάζει». Ορθά ο Μασσούκας γράφει στη *Δογματική* του ότι η έννοια της εικόνας «αποκλείει τη φυσική συγγένεια σε τούτη τη σχέση, και δέχεται την ετερότητα και συνάμα την ετερουσιότητα του δημιουργήματος σε αναφορά προς το δημιουργό. Για αυτό και η σωστή έκφραση είναι: το κατ' εικόνα του Θεού δημιούργημα, και όχι το δημιούργημα ως εικόνα Θεού» (*Δογματική*, σελ. 195 - 196).
- ²¹ Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο Ζηζιούλας εννοεί το «αυτεξούσιο» ως όρο και προϋπόθεση αλλά πρόσκληση και αποστολή υπέρβασης της κτιστότητας, «εκ-στασης» από τα όρια, από τα δεδομένα της κτίσης. Από τον άλλη ο Μασσούκας θεωρεί ότι η αμαρτία είναι «μια ύβρη *αυτεξούσια* που επιδιώκει την ισοθεία ή την εξομοίωση με τον Θεό, όχι στη στενή σχέση κτιστού και ακτίστου, φθαρτού και αφθάρτου, θνητού και αθανάτου, δημιουργήματος και δημιουργού, αλλά επί ίσοις όροις» (έμφαση δική μας, Πρόβλημα Κακού, σελ. 163). Εδώ πρέπει να σχολιάσω ότι μου φαίνεται ότι η ανάλυση του Ζηζιούλα είναι πιο συνεπής με την έννοια του «αυτεξούσιου». Πώς μπορεί κάποιος να είναι «αυτεξούσιος» και να μπορεί να διαπράξει «ύβρη»; Πιστεύω ότι η όλη ορολογία περί «αυτεξούσιου» είναι εντέλει προβληματική. Γιατί είτε σε οδηγεί σε υπερβολές, τύπου Ζηζιούλα, είτε σε αντιφάσεις, τύπου Μασσούκα.
- ²² Πρβλ. και στο άρθρο του "Preserving God's Creation: Lecture Three", *King's Theological Review* Vol. 13 (1990), σελ. 2.
- ²³ Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ένα κάπως θολό κατά τη γνώμη μας σημείο στην ανάλυση του πατρός Νικόλαου Λουδοβίκου. Ο Λουδοβίκος ορθά ασκεί κριτική στον Ζηζιούλα σχετικά με το θέμα της «εξόδου» από την φύση (πρβλ. το πρόσφατο βιβλίο του *Οι τρόμοι του Προσώπου και τα Βάσανα του Έρωτα* από τις εκδόσεις Αρμός (Αθήνα, 2009)). Ταυτόχρονα όμως γράφει, « Είναι λάθος, εξάλλου, το να θεωρείται πως η βιβλική περί του κόσμου έκφραση του Θεού, ως «καλού λίαν», αναφέρεται στην «αρχή» του κόσμου. Πρόκειται για έκφραση εσχατολογική, αναφερόμενη στην εσχατολογική τελείωση του κόσμου, κατά την πατερική τουλάχιστον παράδοση, όπως προσπάθησα να δείξω αλλού (βλ. *Η Ευχαριστιακή Οντολογία, Δόμος, Αθήνα 1992*)». Το απόσπασμα είναι από το άρθρο του με τίτλο «Το πρόβλημα του κακού από τον Αυγουστίνιο στη σύγχρονη Γενετική» (*Περιοδικό "Σύναξη"*, τεύχος 95, Απρ - Ιουν 2005). Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί είναι δύσκολο να μιλήσουμε καταφατικά για την προοπτική κτιστή δημιουργία του Θεού. Επίσης, πώς φτάνουμε στην «εσχατολογική τελείωση του κόσμου»; Αυτό είναι κάτι που πρέπει να διευκρινιστεί γιατί για τον Ζηζιούλα είναι ένα ανοιχτό ερώτημα - αίτημα που αφορά τον αυτεξούσιο άνθρωπο που ενεργεί ως ιερέας της κτίσης.

Ευαγγελικαλισμός

του Christopher Catherwood

Συνέχεια από το προηγούμενο

Η ανάγκη της μεταστροφής

Η ανάγκη της μεταστροφής είναι τόσο ζωηρή όσο ήταν πάντα. Είδαμε προηγουμένως ότι οι ευαγγελικοί έχουν ιστορικά συνεργαστεί μεταξύ των αποχρώσεων, και σχετικά με το ιδιαίτερο θέμα του ευαγγελισμού, στο να βγουν και να κερδίσουν πιστούς, οι ευαγγελικοί υπήρξαν εξαιρετικά δραστήριοι μέσα στην ιστορία τους. Ένας από τους μεγαλύτερους ευαγγελιστές του εικοστού αιώνα που δεν εκτέθηκε σε καμιά αντιπαράθεση ή σκάνδαλο είναι ο Billy Graham, κάποιος που δικαίως προβλήθηκε στο περιοδικό Time ακόμη και μέχρι το 2007, παρά το γεγονός ότι τώρα, εξαιτίας προβλημάτων υγείας, δεν μπορεί πια να ηγείται ιεραποστολών με τον τρόπο που το έκανε άλλοτε.¹

Οι σταυροφορίες του Graham ήταν πάντα, εξ ορισμού, διαδογματικές και ξεκάθαρα ευαγγελιστικές. (Είναι γεγονός ότι μπορούσε να έχει πάνω στην εξέδρα του ανθρώπους που δεν ήταν ευαγγελικοί, πράγμα που οδηγούσε τους συνεργάτες του ευαγγελικούς να του φέρονται με καχυποψία για τους οποίους αυτό φαινόταν πολύ τραβηγμένο.) Φρόντιζε επίσης να συνεργάζεται με τοπικές εκκλησίες, ώστε το να φέρει κάποιος φίλους σε μια σταυροφορία του Graham ήταν, για να μιλήσουμε κυριολεκτικά, το αποτέλεσμα πολλής τοπικής προσπάθειας, για συνθησιμένους Χριστιανούς που χρησιμοποιούσαν την παρουσία του στην περιοχή για να φέρουν μη-χριστιανούς γείτονες να ακούσουν το φημισμένο ιεροκήρυκα.

Σήμερα δεν υπάρχουν πολλοί, αν έχει μείνει και κανένας, που να έχουν απόλυτα την παγκόσμια φήμη ενός Billy Graham. Στη Δύση, και ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες, κάποιος έχει την τάση να τον πολιτικοποιούν, να τον συνδέουν με τον διαβόητο Richard Nixon, που υπήρξε αδιάτακτος στον τρόπο που εκμεταλλευόταν τις διασυνδέσεις του με τον συχνά πολιτικά αφελή Graham. Όταν έγραφα για τον Graham στα μέσα της δεκαετίας του 1980, οι στενοί του φίλοι, οι αδελφοί Wilson, αναπολούσαν όλο εκείνο το επεισόδιο με αμχανία, για το πώς είχαν παγιδευτεί.²

Ο ίδιος ο Graham μου είπε (το 1983) ότι σχετικά με τις προσπάθειές του στη δεκαετία του 1950 να προκαλέσει τη φυλετική συμφιλίωση στον Αμερικανικό Νότο – στην οποία είχε παίξει ένα θετικό και εντελώς καίριο ρόλο – ο πρόεδρος στον οποίο βρισκόταν πλησιέστερα ήταν ο Lyndon Johnson, ένας Δημοκρατικός. Αλλά άσχετα με τις πολιτικές του διασυνδέσεις, ο Graham ήταν ένας από τους πρώτους Δυτικούς Χριστιανούς ηγέτες που εντόπισαν ότι το κέντρο βάρους στο Χριστιανισμό μετατοπιζόταν από τη Δύση, περιλαμβανομένων

και των παντοδύναμων Ηνωμένων Πολιτειών, στο Νότιο Κόσμο, στο Κόσμο των Δύο-τρίτων. Έτσι ενώ στις Ηνωμένες Πολιτείες συχνά τον θυμούνται για άσφες πολιτικές φιλίες αλλά και για τις Σταυροφορίες του, και στη Βρετανία για τη μεταμόρφωση της φύσης του ευαγγελισμού από τη γιγάντια Σταυροφορία του στο Λονδίνο 1954, σε πολλά άλλα μέρη του κόσμου τον θυμούνται ως το άτομο που είχε τη διεθνή φήμη και εξουσία να αναγνωρίσει ότι οι μέρες της διακυβέρνησης του Χριστιανισμού από τη Δύση έφταναν στο τέλος τους.

Μερικές από τις σταυροφορίες του Graham έγιναν σε τόπους όπως η Ινδία. Εκεί πάντα επιδίωκε παθιασμένα να είναι πολιτισμικά ευαίσθητος, και να κάνει αποκλειστικά πράγματα με τον τρόπο που αποδέχονταν οι ντόπιοι Ινδοί Χριστιανοί· δεν ήθελε να κάνει το λάθος να οδηγήσει άλλους να εξισώσουν το Χριστιανισμό με τη Δύση.

Ακόμα πιο σημαντικό, συνειδητοποιούσε ότι το κλειδί για τη Χριστιανική αύξηση στις χώρες αυτές δεν θα ήταν οι Δυτικοί όπως ο ίδιος, που θα έπεφταν σαν αλεξιπτωτιστές απ' έξω, αλλά τοπικοί ευαγγελιστές που θα πλησίαζαν τους δικούς τους ανθρώπους, με τη δική τους γλώσσα – όχι στην κλίμακα μιας Σταυροφορίας του Graham, αλλά με πιστότητα, αργά αλλά σταθερά, σε διάστημα πολλών δεκαετιών. Με αυτό άλλαξε τις μεθόδους της Δυτικής ιεραποστολικής δραστηριότητας από το παρελθόν και έδωσε τη δυνατότητα σε τοπικούς Χριστιανούς να κατευθύνουν τα πράγματα με το δικό τους τρόπο στις δικές τους χώρες.

Το γεγονός – γιατί για τέτοιο πρόκειται – ότι ο Χριστιανισμός επικεντρώνεται στον Παγκόσμιο Νότο είναι κάτι που μόλις τώρα ανατέλλει πάνω στην συνείδηση του ακαδημαϊκού και του κόσμου των μέσων στη Δύση, χάρις σε ακαδημαϊκούς όπως ο Philip Jenkins. Αλλά αυτό είναι κάτι που οι ευαγγελικοί το συνειδητοποίησαν για ένα διάστημα, καθώς ηγέτες όπως ο Martyr Lloyd-Jones (και η δημιουργία του IFES – του Διεθνούς Συνδέσμου Ευαγγελικών Φοιτητών) στη δεκαετία του 1940 και ο Billy Graham και ο John Stott στις δεκαετίες του 1960 και του 1970.

Ο Graham έκανε ένα μεγάλο εκπαιδευτικό συνέδριο στο Βερολίνο στη δεκαετία του 1960. Αλλά η συγκέντρωση που αναγνώρισε την ιστορική αλλαγή του παγκόσμιου ευαγγελισμού, και στην πραγματικότητα όλων των μορφών της Χριστιανικής πίστης, ήταν το Διεθνές Συνέδριο της Λοζάνης για τον Παγκόσμιο Ευαγγελισμό το 1974, που έγινε σ' αυτή την Ελβετική πόλη. Στη συγκέντρωση αυτή, τόσο ο Graham όσο και ο Stott, που ενεργούσε ως ένα είδος συντονιστή για όλα τα διαφορετικά ψηφίσματα, έδωσαν τη δυνατότητα με τρόπο αποτελεσματικό στους αδελφούς τους ευαγγελικούς του Παγκόσμιου Νότου να αναλάβουν τα πρακτικά και να προσδιορίσουν την ημερήσια διάταξη. Δεν θα μπορούσε πια να ειπωθεί ότι ο ευαγγελικαλισμός θα κατευθυνόταν από τους λευκούς Δυτικούς, αλλά τώρα

πια από Λατινοαμερικανούς, Ασιάτες, και Αφρικανούς. Προέκυψε μια συνεργασία ανάμεσα στους Χριστιανούς της Δύσης και την πλειονότητα του Παγκόσμιου Νότου.

Το Σύμφωνο της Λοζάννης

Όταν χρειάστηκε να επιλέξω μια βάση πίστης ως ένα κλασικό παράδειγμα για το τι πιστεύουν οι ευαγγελικοί, διάλεξα αυτόν του IFES, καθώς πρόκειται για μια κίνηση μέσα στον παγκόσμιο ευαγγελικισμό με την οποία έχω συνδεθεί στενά για περισσότερα από τριάντα πέντε χρόνια (και η οικογένειά μου για περισσότερα από εξήντα). Εντούτοις, νομίζω ότι αξίζει επίσης να δούμε τη δεσμευτική δήλωση της Κίνησης της Λοζάννης, όχι με πολλές λεπτομέρειες, όπως κάναμε για εκείνη του IFES και την εκκλησία μου στο Cambridge, αλλά να δείξουμε πώς οι ευαγγελικοί από ένα δυτικό φαινόμενο έχουν εξελιχθεί στην παγκόσμια κίνηση που είναι σήμερα.³

Το Σύμφωνο της Λοζάννης σφυρηλατήθηκε το 1974 από ευαγγελικούς της Δύσης και της Ανατολής μαζί, όλα κάτω από το καλοπροαίρετο μάτι και την ενθάρρυνση του διασημότερου ευαγγελιστή της Αμερικής του Billy Graham. Είναι αυτή, θα έλεγα, η πραγματική κληρονομιά του Graham. Η δήλωση αυτή είναι συχνά ριζοσπαστική, και στο βαθμό έμφασης που θέτει στην πνευματική πάλη, ίσως προχωρεί περισσότερο απ' όσο θα άρεσε σε πολλούς στη Δύση. Αλλά ο Jenkins έχει αποδείξει στα πολλά βιβλία του, ότι είναι αυτό ακριβώς που κερδίζει πολλούς από τον Κόσμο των Δύο-τρίτων στον ευαγγελικό Χριστιανισμό, καθώς σε πολλά μέρη της γης η αίσθηση του πνευματικού κόσμου ποτέ δεν

έχει εκλείψει. Είναι οι βιβλικές αποχρώσεις με την μετα-Διαφωτισμό απόρριψή τους του υπερφυσικού, που βγαίνουν ζημιωμένες, και είναι οι ευαγγελικοί, που αναγνωρίζουν ότι υπάρχει ένας τεράστιος πνευματικός πόλεμος (όπως κι αν θέλει κανείς να τον εκφράσει), που κερδίζουν τις καρδιές και τις διάνοιες των ανθρώπων στον Παγκόσμιο Νότο.

Σημειώστε τι το Σύμφωνο λέει σχετικά με θέματα όπως η παιδεία και ο διωγμός. Δεν είναι πια ο Χριστιανισμός κάτι που οι λευκοί θα το φέρουν με τη βία. Η παλιά, από το δέκατο ένατο αιώνα, ταύτιση της Βίβλου με τη σημαία έχει ξεπεραστεί. Σημειώστε επίσης ότι εξασφαλίζει ότι οι Χριστιανοί σίγουρα θα διωχθούν – κάτι που είναι τόσο πραγματικό στον εικοστό πρώτο αιώνα όσο ήταν για τους πιστούς της πρώτης εκκλησίας. Σημειώστε επίσης ότι δεν προβληματίζεται στο να συνδέσει τον ευαγγελισμό με την κοινωνική δράση, και ότι ήταν ο Billy Graham, που τόσο συχνά τον συνδέουν με τον Nixon, που υπέγραψε μια τέτοια δήλωση το 1974, τη χρονιά της παραίτησης του Nixon μετά το Watergate.

Αυτή είναι η καινούρια παγκόσμια Χριστιανική πραγματικότητα! Εκεί μάλλον παρά σε τετριμμένες παλιές αντιπαραθέσεις πάνω στις πολιτισμικές συγκρούσεις είναι που στοχεύει η ευαγγελική Χριστιανοσύνη: Αφρικανική, Λατινοαμερικανική, Ασιατική, αυξανόμενη, δυναμική, επεκτεινόμενη. Ξεχάστε ό,τι διαβάζετε στις Δυτικές κοσμικές εφημερίδες. Αυτός είναι ο ευαγγελικισμός μέσα στον εικοστό-πρώτο αιώνα και θα είναι, υποπτεύομαι για αρκετό καιρό στο μέλλον.

Μετάφραση: Ειρήνη Κακαβελάκη

Υποσημειώσεις

¹ Nancy Gibbs and Michael Duffy, "Billy Graham: 'A Spiritual Gift to All,'" Time, May 31, 2007.

² Christopher Catherwood, *Five Evangelical Leaders* (Wheaton, IL: Harold Shaw, 1985).

³ Δες John Stott, *The Lausanne Covenant: An Exposition and Commentary* (Wheaton, IL: Lausanne Committee for World Evangelism, 1975).

www.eiea.gec.gr

Το Ελληνικό Ιστορικό Ευαγγελικό Αρχείο στο Διαδίκτυο!
Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας η οποία συνεχώς ανανεώνεται.

Η Περαίωση του Θεού

του Χάρη Ι. Νταγκουνάκη

Ολος ο εμπορικός κόσμος αλλά και ιδιώτες έζησαν τον τελευταίο καιρό με φόντο μία λέξη: περαίωση. Έπρεπε να πάνε στην εφορία να τακτοποιήσουν τους λογαριασμούς τους, να πληρώσουν αν χρωστούσαν, να τους κάνουν κάποιο διακανονισμό, κάποια ευκολία κλπ. Να τακτοποιηθούν τελοσπάντων μια και καλή ως προς τις υποχρεώσεις τους με την πολιτεία. Βέβαια «περαιώσεις» γίνονται κάθε τρεις και λίγο. Η πολιτεία είναι εκείνη που καλεί τον κόσμο να προβεί σ' αυτή την ενέργεια όχι γιατί τους αγαπάει αλλά γιατί επιδιώκει με κάθε τρόπο να μπουν χρήματα στα δημόσια ταμεία, και δίνει κίνητρα.

Υπάρχει όμως και μια άλλη περαίωση που πρέπει να την κάνουν όχι μόνον οι επαγγελματίες αλλά όλοι ανεξαιρέτως που ζουν σ' αυτό τον κόσμο. Είναι μια περαίωση που την επιδιώκει ο ίδιος ο Δημιουργός Θεός από το πλάσμα του τον άνθρωπο που έχει ξεστρατίσει από τον δρόμο του, και δεν το κάνει με υστεροβουλία για να επωφεληθεί ο Θεός από τον άνθρωπο αλλά από αγάπη, να ωφεληθεί ο άνθρωπος από το έλεος του Θεού.

Ο ίδιος ο Θεός καλεί τον αποστάτη άνθρωπο να συμφιλωθεί και να τακτοποιηθεί μαζί του:

«Λοιπόν, ελάτε, κι ας κριθούμε μεταξύ μας», λέει ο Κύριος. «Είναι οι αμαρτίες σας κόκκινες σαν το αίμα· μα σαν το χιόνι θα μπορούσαν να γίνουν λευκές. Έχουν το χρώμα της πορφύρας· μα σαν καθάριο θα μπορούσανε μαλλί να λευκανθούν, αν μόνο θέλατε να υπακούσετε!»

(Ησαΐας 1:18 – Νέα Μετάφραση της Βίβλου)

Είστε στο «κόκκινο», λέει ο Θεός, αλλά ελάτε να σας κάνω τα χρέη σας λευκά! Κάτι τέτοιο, βέβαια, ο Θεός δεν το κάνει δωρεάν! Ποτέ κανένας δανειστής δεν χαρίζει τα λεφτά του. Ο Θεός όμως τα χαρίζει στον αμαρτωλό, επειδή κάποιος άλλος, ένας εγγυητής που δεν είχε δικές του αμαρτίες, ο Κύριος Ιησούς Χριστός, πλήρωσε με τη ζωή του το δικό μας χρέος των αμαρτιών πάνω στον σταυρό του Γολγοθά.

Ο Θεός δέχτηκε ιστορικά αυτή την τακτοποίηση και ανέστησε τον Χριστό από τους νεκρούς, επειδή πια το χρέος μας είχε πληρωθεί, και η φυλακή του θανάτου δεν μπορούσε πια να τον κρατάει. Εμείς το μόνο που έχουμε να κάνουμε είναι να πάμε στον Θεό και να ζητήσουμε με μετάνοια και πίστη να υπογράψουμε ότι δεχόμαστε αυτή τη θεία «περαίωση». Έτσι κάνουμε προσωπικά δική μας τη χάρη του Θεού και γινόμαστε πια παιδιά του.

Μπορούμε όμως να ρίξουμε μια πιο προσεκτική ματιά και να εμβαθύνουμε περισσότερο σ' αυτή την ιδιότυπη περαίωση στην οποία μας καλεί ο Θεός. Διαβάζοντας τα λόγια του Ησαΐα προς τους αρχαίους

Ισραηλίτες 750 περίπου χρόνια προ Χριστού, διαπιστώνουμε πως εκείνη η εποχή δεν διαφέρει πολύ από τη δική μας. Ίσως πει κανείς ότι η σημερινή εποχή είναι διαφορετική, οι άνθρωποι εκείνοι ήταν πιο αγνοί, οι ανοχές της κοινωνίας ήταν διαφορετικές ή ότι η εξέλιξη της γνώσης και της τεχνολογίας σήμερα έχουν απαλλάξει τον άνθρωπο από τις προκαταλήψεις του παρελθόντος. Ίσως σκεφτείς ότι στη σημερινή μεταμοντέρνα εποχή εκτιμάμε αλλιώς τα πράγματα, δεν παίρνουμε κατά γράμμα τα λόγια της θρησκείας, όλα είναι σχετικά και δεν υπάρχει μία και μόνη αλήθεια αλλά πολλές.

Κοιτάζοντας ξανά τις συνθήκες εκείνου του καιρού, του παλιού, διακρίνουμε τρία χαρακτηριστικά στοιχεία για την πρόσκληση του Θεού προς τον λαό του, που μάλιστα έλεγε ότι τον λάτρευε και τον πίστευε. Και αυτά ακριβώς τα στοιχεία δείχνουν πόσο ταιριάζουν οι εποχές τότε και σήμερα:

1. Είναι μια πρόσκληση εκλογίκευσης σε μια εποχή παραλόγου

Το ισραηλιτικό έθνος εκείνη την εποχή βρισκόταν σε άθλια πνευματική κατάσταση. Ο λαός είχε επαναστατήσει εναντίον του Θεού. Δεν ήθελαν καν να σκέφτονται τον Θεό. Η αμαρτία ήταν αφάνταστα διαδεδομένη σε έναν λαό που κάθε μέρα πρόσφερε θυσίες εξιλέωσης για να συγχωρηθούν οι αμαρτίες τους! Η διαφθορά κυριαρχούσε παντού. Μέσα σ' όλο αυτό τον ηθικό χαλασμό ο Θεός προσπαθούσε να προσελκύσει την προσοχή αυτών των ανθρώπων, που μάλιστα έλεγαν ότι ήταν λαός του, αλλά εκείνοι αδιαφορούσαν. Γίνονταν εγκλήματα κάθε είδους, και η βία και η κοινωνικές αδικίες χαρακτηρίζαν την τότε κοινωνία. Και αυτή την κοινωνία ο Θεός την καλούσε να... κουβεντιάσουν μαζί και να έρθουν σ' έναν λογαριασμό! Αυτή είναι η αγάπη και το έλεος του Θεού.

Σας θυμίζει τίποτε αυτή η κατάσταση; Βλέπετε καμιά διαφορά από το σήμερα; Καμιά. Κι όμως ο Θεός καλεί και σήμερα τον άνθρωπο να λογικευτεί και να τον πλησιάσει. Θα 'λεγε κανείς ότι ο Θεός πέρα από κάθε... λογική καλεί τους ανθρώπους να σκεφτούν λογικά. Ο άσωτος γιος άρχισε να βελτιώνει την κατάστασή του από τότε που σκέφτηκε λογικά και σύγκρινε τον πλούτο στο σπίτι του πατέρα του με τα χαρούπια που εκείνος έτρωγε καθώς έβοσκε σαν δούλος τα ξένα γουρούνια.

2. Είναι μια πρόσκληση του Θεού σε έναν αρνησίθεο κόσμο

Την πρόσκληση αυτή την απευθύνει ο ίδιος ο Θεός. Ο Θεός καλούσε όλους εκείνους που τον είχαν ξεθά-

σει. Όλοι ήξεραν τους νόμους και τις απαιτήσεις του, αλλά κανένας δεν φρόντιζε να ευθυγραμμίσει τη ζωή του μ' αυτά. Και μάλιστα ήταν τόσο διεφθαρμένοι που θύμιζαν στον προφήτη τα Σόδομα και τα Γόμορρα. Σκεφτείτε δηλαδή πού μπορεί να φτάσει ένας άνθρωπος! Να έχει τον νόμο του Θεού, να λατρεύει τον Θεό σύμφωνα με μια τυπική διαδικασία που ο ίδιος ο Θεός είχε θεσπίσει, αλλά η καρδιά του να διώχνει τον Θεό.

Μέσα σ' όλη αυτή τη διαφθορά μια μικρή μειονότητα συγκρατούσε την οργή του Θεού. Σήμερα ο λεγόμενος χριστιανικός κόσμος είναι μόλις το ένα τρίτο περίπου του πληθυσμού της γης (ίσως και λιγότερο) και απ' αυτούς πολύ λίγοι αναλογικά είναι σοβαρά αφοσιωμένοι στον Θεό. Και αυτοί οι λίγοι, η πραγματική Εκκλησία του Χριστού, είναι που αναχαιτίζει την κρίση του Θεού στον άθεο κόσμο μας. Ακόμα και οι πιο ιερές τελετές που υποτίθεται πως ήταν πράξεις λατρείας, είχαν καταστήσει εκείνο τον καιρό βδελυρές για τον Κύριο. Και παρ' όλα αυτά ο Κύριος τους καλούσε να τους καθарίσει και να τους κάνει δικούς του.

Πώς ζεις μέσα στον κόσμο μας, φιλε αναγνώστη; Βλέπεις τη διαφθορά, βλέπεις την αδιαφορία για τον Θεό, βλέπεις τον θρησκευτικό τυπικισμό και τι κάνεις; Μήπως αδιαφορείς; Μήπως προσαρμόζεσαι κι εσύ, αντί να ζητήσεις τη χάρη του Θεού και το έλεός του στη ζωή σου; Τις προάλλες, εδώ στην Ελλάδα, μέσα σε ναό που υποτίθεται ότι λατρευόταν ο Θεός, ορισμένοι ξεσηκώθηκαν και μάλιστα με τρόπο κάθε άλλο παρά χριστιανικό, γιατί δεν ήθελαν ν' ακούσουν την ανάγνωση των βιβλικών κειμένων, δηλαδή τον λόγο του Θεού, σε απλή γλώσσα, σε μετάφραση! Ήθελαν μόνο το αρχαίο κείμενο που δεν το καταλάβαιναν, γιατί αν καταλάβαιναν τον λόγο, αυτός θα φώτιζε την καρδιά τους και θα την έλεγχε. Ο σύγχρονος άνθρωπος δεν θέλει τον έλεγχο του Θεού. Οι άνθρωποι σταύρωσαν τον Χριστό, που ήταν το φως του ουρανού στη γη μας, επειδή δεν το ήθελαν στη ζωή τους. Και δεν το ήθελαν επειδή τα έργα τους ήταν αμαρτωλά (Ιωάν. 3:19). Όσο λιγότερο «φως», λοιπόν, τόσο καλύτερα! Αλλά αυτό θα είναι και το αποφασιστικό κριτήριο με το οποίο θα σε κρίνει ο Θεός: αν δέχτηκες ή όχι τον Υιό του στη ζωή σου.

3. Είναι μια πρόσκληση για εξαγνισμό σε έναν αμαρτωλό κόσμο

Ο Θεός προσκαλεί τον σημερινό άνθρωπο, όπως τότε τον λαό του για να τον συγχωρήσει και να τον αλλάξει. Η αλλαγή μάλιστα θα είναι τόσο μεγάλη, που κατά ένα σχήμα λόγου του προφήτη, αν οι αμαρτίες

μας είναι κόκκινες, θα γίνουν άσπρες σαν το χιόνι. Κι αν είναι πορφυρές, θα γίνουν σαν το λευκό μαλλί. Έτσι εικονίζεται στη Βίβλο η αλλαγή της καθαρότητας που θέλει να φέρει ο Θεός στη ζωή του κάθε αμαρτωλού. Ο Δαβίδ το ίδιο ήθελε όταν μετανοημένος από μια μεγάλη αμαρτία του ζητούσε απεγνωσμένα τη συγχώρηση του Θεού: «Καθάρισέ με με ύσσωπο κι οι αμαρτίες μου θα εξαλειφθούν· πλύνε με, κι απ' το χιόνι λευκότερος θα γίνω» (Ψαλμ. 51:9 – Νέα Μετάφραση της Βίβλου).

Ο Θεός έρχεται και βρίσκει τον αμαρτωλό εκεί που είναι πεσμένος, μέσα στην αμαρτία του, μέσα στον βούρκο, στο τελευταίο σκαλοπάτι της διαφθοράς του και του προσφέρει τη δική του λευκή στολή. Για να ξαναθυμηθούμε πάλι τον άσωτο γιο της παραβολής του Χριστού, ο πατέρας υποδέχτηκε με ανοιχτή αγκαλιά τον γιο του, τον έπλυνε, τον καθάρισε, του φόρεσε την καλύτερη στολή και το σφραγιδόλιθό του, δείγμα εξουσίας και πρόσβασης στους θησαυρούς του, και τον κάθισε στο τραπέζι του με τα καλύτερα εδέσματα για να γιορτάσει τον γυρισμό του. Αυτή είναι η αγάπη του Θεού: Σε μια εποχή παραλόγου, σε καλεί να λογικευτείς και να δεις το πνευματικό σου συμφέρον πέρα από δόγματα, εκκλησιαστικές παραδόσεις και θρησκευτικές συνήθειες. Μέσα στον αρνησίθεο κόσμο που ζεις σε προσκαλεί να κάνεις τον Χριστό Κύριο της ζωής σου. Τέλος, έρχεται και σε βρίσκει μέσα στην αμαρτία σου και προσφέρει ο ίδιος να σε καθարίσει και να σε κρατήσει καθαρό διά της πίστεως.

Ευχόμαστε, αρχή του καινούργιου χρόνου, να ανταποκριθείς στην πρόσκληση του Θεού και να δεχτείς τουλάχιστον να ενδιαφερθείς για τον τρόπο της δικής του «περαιώσης» που σου προσφέρει, όπως τον πρόσφερε και τον παλιό καιρό στον λαό του, κι εμείς σήμερα ξανακούμε τη φωνή του: «Λοιπόν, ελάτε, κι ας κριθούμε μεταξύ μας... Είναι οι αμαρτίες σας κόκκινες σαν το αίμα· μα σαν το χιόνι θα μπορούσαν να γίνουνε λευκές. Έχουν το χρώμα της πορφύρας· μα σαν καθαρίο θα μπορούσανε μαλλί να λευκανθούν, αν μόνο θέλατε να υπακούσετε!»

Ο Θεός σε καλεί να του παραδώσεις την αμαρτωλή ζωή σου, κι εκείνος θα σου χαρίσει άφεση αμαρτιών και θα σε ντύσει με τη δικαιοσύνη του. Πίστεψε πως αυτή η περαιώση μόνον εσένα συμφέρει. Τα άλλα όλα, την αμαρτία σου και το χρέος σου το πνευματικό απέναντι στον Θεό το έχει εξοφλήσει με το αίμα του ο Χριστός στον σταυρό. Εσύ δεν οφείλεις τώρα τίποτε στη θεία δικαιοσύνη. Μόνο να θελήσεις να μετανοήσεις και να έρθεις με πίστη στον Χριστό...

Ο Χ. Ι. Νταγκουνάκης είναι νομικός.

Η Ποίμανση του Ποιμνίου

του Μιλτιάδη Αγγελάτου

Πραξ. 20:17-38

Βρισκόμαστε ακόμη, στο πνεύμα της Μίλητου. Ένα πνεύμα ταπεινώσης, εξομολόγησης, μα και υπευθυνότητας συνάμα. Και τούτο το βιβλικό δίδυμο, ταπεινώσης και υπευθυνότητας, δεν μπορεί να διαζευχθεί στη ζωή του Εργάτη του Θεού, χωρίς τον βέβαιο κίνδυνο να πάψει τούτος να 'ναι ο πνευματικά θεμελιωμένος μα ταυτόχρονα και ισορροπημένος υπηρέτης του Θεού.

Ο Παύλος, μέσα από το δεύτερο μέρος των Πράξεων (κεφ. 13-28) και τις Επιστολές του, προβάλλει σε μας, ως πρότυπο όχι μόνον απόστολου-ευαγγελιστή, αλλά και απόστολου-ποιμένα, έτσι που δικαιοματικά να του ανήκει ο λόγος: «*μμηταί μου γίνεσθε, καθώς κι εγώ του Χριστού*» (Α' Κορ. 11:1). Ο χώρος υπηρεσίας του μέσα στο ποιμνίο του Χριστού, προσδιοριζόταν συνεχώς, από το «*μετά πάσης ταπεινοφροσύνης*» και παράλληλα το «*ουκ υπεστειλάμην*» (Πράξ. 20:19, 27). Το δίδυμο, όπως προαναφέρθηκε, της ταπεινώσης και της υπευθυνότητας, της ζωής που «*ήδιστα εκδραπανάται*» (Β' Κορ. 12:15) και που ταυτόχρονα αρνείται την όποια «*καπήλευση του λόγου του Θεού*» (Β' Κορ. 12:17).

Το «*δουλεύων τω Κυρίω*» του Παύλου στην «*ποιίμανση της Εκκλησίας του Θεού*» (Πράξ. 20:19, 28), καθώς και τα μαθήματα που μπορούμε –αν θελήσουμε– να πάρουμε από την υποδειγματική διακονία του πρότυπου τούτου εργάτη του Θεού, θα μπορούσαμε να δούμε σε τέσσερα, τα πιο αυτοβιογραφικά κείμενα που μας πρόσφερε η γραφίδα ή ο λόγος του και που είναι κατά σειρά χρονολογική:

- τα κεφάλαια 2 και 3, της πρώτης του επιστολής προς Θεσσαλονικείς, που γράφτηκε στην Κόρινθο την άνοιξη του 50, όταν ο Παύλος είχε μόλις 4 χρόνια ιεραποστολικής δράσης,

- του κεφ. 11 (εδ. 5-29), της δεύτερης επιστολής του προς Κορινθίους, που γράφτηκε ή αποτελειώθηκε στη Μακεδονία την άνοιξη του 56, έπειτα και από τιν τρίχρονη ποιμαντική εμπειρία στην Έφεσο,

- το κεφ. 20, εδ. 17-38, των Πράξεων, όταν «*δεδεμένος τω Πνεύματι*», συναντάει στη Μίλητο πρεσβύτερους (και ποιμένες) της Εφέσου, το τέλος του Απριλίου του 57,

- και το κεφ. 4, εδ. 6-18, του κύκνειου γραφτού του, της Β' Τιμόθεο, μέσα από το κελί της Ρώμης, την άνοιξη ή το καλοκαίρι του 67, ενώ την ψυχή του φλέγει η επιτακτική ανάγκη του «*παράθου πιστοίς ανθρώποις*».

Ιδού λοιπόν εμείς, αδελφέ Παύλε, «*ενώπιον του Θεού, ακούσαι βουλόμενοι παρά σου*» (Πράξ. 10:33), όσα θα μας βοηθήσουν να γίνουμε όχι απλά καλύτεροι «*ποιμένες στην Εκκλησία του Θεού*», αλλά «*τύποι του ποιμνίου*» (Α' Πέτρ. 5:3).

Κι ας αρχίσουμε από το τέλος. Τα «*κλαυθμός εγένετο πάντων... επιπεσόντες επί τον τράχηλον του Παύλου κατεφίλουν αυτόν... κλαίοντες και συνθρύπτοντες την καρδίαν μου*»,

ή ακόμη τα «*ει δυνατόν τους οφθαλμούς υμών εξορύξαντες εδώκατέ μοι... συγκοινωνήσαντές μου τη θλίψει*» και άλλα, δεν είναι λουλούδια που τυχαία άνθησαν στον αγρό της υπηρεσίας του Παύλου, αλλά ο δίκαιος θερισμός μιας πολύχρονης και πολύμοχθης ποιίμανσης, που ας τη δούμε σε λίγες χαρακτηριστικές γραμμές της:

1. Στην ποιίμανση δεν δίνεις, αλλά... δίνεις. Στην προφορική και περισσότερο στη γραπτή διακονία, πασκίζεις να δώσεις το μήνυμα. Στην ποιίμανση, καλείσαι να δώσεις την ίδια σου την ψυχή. Κι εξηγείται έτσι γιατί κήρυκες μπορείς μάλλον εύκολα να βρεις, ποιμένες όμως δυσκολότατα. Γιατί δεν είναι εύκολο κα πώς μπορείς να 'χεις την παρησία του Παύλου και να πεις: «*φιλοτιμούμενοι να μεταδώσουμε υμίν όχι μόνον το Ευαγγέλιο, αλλά και τας εαυτών ψυχάς*». Προσέξτε, όχι τας εμαυτών ή την εμαυτού... Η ολόψυχη προσφορά του εαυτού μας στην ποιίμανση, γίνεται –πρέπει να γίνεται– σεμνά, εγκάρδια κι αδιατυμπάνιστα.

2. Στην ποιίμανση, δεν επιζητάς ανθρώπινη δόξα. Και τούτο είναι απλό, όσο και δύσκολο. Απλό, γιατί το σκοπούμενο στην ποιίμανση δεν είναι ο ποιμήν, αλλά... το πρόβατο. Γι' αυτό τρέχει ο ποιμένας, για δικό του λογαριασμό αναζητείται ο βοσκότοπος και η νεροπηγή, για δική του ασφάλεια η στάνη, η ράβδος και η βακτηρία. Στο κήρυγμα, ένα πλήθος κόσμου σε κοιτάζει. Και στο όμορφο τυπωμένο βιβλίο, εκατοντάδες ζευγάρια μάτια διαβάζουν το όνομά σου, όσο λίγων στιγμών και να 'ναι τα στοιχεία. Στην ποιίμανση εσύ κοιτάζεις ένα γύρω· τούτο που χωλαίνει, κείνο που το 'χει ζώσει ο φόβος, το άλλο που 'χει ξεστρατίσει. Και το κάνεις τούτο όχι για να σε δούνε, όχι όσο σε βλέπουν. Το κάνεις «*μη ζητούντες δόξαν αφ' υμών*». Από κανέναν. Ο τοσπάνης εξάλλου φοράει κάπα και μπότες, θα 'ταν αστείο, αν θα σκεφτόταν τη γραβάτα και το σκαρπίνι.

3. Στην ποιίμανση, ο ιδρώτας του ταπεινού μόχθου, σχεδόν πάντοτε ανακατεύεται με τα δάκρυα της αγάπης και του πόνου για τις ψυχές. Είναι εκεί που ο Αμαζόνιος εισρέει στην αλμύρα του ωκεανού και τη γλυκαίνει. Γιατί στεγνό –όσο ιδρώτα και ν' απαιτεί– παραμένει το «*νουθετών ένα έκαστον*», αν το «*μετά δακρύων*» δεν το συνοδεύει. Κι όταν ο Παύλος το ανέφερε αυτό στη Μίλητο, δεν υπήρχε πρεσβύτερος που να μη θυμηθεί σε κείνη ή την άλλη περίπτωση, δακρύβρεχτο τον «*πρεσβύτερη*» (Φιλ. 9) τούτον του Κυρίου. Ενώ σήμερα –ας τολήσουμε την εξομολόγηση– πόσες φορές τα ποιμνία του Κυρίου είδαν τους ποιμένες τους να τα υπηρετούν «*μετά ταπεινοφροσύνης και δακρύων*»...

4. Στην ποιίμανση, δεν βόσκονται οι ποιμένες, αλλά βόσκουν τα πρόβατα. Εάν τούτο δεν συμβεί, εάν «*οι ποιμένες αντί να βόσκουν τα πρόβατα του Κυρίου, βόσκουν εαυτούς*» (Ιεζ. 34:8), τότε «*τα πρόβατα του Κυρίου*» γίνονται «*λάφυρο και κατάβρω-*

μα» και ο Κύριος είναι «εναντίον των ποιμένων». Τέτοιων ποιμένων. Στους οποίους οπωσδήποτε δεν συμπεριλαμβάνεται ο Παύλος. Αφού αυτούς, με όποιο κόστος και όπια θυσία, πάσκιζε «το μη επιβαρῆσαι τινά υμών» και γι' αυτό «αι χείρες που υπηρέτούν στις ανάγκες του κι αυτές των συντρόφων του». Είναι δε όχι τυχαίο ότι ο μακαρισμός του Κυρίου, που μας διέσωσε ο Παύλος, «μακάριον διδόναι ἢ λαμβάνειν», συνδέθηκε ιστορικά με το έργο της ποιμανσης. Τώρα, έπειτα από ποια περιοδεία ή έργο ποιμανσης, μπορέσαμε να πούμε «προς το μη επιβαρῆσαι τινά... και αι χείρες μου αὐται», είναι ένα ερώτημα που καθένας μπορεί ν' απαντήσει ή όχι...

5. Στην ποιμανση, δεν υπάρχουν κηρυκτικές κορώνες. Αυτό γίνηκε –ελπίζω– κιάλας σαφές, απ' όσα είπαμε παραπάνω. Όμως το «εγενήθημεν ἡπιοι εν μέσω υμών» του Παύλου, δείχνει τον τόνο και το ύφος του εργάτη της ποιμανσης. Ίσως δε και το «νήπιοι» του κριτικού κειμένου στη θέση του «ἡπιοι» του παραδεγμένου, προσθέτει στο ειδικό βάρος τούτης της έννοιας. Στο λεξικό θα βρείτε ότι «ἡπιος, δηλοῖ πραότητα εκ μέρους του ανωτέρου». Στη διακονία του Παύλου θα συναντήσουμε δίπλα στο «ἡπιοι» το «εγενήθημεν», που σημαίνει γίναμε, προκρίναμε, τέτοιους μας έφτιαξε η αγάπη του Χριστού για σας. Τέτοιους, που αν ο Ιωάννης έλεγε πως η χαρά του ήταν «Εκείνος (ο Κύριος) ν' αυξάνει, αυτός δε να ελαττώνεται» (Ιωάννης 3:30), έτσι κι εμείς –έτσι κι εγώ, βεβαιώνει ο Παύλος– πρόκρινα «εμαυτόν ταπεινών ἵνα υμεῖς υψωθῆτε». Εδώ τη σκάλα δεν την κρατάει το ποιμνιο για τον ποιμένα, αλλά ο ποιμένας για το ποιμνιο.

6. Στην ποιμανση χρειάζονται τα όσα εφόδια, εκτός... από το ρολόι. Θυμηθείτε τον «Καλό Ποιμένα». Ολοήμερο το κήρυγμά του και η φροντίδα του για ένα πλήθος, που 'μοιαζε «πρόβατα χωρίς ποιμένα». Κι όταν περνάει η μία μέρα και η άλλη και η τρίτη, το «σπλαχνίζομαι» φέρνει στα χείλη το «δεν θέλω να τους απολύσω νηστικούς» (Ματθ. 15:32). Έρχεται ακόμη στην ποιμανση η στιγμή που ο φόβος ικετεύει «μείνον μεθ' ημών, ότι προς εσπέραν» (Λουκ. 24:29) και πιο κει η έγνοια το «τις ασθενεί;». Και ήταν τότε, που οι πρεσβύτεροι και ποιμένες της Εφέσου, άκουσαν για το χρόνο και το χώρο και το χρώμα της ποιμανσης «νύκτα και ημέραν, εν κόπῳ, εν μόχθῳ, εν αγρυπνίαις, εν λιμῳ, εν δίψει, εν νηστείαις, εν ψύχει, εν γυμνότητι». Στην ποιμαντική σου αποστολή συνεπώς, μη στεναχωρηθείς αν δεν έχεις χρήματα, ν' αγοράσεις ρολόι.

7. Στην ποιμανση, αντίθετα απ' ό,τι πρέπει να συμβαίνει στην ατομική πνευματική μας ζωή, υπάρχει ένα φορτίο καθημερινής μέριμνας. Προβλήματα του ποιμένα, τα προβλήματα του ποιμνίου. Άρρωστος ο ποιμένας, επειδή αρρώστησε ένα πρόβατο. Σ' αναμμένα κάρβουνα ο ποιμένας, επειδή σκανδαλίστηκε ένα πρόβατο. Και τούτο κάθε μέρα, συχνά όλη την ημέρα: «η επίστασις μοι η καθ' ημέραν, η μέριμνα πασών των εκκλησιών». Θα πεις: πολύ. Ίσως, γι' αυτό δεν είναι για τον καθένα το έργο της ποιμανσης. Γι' αυτό και δεν αντέχουν όλοι οι πνευματικοί ώμοι. Αποβλέποντας όμως, όπως ο Παύλος, στον Αρχιποιμένα, θα ζήσουμε κάτι από το ευλογημένο και δυσβίωτο κείνο «εβάστασεν» του Κυρίου.

8. Στην ποιμανση, ενώ σηκώνεις καθημερινά τα βάρη του ποιμνίου «σεαυτόν εν παντί τηρείς» αν μάλιστα σου 'λαχε ο κλήρος να υπηρετείς «εν τοις λίμασιν της Αχαΐας» Το τήρησε με πιστότητα ο Παύλος, το ζητάει ο Κύριος κι από σένα. Αβαρής,

προσεκτικός, λεπτός, απόλυτα διακριτικός, φορτίο κανένα σε κανέναν. Περίσκεψη που φτάνει, για να μη παρασυρθεί στην κατάχρηση, να στερήσει στον εαυτό της και τη χρήση. Το «ουκ εχρησάμην». Θα πεις: μονόδρομος και μάλιστα ανηφορικός. Σύμφωνα. Μα η πιο πολλή χριστιανική υπηρεσία τέτοια είναι. Προσφέρεις, χωρίς απαίτηση ή προσδοκία αντιπροσφοράς. Δίνεις και δίνεσαι κι όταν σου προσφέρει ο αγρότης αδελφός δύο λεμόνια από το χωραφάκι του, τρέμεις «ἵνα μη τίνα εγκοπήν δώμεν τῷ Ευαγγελίῳ του Χριστοῦ» (Α' Κορ. 9:12).

9. Στην ποιμανση, είσαι ο «πατέρας» και η «τροφός» ταυτόχρονα. Η πρώτη σχέση, μιλάει για προστασία. Η δεύτερη, για τρυφερότητα. Και οι δύο μαζί, για υπεύθυνο έργο αγάπης. Έπειτα, είναι και κάτι άλλο. Πατέρας και τροφός, δεν μπορεί να 'ναι κάποιος νεοφώτιστος 20άρης ή και 25άρης, απλός ταλαντούχος της γλώσσας. Ούτε κάποιος που τη ράβδο και τη βακτηρία του Καλού Ποιμένα να μην τις έχει διόλου δοκιμάσει στη ζωή του. Αν είναι μια πνευματική υπηρεσία που έχει κάποια σχέση και με την ηλικία, τούτη είναι αναμφίβολα η ποιμανση. Μη βιαστείτε λοιπόν να επωμιστείτε το βαρύ λειτούργημα. Πατέρας και τροφός συνάμα, είναι πολύ... και πολύ υπεύθυνο!...

10. Στην ποιμανση, δεν υπάρχει το «έλθετε προς με», αλλά το «πορεύεται». Πορεύεται, στην αναστατωμένη από το χαμό του πατέρα οικογένεια. Πορεύεται, στον σκανδαλισμένο αδελφό. Πορεύεται, στην απομονωμένη αδελφή ψυχή. Πορεύεται, στους διακρυσμένους από την εγκατάλειψη των αδελφών τους της μεγαλούπολης, αγαπητών αδελφών του ορεινού απομακρυσμένου χωριού. Πορεύεται, στα σκόρπια πρόβατα του Ελλαδικού μας χώρου. Πορεύεται –ενθυμείσθε τι λέει η παραβολή του Λουκά 15:4 –«εωσού». Όσπου, να βρει, να παρηγορήσει, να επιδέσει, να επαναφέρει, να αποκαταστήσει πνευματικά με τη δύναμη και την έμπνευση του Καλού Ποιμένα. Όταν ένας ψαράς δουλεύει πολύ –λέμε στην Κέρκυρα– δουλεύει ήλιο μ' ήλιο. Στην ποιμανση, δουλεύεις ήλιο μ' ήλιο και νύχτωμα με ξημέρωμα. «Εωσού»...

Η ποιμανση είναι τέλος –κατά το κύκνειο γραφτό του Παύλου– μία σταγόνα τη σταγόνα «σπονδή». Το ποτηράκι μου γυρνάει και χαμηλώνει και δίνει τις σταγόνες του, ώσπου να μείνουν λίγες, να γίνουν ελάχιστες, να ακόμη μία και... «ἤδη σπένδομαι». Σπονδή, «μεταδούναί το Ευαγγέλιο και την ψυχή σου». Σπονδή, «δαπανήσω και εκδαπανήσομαι». Σπονδή, «ηγώνισμαι, τετέλεκα, τήρηκα». Σπονδή.

Λυχναράκι, ζηλεύω
στην κορφή σου ν' ανέβω,
το μυστήριο που κρύβεις να ζήσω.
λίγο φως στο σκοτάδι,
λίγο-λίγο το λάδι,
να ξοδιάσω, να λιώσω, να βήσω.

Πόσο κοντά σε τούτα τα Βιβλικά πρότυπα είναι η ποιμανση που προσφέρουμε στην Ποίμνη του Κυρίου; Ίσως σε μια προσευχή ταπεινώσης και εξομολόγησης που θα μπορούσε ν' ακολουθήσει τούτη τη σύντομη εισήγηση, ο Κύριος να μας πληροφορήσει...

Από το περιοδικό "Σάλπισμα"

Ο Μ. Αγγελάτος ήταν ο ιδρυτής του γηροκομείου "Λωίς".

ΚΟΛΑΣΗ - ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΡΑΓΕ;

του Στέφανου Κατσάρκα

**Μαθ. ιγ' 40-43, Λουκάς ιστ' 19-31,
Αποκαλ. ιδ' 9-11**

Οταν ήμουν μικρός, συχνά, πολύ συχνά, γινόταν λόγος για την αιώνια κόλαση. Δεν έχω ακριβώς εικόνα για το τι διδάσκεται σήμερα στο κυριακό σχολείο, όχι μονάχα της δικής μας εκκλησίας και της δικής μας χώρας, μα και σ' ολόκληρο τον κόσμο. Το πιο πιθανό είναι ότι και εκεί τα πράγματα έχουν αλλάξει εντελώς, όπως έχει γίνει πιο γενικά μέσα στις εκκλησίες στο σύνολό τους. Εμείς πάντως μεγαλώσαμε με το φόβο της αιώνιας τιμωρίας και της οργής του Θεού, που τον νιώθαμε πάντα ζωντανό και στα μαθήματα του κυριακού μας σχολείου, και στα κηρύγματα τα κυριακάτικα πρωινά. Θυμάμαι ότι ακόμη και σε κάποιο χριστουγεννιάτικο θεατρικό σκετς που παίξαμε και που είχαμε γράψει εμείς τα παιδιά, είχαμε παρουσιάσει την κόλαση τόσο τρομακτικά, που όταν προς το τέλος της γιορτής και αφού τα φώτα πια είχαν ανάψει χρειάστηκε να οδηγήσουμε ένα μικρό κοριτσάκι στα παρασκήνια, αυτό άρχισε να κλαίει γοερά και να φωνάζει στη μαμά του πως την έχουμε πάει στην...κόλαση! Κι ήταν αρκετοί εκείνοι από μας που πιστεύαμε -ή πιέζαμε τον εαυτό μας να πιστέψει- οδηγημένοι αποκλειστικά και μόνο από το φόβο της αιώνιας κόλασης. Δεν είμαι καθόλου σίγουρος αν αυτός είναι ο καλύτερος τρόπος που θα σε οδηγήσει στην αγκαλιά του Θεού.

Είναι στα τελευταία μόνο σαράντα-πενήντα χρόνια που έπαυσε να γίνεται τόσο λόγος για την αιώνια τιμωρία. Κι αυτό συμβαίνει παντού, απ' όσο ξέρω, σ' ολόκληρο τον κόσμο, κι είναι ένα φαινόμενο που συμβιβάζεται με το πνεύμα της δικής μας εποχής. Βλέπετε, η θανατική καταδίκη και οι βαριές ποινές δεν είναι και τόσο «της μόδας» σήμερα. Και μέσα σ' ένα τέτοιο κλίμα άρχισε ν' ακούγεται λίγο παράταιρα κι αταίριαστα η αιώνια τιμωρία και η κόλαση που περιμένει τους αμετανόητους αμαρτωλούς. Καταλαβαίνουμε άραγε περισσότερο από πριν την αλήθεια, απαλλαγμένη από τις υπερβολές του παρελθόντος; ή μήπως αρχίσαμε να μηπεδεύουμε την αγάπη με τη δικαιοσύνη του Θεού;

Ο Ιωνάθαν Έντουαρτς υπήρξε ένας από τους πιο σημαντικούς χριστιανούς θεολόγους και ιεροκήρυκες του 18^{ου} αιώνα. Ήταν μια εποχή ιδιαίτερα αυστηρή και από πολλές απόψεις αρκετά σκοτεινή, οφείλουμε όμως από το άλλο μέρος να παραδεχτούμε ότι οι χριστιανοί τότε διακρίνονταν για την ηθική ακεραιότητά τους ακόμη και στις παραμικρές λεπτομέρειες, για το ζήλο τους και την αφοσίωσή τους στην πίστη του Χριστού και για την απόλυτη συμμόρφωσή τους με τις αρχές του Λόγου του Θεού, όπως τουλάχιστον εκεί-

νοι τις αντιλαμβάνονταν και τις ερμήνευαν. Ιδιαίτερα μάλιστα στις αγγλόφωνες χώρες, όπως η Μ. Βρετανία και οι Ηνωμένες Πολιτείες, το κίνημα των «πουριτανών» («puritans»), των χριστιανών δηλ. που ήθελαν να «καθαρίσουν» -από δω και τ' όνομά τους- την εκκλησία του Χριστού από οποιοδήποτε στοιχείο θεωρούσαν ξένο και κοσμικό, είχε επηρεάσει βαθύτατα για αιώνες ολόκληρους όχι μονάχα την πνευματική και εκκλησιαστική, μα και γενικότερα την κοινωνική ζωή, ξεκινώντας από το 16^ο αιώνα με την αγγλική θρησκευτική μεταρρύθμιση. Μακάριες κι ευλογημένες οι χώρες που στα παλιά χρόνια ακολούθησαν με συνέπεια τις αρχές του Λόγου του Θεού. Δεν έχετε παρά να συγκρίνετε την κατάσταση που βρίσκονται αυτές σήμερα, σε όλους τους τομείς, έστω και με λιγότερη την επίδραση του ευαγγελίου, με το δικό μας σημερινό κατάντημα που δε διδάχτηκε τίποτα από την αλήθεια του Χριστού, για να βγάλετε τα συμπεράσματά σας...

Σήμερα, στην εποχή μας, οι πουριτανοί δε θάταν τόσο δημοφιλείς, ακόμη και στο μεγαλύτερο μέρος των πιστών. Ούτε οι συνθήειές τους, ούτε οι αντιλήψεις τους θα ταίριαζαν με τις δικές μας. Ήταν αυτοί άραγε υπερβολικοί, ή εμείς έχουμε ξεφύγει από τη γραμμή του Λόγου του Θεού, επηρεασμένοι από το πνεύμα του αιώνα μας; Ασφαλώς δεν πρόκειται ν' απαντήσουμε τώρα σ' ένα τέτοιο ερώτημα, που χρειάζεται πολλές σελίδες και πολλές ώρες για ν' απαντηθεί. Είναι πολύ κακό το ότι οι σημερινοί χριστιανοί -οι πιο πολλοί- επηρεασμένοι από το γενικότερο κλίμα της εποχής έπαυσαν να μελετούν και να εμβαθύνουν και περιορίζονται μονάχα σ' ελάχιστα, σ' όσα ακούνε και σ' όσα βλέπουν. Κι αυτό βλάπτει σε απίστευτο βαθμό και τον καθένα ατομικά, και γενικότερα την εκκλησία. Πήγαμε όμως πολύ μακριά. Ας ξαναγυρίσουμε στον Ιωνάθαν Έντουαρτς, που ολόκληρη η σκέψη του και το κήρυγμά του είναι επηρεασμένα από ενάμιση αιώνα θεολογίας και δράσης των πουριτανών.

«Οι σημερινοί ουρανοί», γράφει σ' ένα κήρυγμά του, «αυτός ο αέρας και αυτή η γη, όλα θα γίνουν ένα μεγάλο καμίνι που θα κάψει τη γη μέχρι το κέντρο της. Σ' αυτό το καμίνι τα σώματα των ασεβών θα βρίσκονται σ' όλη την αιωνιότητα και θα ζουν και θα αισθάνονται τον πόνο και τον βασανισμό που δεν θα λιγοστεύει ποτέ! Ω, πόσο θα γεμίσουν από φωτιά η καρδιά, τα σπλάχνα, ο εγκέφαλος, τα μάτια, η γλώσσα, τα χέρια και τα πόδια απ' αυτή τη φωτιά της ασύλληπτης φρίκης! Πόσο θα γεμίσει από φωτιά κάθε μέλος του σώματος, κάθε κόκαλο, κάθε φλέβα, κάθε νεύρο! Ασφαλώς είναι φοβερό να πέσεις στα χέρια του ζώντος Θεού. Ποιος μπορεί να υποφέρει τέτοια οργή; Ένα κομματάκι απ' αυτήν είναι αρκετό για να μας καταστρέψει».

Για ολόκληρους αιώνες μέχρι πριν από μερικές δεκάδες χρόνια, ακούγονταν μέσα στις εκκλησίες και στις ευαγγελιστικές εκστρατείες παρόμοιες περιγρα-

φές που γέμιζαν τρόμο τις καρδιές των ακροατών. Ήταν τόσο η δύναμη της υποβολής ενός από τους μεγάλους ευαγγελιστές του προπερασμένου αιώνα, ώστε κάποια μέρα οι ακροατές όρμησαν και πιάστηκαν από τους στύλους της εκκλησίας έντρομοι από τη δυνατή περιγραφή της μελλοντικής οργής του Θεού και της αιώνιας κόλασης. Δεν ξέρω ποιο αποτέλεσμα θάχαν στους ακροατές τέτοιου είδους περιγραφές σήμερα. Εκείνο που ξέρω είναι πως αυτό το αυστηρό πνεύμα, το απόλυτα προσκολλημένο στις αρχές του Λόγου του Θεού, βοήθησε ολόκληρα έθνη να μεγαλουργήσουν και να ευημερήσουν, κι όταν χαλάρωσαν ηθικά και πνευματικά και ξέχασαν από πού ξεκίνησαν, οδηγήθηκαν στην παρακμή και στην πτώση. Υπάρχει μια γνωστή φράση που λέει πως το μεγαλύτερο κατόρθωμα του σατανά είναι πως έχει πείσει τους ανθρώπους ότι δεν υπάρχει. Το ίδιο συμβαίνει και με την κόλαση. Είναι πολύ πιο εύκολο να πιστέψεις σ' ένα Θεό αγάπης, σ' ένα Θεό που οδηγεί τα πλάσματά Του σ' ένα τόπο αιώνιας ευδαιμονίας, -κι οι περιγραφές αυτών που έφθασαν στο χείλος του θανάτου και γύρισαν πίσω στη ζωή είναι ευχάριστες τις πιο πολλές φορές - και πολύ πιο δύσκολο να πιστέψεις πως υπάρχει ένας διάβολος με όλες τις ιδιότητες που περιγράφει η Αγία Γραφή, κι ένας τόπος αιώνιας τιμωρίας και βασανισμού, η κόλαση, που αποτελεί κι αυτή πραγματικότητα κι ενδεχόμενο στον ίδιο ακριβώς βαθμό, όπως κι ο παράδεισος. Ακόμη και πιστοί χριστιανοί από τα παλιά κίβλα χρόνια προσπάθησαν να μετριάσουν και ν' απαλύνουν τη φοβερή εντύπωση από την ύπαρξη της αιώνιας κόλασης. Από τους πρώτους ο Ωριγένης, ο μεγάλος πατέρας της εκκλησίας του 3^{ου} αιώνα, υποστήριξε πως η κόλαση υπάρχει μεν, αλλά δεν είναι αιώνια. Και υπάρχουν ακόμη και σήμερα χριστιανοί που υποστηρίζουν πως στο τέλος οι πάντες, ακόμη κι ο ίδιος ο σατανάς, ύστερα από κάποιες εκατοντάδες ή χιλιάδες χρόνια θα εξαγνισθούν και θα συγχωρηθούν και θα οδηγηθούν κι αυτοί στον ουρανό μαζί με τους πιστούς. Πουθενά η Γραφή δε μιλά ξεκάθαρα για κάτι τέτοιο. Μήπως εμείς είμαστε πιο σπλαχνικοί ή πιο δίκαιοι από τον πανεύσπλαχνο Θεό, την προσωποποίηση της ίδιας της δικαιοσύνης; Και κάποιοι άλλοι, οι γνωστοί «μάρτυρες του Ιεχωβά», ερμηνεύοντας με το δικό τους τρόπο μερικά εδάφια -άλλωστε για ολόκληρη σχεδόν την Αγία Γραφή έχουν τη δική τους περίεργη ερμηνεία- υποστηρίζουν ότι δεν πρόκειται για κάποιον τόπο αιώνιας τιμωρίας, αλλά για μια κατάσταση ανυπαρξίας, μια και στην πραγματικότητα δεν υπάρχει αθάνατη ψυχή, αλλά πεθαίνει κι αυτή μαζί με το θνητό σώμα. Προσωπικά θα μου ήταν αρκετά ευχάριστο κι ανακουφιστικό να σκέφτομαι πως το χειρότερο που μπορώ να πάθω αν ζήσω τη χειρότερη αμαρτωλή ζωή, θάνατο όχι κάποια τιμωρία και κάποιος βασανισμός, αλλά απλά το να παύσω να υπάρχω. Και υποθέτω πως το ίδιο σκέφτεστε κι εσείς, κι οι περισσότεροι ή ίσως κι όλοι οι άνθρωποι πάνω στη γη. Είναι πολύ βολικό κι ευχάριστο ν' αλλάζουμε τα εδάφια της Γραφής καταπώς μας βολεύει, τότε όμως δεν έχουμε το δικαίωμα να λεγόμαστε χριστιανοί, γιατί το ευαγγέλιο που κηρύττουμε δεν είναι εκείνο που κήρυξε ο Χριστός.

Δεν είναι λοιπόν σωστό ευαγγέλιο το να ωραιοποιούμε τα πάντα και να παρουσιάζουμε μονάχα τις ευχάριστες πλευρές του. Όλοι μας το ξέρουμε -και

το βλέπουμε καθαρά μέσα στα ευαγγέλια- ότι τα πιο τρυφερά λόγια και οι πιο ευαίσθητες πράξεις αγάπης κι ευσπλαχνίας ανήκουν στον ίδιο τον Κύριο Ιησού Χριστό, στην εποχή της επίγειας παρουσίας του. Κι ωστόσο κανείς δε μίλησε τόσο πολύ και με τόσο δυνατά λόγια για την αιώνια κόλαση, όσο ο ίδιος ο Χριστός. Με φράσεις όπως: «και θέλουσι ρίψει αυτούς [τους πράττοντας την ανομίαν] εις την κάμινον του πυρός· εκεί θέλει εΐσθαι ο κλαυθμός και ο τριγμός των οδόντων», ή: «υπάγετε απ' εμού, οι κατηραμένοι, εις το πυρ το αιώνιον, το ητοιμασμένον δια τον διάβολον και τους αγγέλους αυτού». Και χρησιμοποιεί ολόκληρη την ιστορία του πλούσιου και του φτωχού Λαζάρου για να δώσει κάποια εικόνα της κατάστασης μετά το θάνατο. Κι ακόμη κανείς από τους θεόπνευστους συγγραφείς δεν έχει γράψει τόσο πολλά για την αγάπη και δεν έχει διδάξει τόσο πολλά γι αυτήν, όσο ο απόστολος Ιωάννης. Ακόμη και στις τελευταίες του στιγμές, όπως μας λέει η παράδοση, επαναλάμβανε συνεχώς τη φράση «αγαπάτε αλλήλους». Ωστόσο ο ίδιος αυτός απόστολος της αγάπης έχει γράψει το πιο φοβερό και το πιο απειλητικό βιβλίο, την Αποκάλυψη, όπου η περιγραφή της κόλασης μας συγκλονίζει και μας γεμίζει τρόμο: «Και ο καπνός του βασανισμού αυτών αναβαίνει εις αιώνας αιώνων· και δεν έχουσιν ανάπαυσιν ημέραν και νύκτα όσοι προσκυνούσι το θηρίον και την εικόνα αυτού, και όστις λαμβάνει το χάραγμα του ονόματος αυτού». Μήπως λοιπόν η αγάπη συνδυάζεται περισσότερο απ' όσο μπορούμε να φανταστούμε με τις περιγραφές της τιμωρίας; μήπως τα δυνατά αυτά λόγια προφέρονται ακριβώς με πόνο κι ενδιαφέρον για τις ψυχές που χάνονται; μήπως ο Θεός παρ' όλη την αγάπη Του για τα πλάσματά Του είναι -ας μου επιτραπεί η έκφραση- «ανήμπορος» να τα βοηθήσει ν' αποφύγουν την αιώνια τιμωρία, όταν εκείνα αρνούνται να βοηθήσουν τον εαυτό τους;

Τι είναι λοιπόν ακριβώς η κόλαση; Η ίδια η Γραφή μάς μιλά για καπνούς και για φωτιές και βασανιστήρια. Πώς αλλιώς να το καταλάβει και ο πιο απλός άνθρωπος, που ιδιαίτερα την εποχή εκείνη δεν μπορούσε να συλλάβει κάτι που να μην είναι υλικό και χειροπιαστό... Βλέπετε, η Παλιά Διαθήκη είναι γεμάτη με υποσχέσεις για υλικά αγαθά και υλική ευημερία, και προειδοποιήσεις και απειλές για επίγεια τιμωρία, και χρειάστηκε να περάσουν αρκετοί αιώνες για να διαπαιδαγωγηθεί η ανθρωπότητα σε έννοιες πνευματικές και υπερβατικές. Κι η καθολική εκκλησία στη δύση εκμεταλλεύτηκε στην εποχή του μεσαίωνα τον τρόπο των απλών ανθρώπων, και μίλησε για καζάνια και μεγάλα πιρούνια, και οι πίνακες των μεγάλων ζωγράφων είναι γεμάτοι από φρικιαστικές εικόνες βασανιστηρίων. Πώς να μη δώσει ο απλός άνθρωπος ό,τι έχει και δεν έχει για να αγοράσει ένα συγχωροχάρτι να γλιτώσει απ' όλα αυτά... Ακόμη κι ο Μωάμεθ μέσα στο κοράνι, που το εμπνεύστηκε από την Παλιά και την Καινή Διαθήκη με άσχημο όμως και λαθεμένο τρόπο, αφήνει αχαλίνωτη τη φαντασία του, περιγράφοντας την τιμωρία των αμαρτωλών: «Αυτοί θα καούν στη φωτιά της κόλασης», λέει, «που είναι ένας θλιβερός τόπος. Εκεί άφησέ τους να γευτούν τα ποτά τους : γλυφό νερό, πυώδες αίμα και άλλα σάπια πράγματα». Κι αλλού γράφει, ή μάλλον υπαγορεύει, μια και δε γνώριζε γραφή κι ανάγνωση: «Αν μπορούσατε να δείτε τους αγγέλους όταν παίρνουν τις ψυχές

των απίστων! Θα τους χτυπούνε στο πρόσωπό τους και τα οπίσθιά τους λέγοντας: “Γευθείτε το μαρτύριο της φωτιάς της κόλασης! Αυτή είναι η τιμωρία σας για τις πράξεις που κάνατε”».

Αυτή είναι λοιπόν μονάχα η κόλαση; ένας τόπος με βασανιστήρια σαν κι αυτά που υπάρχουν στη γη, με φωτιά και καπνούς και ξύλο και καζάνια με καυτό νερό;

Είναι γνωστό σε όλους μας πως η Αγία Γραφή, ακόμη κι εκεί που μιλά για υλικά πράγματα και με εικόνες δανεισμένες από την καθημερινή ζωή, θέλει να μας δώσει κάτι πολύ περισσότερο: έννοιες πνευματικές και άγνωστες, κι ίσως κι άπιαστες για μας τους θνητούς, όσο βρισκόμαστε ακόμη σ’ αυτή τη ζωή. «Σαν μέσα από καθρέφτη», μας λέει ο απόστολος Παύλος, και την εποχή εκείνη ο καθρέφτης έδειχνε τελείως θολές και απροσδιόριστες εικόνες. Όταν ο Ιωάννης στην Αποκάλυψη περιγράφει την ουράνια Ιερουσαλήμ, μας μιλά για χρυσάφι και ζαφείρια και αμέθυστους και μαργαριτάρια, για να δώσει σ’ εμάς τους θνητούς ανθρώπους με τις περιορισμένες αισθήσεις και παραστάσεις τη λαμπρότητα του ουρανού. Και προσθέτει παρακάτω στο εικοστό τρίτο εδάφιο του εικοστού πρώτου κεφαλαίου: «Και η πόλις δεν έχει χρείαν του ηλίου, ουδέ της σελήνης, δια να φέγγωσιν εν αυτή· διότι η δόξα του Θεού εφώτισεν αυτήν, και ο λύχνος αυτής είναι το Αρνίον». Μ’ άλλα λόγια: η δόξα του Θεού και η παρουσία του Αμνού του Θεού είναι αρκετά για να δώσουν εκείνη τη λαμπρότητα και το φως που εμείς εδώ στη γη δεν μπορούμε να συλλάβουμε. Με ανάλογο τρόπο –από την εντελώς αντίθετη πλευρά– μπορούμε να αντιληφθούμε έστω και αμυδρά την εικόνα της αιώνιας κόλασης: Όσο βρισκόμαστε εδώ στη γη ζούμε κάτω από την αγάπη και την πρόνοια του Θεού, κι αυτό σ’ ένα μεγάλο βαθμό το απολαμβάνουμε όλοι μας, και πιστοί και άπιστοι. Η ομορφιά στη φύση που μας περιβάλλει, η καλοσύνη κι η αγάπη κι η ευγένεια που υπάρχει –όταν υπάρχει– ανάμεσα στους ανθρώπους, ακόμη και σ’ αυτούς που δεν έχουν σχέση με το ευαγγέλιο του Χριστού, τα σπουδαία επιτεύγματα της τεχνικής και της επιστήμης, που πολλά απ’ αυτά χρησιμοποιούνται για καλούς κι ωφέλιμους σκοπούς, η τέχνη με τις πολλές της μορφές και τα αξιοθαύμαστα δημιουργήματά της –όλα αυτά και πολλά άλλα μαζί, είναι απομεινάρια του χαμένου παραδείσου και δώρα του Θεού στον άνθρωπο. Εκείνος τα συντηρεί με τη δική του παρουσία, με το δικό του φως, Εκείνος δίνει την έμπνευση και την καθοδήγηση. Ωστόσο δεν είναι μονάχα αυτή η ωραία και ιδανική εικόνα η μοναδική που υπάρχει πάνω στη γη μας. Το μίσος, η κακία, η διαστροφή, το έγκλημα, ο πόλεμος, οι αρρώστιες, οι κάθε είδους δυστυχίες κι αγωνίες, η ασχήμια κι ο τρόμος και ο πόνος, όλα αυτά κι άλλα αμέτρητα ακόμη, αποτελούν την άλλη πλευρά που η αμαρτία και ο σατανάς έχουν προσφέρει στην επίγεια ζωή. Φαντασθείτε λοιπόν ένα κόσμο με την απόλυτη κι αποκλειστική κυριαρχία του σατανά χωρίς ούτε ίχνος από το φως και την αγαθή επιρροή του Θεού με τα δώρα που απαρτιθήκαμε παραπάνω. Δεν είναι αυτό πολύ-πολύ χειρότερο από τα σωματικά μονάχα βασανιστήρια και τις φωτιές;

Αναρωτηθήκαμε πιο πριν μήπως η αγάπη του Θεού και η δικαιοσύνη Του, οι περιγραφές της αιώνιας τιμωρίας και τα τρυφερά λόγια σχετίζονται πολύ περισσότερο μεταξύ τους απ’ όσο φανταζόμαστε.

Θυμάστε την ιστορία του δαιμονισμένου στη χώρα των Γαδαρηνών. Ολόκληρο το πλήθος φοβισμένο, αντί να ζητήσει από τον Κύριο τη δική Του βοήθεια, Τον παρακάλεσαν να φύγει έξω από τα σύνορά τους. Κι Εκείνος μπήκε μέσα στο πλοίο κι έφυγε. Ένας καλόβολος κι ευγενικός επισκέπτης, που αφήνει την επιλογή στον άλλον για να τον φιλοξενήσει ή να του ζητήσει να φύγει. Ωστόσο φεύγοντας ο τρυφερός και καλόβολος επισκέπτης παίρνει μαζί του όλα εκείνα τα ωραία πράγματα που υπάρχουν σ’ αυτό τον κόσμο, κι αφήνει απόλυτο κυρίαρχο εκείνον που σκορπά το κακό και την ασχήμια και την καταστροφή. Αυτό ακριβώς είναι η κόλαση. Την κόλαση τη διαλέγουμε εμείς μόνοι μας, όταν διώχνουμε το Χριστό από τη ζωή μας. Γι αυτό και οι περιγραφές της αιώνιας τιμωρίας που κάνει ο Κύριος στα ευαγγέλια αυτούς ακριβώς το σκοπό έχουν: να προειδοποιήσουν για τις συνέπειες μιας πράξης που μόνοι μας αποφασίζουμε να κάνουμε, και που θα μας οδηγήσει στον όλεθρο. Αν αυτή η προειδοποίηση δε δείχνει την αγάπη του Θεού, τότε τι άλλο φανερώνει; αν ο Θεός δε μας αγαπούσε και δεν ενδιαφερόταν για μας, θα μας προειδοποιούσε για τις συνέπειες της απουσίας Του από τη ζωή μας;

Τι ακριβώς είναι η κόλαση, κανένας από μας τους θνητούς ανθρώπους δεν πρόκειται να το μάθει εδώ πάνω στη γη. Μονάχα υποθέσεις μπορούμε να κάνουμε μέσα από τρομακτικές ανταύγειες, που μας έχει επιτρέψει ο Θεός να δούμε σ’ ένα ολοσκότεινο ζοφερό περιβάλλον. Ξέρουμε όμως ότι θα είναι κάτι τρομερό. Χρειάζεται άραγε να γνωρίζουμε τίποτε παραπάνω; Εκείνο που δεν μπόρεσα ποτέ μου να καταλάβω είναι πώς υπάρχουν αληθινοί πιστοί που ανήκουν στην ορθόδοξη ή στην καθολική εκκλησία, και δεν δέχονται ότι η λυτρωτική τους σχέση με το Χριστό θα τους οδηγήσει αναπόφευκτα στην παρουσία του Θεού. Αντιμετωπίζουν δηλ. το ενδεχόμενο να βρεθούν στην κόλαση, γιατί αυτό επαφίεται, όπως υποστηρίζουν, στην κρίση του Θεού. Πώς συμβιβάζεται άραγε αυτός ο φόβος με το εδάφιο – και με πολλά άλλα παρόμοια– που μας διαβεβαιώνει πως αυτός που πιστεύει στο μονογενή Γιο του Θεού έχει αιώνια ζωή; πώς μπορεί ένας τέτοιος Πατέρας που μου κρατά σφιχτά το χέρι σ’ ολόκληρη τη ζωή μου να μου το αφήσει την ώρα ακριβώς που θα περνά μέσα από την σκοτεινή κοιλάδα της σκιάς του θανάτου; Δυστυχώς η επίδραση της εκκλησιαστικής παράδοσης είναι πολύ δυνατή ακόμη και στους αληθινούς πιστούς μέσα σ’ αυτές τις εκκλησίες.

Το κείμενο της νεκρώσιμης ακολουθίας, του requiem της καθολικής εκκλησίας, είναι γεμάτο από τον τρόμο για τα μελλοντικά δεινά και από απελπισμένες παρακλήσεις για τη σωτηρία της ψυχής των νεκρών. «Κύριε Ιησού Χριστέ, βασιλιά της δόξης, ελευθέρωσε τις ψυχές όλων των πιστών που πεθαίνουν από τις ποινές του Άδη και της αβύσσου. Ελευθέρωσε τες από το στόμα του λιονταριού, για να μη τις καταπιεί ο Τάρταρος και πέσουν στο σκοτάδι. Αλλά ο αρχάγγελος Μιχαήλ ας τις οδηγήσει στο άγιο φως, όπως υποσχέθηκες κάποτε στον Αβραάμ και στο σπέρμα του... Ελευθέρωσέ με, Κύριε, από τον αιώνιο θάνατο τη μέρα εκείνη τη φοβερή, όταν θα συνταραχτούν οι ουρανοί και η γη· όταν έρθεις να κρίνεις τον κόσμο μέσα από φωτιά. Τρέμω και φοβάμαι τον ερχομό της κρίσης

και της μέλλουσας οργής. Μέρα οργής –dies irae- η μέρα εκείνη, δυστυχίας και αθλιότητας, μέρα μεγάλη και πικρή. Ανάπαυση αιώνια δώσε σ' αυτούς –στους νεκρούς- Κύριε, και φως ανέσπερο ας τους φωτίζει» - «Requiem aeternam dona eis, Domine - ανάπαυση αιώνια δώσε σ' αυτούς, Κύριε»... Παράκληση χωρίς ελπίδα, χωρίς καμία βεβαιότητα, με το φόβο και τον τρόπο μέσα στις καρδιές. Αιώνες ολόκληρους σπουδαίοι συνθέτες έχουν τονίσει σ' αυτά τα σκοτεινά λόγια μουσικά αριστουργήματα, και πολύ λίγοι από εκείνους που τα ψάλλουν στις χορωδίες, στις αίθουσες συναυλιών κυρίως, ξέρουν ακριβώς τι ψάλλουν.

Ο Γιοχάνες Μπραμς ήταν ένας μεγάλος γερμανός συνθέτης. Ήταν μαζί κι ένας μεγάλος πιστός. Ποτέ του δεν αποχωριζόταν τη Βίβλό του που την είχε στο κομοδίνο δίπλα του στο κρεβάτι, λένε μάλιστα πως τη μελετούσε ακόμη και την ώρα του φαγητού του. Έγραψε κι εκείνος τη δική του νεκρώσιμη ακολουθία («Ένα Γερμανικό Ρέκβιεμ» - «Ein Deutsches Requiem») σαν απάντηση στο κείμενο της νεκρώσιμης ακολουθίας της καθολικής εκκλησίας, ολόκληρο με εδάφια από την Αγία Γραφή, με τελευταίο τη γνωστή φράση από την Αποκάλυψη: «Μακάριοι οι νεκροί, οι εν Κυρίω αποθνήσκοντες». Μέσα στο πιο φοβερό βιβλίο της Βίβλου, στην Αποκάλυψη, δίπλα από τις τρομακτικές περιγραφές για τα μελλοντικά δεινά, υπάρχουν και φράσεις παρήγορες σαν κι αυτές, σαν φωτεινές ακτίνες μέσα στα σκοτάδια. Κι υπάρχει μια ακόμη παρήγορη διαβεβαίωση: «Να! Στέκομαι μπροστά στην πόρτα και χτυπώ! Αν κανείς ακούσει τη φωνή μου και ανοίξει την πόρτα, θα μπω στο σπίτι του και θα δειπνήσω μαζί του, κι αυτός μαζί μου»(Αποκ. γ'20).

Πριν από μερικές δεκαετίες δημοσιεύτηκε ένα άρθρο κάποιου ξένου καθηγητή της ψυχολογίας.

Ασφαλώς ο άνθρωπος αυτός δε βρίσκεται πια πάνω στη γη. Σε προχωρημένο στάδιο καρκίνου τότε, καταδικασμένος κυριολεκτικά σε θάνατο, θα περίμενε κανένας να αντιμετωπίζει με έσχατη απελπισία και τρόμο τα μέλλοντα. Ωστόσο μέσα στο άρθρο του έγραφε τα ακόλουθα λόγια: «Είμαι έτοιμος ν' αφήσω αυτή τη ζωή με επίγνωση των δικών μου ελαττωμάτων και αδυναμιών, αλλά με την πεποίθηση σ' ένα προσωπικό Θεό που αγαπά, που φροντίζει για τα άτομα όπως και για τον κόσμο. Αντιμετωπίζω το θάνατο με πίστη σ' ένα ζωντανό Χριστό που ήρθε να μας συμφιλιώσει με το Θεό, που με το δικό Του εξιλαστήριο θάνατο πάνω στο σταυρό, μας έκανε ικανούς να γίνουμε παιδιά του Θεού και συγκληρονόμοι του. Πλησιάζω το θάνατο μ' ένα βαθύ αίσθημα ευγνωμοσύνης για μια πλούσια ζωή που έγινε δική μου μέσα από τη χάρη του Αγίου Πνεύματος και την αλληλεγγύη των ανθρώπων του Θεού. Ευχαριστώ το Θεό που μας δίνει τη νίκη δια του Κυρίου μας Ιησού Χριστού».

Ναι, η κόλαση είναι αληθινή όσο κι ο θάνατος, είτε το θέλουμε είτε όχι- κι ασφαλώς καθόλου δεν το θέλουμε και καθόλου δε μας αρέσει. Το ίδιο όμως αληθινή είναι κι η νίκη πάνω στην κόλαση και το θάνατο που κέρδισε ο Χριστός με τη σταυρική θυσία Του. Σε κάποιο νεανικό χριστιανικό μπλουζάκι ήταν τυπωμένα τ' ακόλουθα λόγια: «Πολλοί που σχεδιάζουν να ζητήσουν το Θεό στις 11.00, πεθαίνουν στις 10.30». Κανείς μας δεν μπορεί να ξέρει τι του επιφυλάσσει η επόμενη στιγμή. Ας το αναλογιστούμε σοβαρά. Κι ας αποφασίσουμε.

Ο Στέφανος Κατσάρκας είναι πολιτικός μηχανικός και διευθυντής της χορωδίας της Ελευθ. Ευαγγ. Εκκλησίας Θεσσαλονίκης.

Ειδοποιούνται οι αγαπητοί συνδρομητές του “ΑΣΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ” να εξοφλήσουν τη συνδρομή τους.

***** Νέος αριθμός Λογαριασμού *****

Με κατάθεση στον αριθμό Λογαριασμού Τραπέζης ΠΕΙΡΑΙΩΣ

EUR 5144-043494-503 (Στέλιος Παπαβασιλείου)

IBAN: GR93 0172 1440 0051 4404 3494 503 - SWIFT Τραπέζης (BIC): BIC: PIRBGRAA

ή με ταχυδρομική επιταγή ή στους κατά τόπους αντιπροσώπους.

Προσοχή!!! Μην αμελήσετε να δώσετε στην τράπεζα το ονοματεπώνυμό σας ώστε να ενημερωθεί το αρχείο μας.

Οι συνδρομές για το έτος 2011 παραμένουν οι ίδιες:

Ελλάδα και Κύπρος: 10 €

Οι συνδρομές του εξωτερικού: Χώρες Ευρωπαϊκής Ενώσεως: 26 €,

ΗΠΑ: 30 δολάρια ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία: 40 δολάρια Καναδά ή Αυστραλίας

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΜΑΣ ΝΑ ΑΠΟΣΤΕΙΛΟΥΝ ΤΟ ΣΥΝΤΟΜΟΤΕΡΟ ΤΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΤΟΥΣ

Ένας Υπάλληλος Τράπεζας στην Αθήνα

του Μιχαήλ Κυριακάκη

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί τμήμα του βιβλίου με τίτλο How I Found Christ, Marshal, Morgan & Scott, Ltd, 1937, το οποίο περιλαμβάνει αφηγήσεις διαφόρων προσώπων, διαφορετικής προέλευσης, εθνικότητας, επαγγέλματος, κοινωνικής τάξεως κλπ. που με δικά τους λόγια αφηγούνται το πώς γνώρισαν τον Ιησού Χριστό ως προσωπικό τους Σωτήρα και Κύριο, με σκοπό να αποκαλυφθεί κάτι από την ποικιλομορφία του έργου του Πνεύματος του Θεού στα μύχια της ανθρώπινης προσωπικότητας που επιτελεί αυτό το έργο. Ένας από τους συντελεστές της έκδοσης υπήρξε και ο αείμνηστος Μιχαήλ Κυριακάκης, τέως εκδότης του περιοδικού μας και τέως ποιμένας της Α' Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας.

Ανατολή ή Δύση, Ασία ή Ευρώπη – από πού κατάγεσαι; Από καμιά κι από τις δυο! Γεννήθηκα σε ένα μικρό νησί του Αιγαίου πελάγους που ανήκε στα Δωδεκάνησα. Είναι ένα βραχώδες μικρό νησί, μερικά μίλια μακριά από τις ακτές της Μικράς Ασίας και περίπου εξήντα μίλια ανατολικά της Ρόδου. Έχει ένα πολύ ρομαντικό όνομα – το «νησί του κόκκινου κάστρου» – το Καστελόριζο και κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριάντα χρόνων διεκδικήθηκε από όχι λιγότερα από τέσσερα έθνη. Οι κάτοικοι του είναι όλοι έλληνες. Μέχρι το 1912 κυβερνούσαν το νησί οι Οθωμανοί. Κατά τη διάρκεια του Βαλκανικού Πολέμου του 1912 οι κάτοικοι του νησιού εκδίωξαν τις οθωμανικές αρχές και ενώθηκαν με τη μητέρα πατρίδα, την Ελλάδα. Στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο η Γαλλία κατέλαβε το νησί και το χρησιμοποίησε ως ναυτική βάση. Μετά τον πόλεμο παραχωρήθηκε στην Ιταλία, μαζί με τα υπόλοιπα Δωδεκάνησα. Αυτό σημαίνει ότι γεννήθηκα οθωμανός υπήκοος, αργότερα έγινα έλληνας υπήκοος και στη συνέχεια υπήκοος της Γαλλίας. Ο πατέρας μου πέθανε ως γάλλος υπήκοος. Τα δυο αδέρφια μου, που πήγαν στην Αυστραλία κατά τη διάρκεια του Μεγάλου Πολέμου και εγκαταστάθηκαν εκεί, έγιναν βρετανοί ή αυστραλιανοί υπήκοοι. Η μητέρα μου, με έναν άλλο των αδελφών μου, που παρέμειναν για λίγο στο νησί μετά τον πόλεμο, έγιναν ιταλοί υπήκοοι, ενώ εγώ που εγκαταστάθηκα στην Αθήνα το 1920, έγινα τελικά έλληνας υπήκοος. Συνειπώς, στην οικογένεια μου περιλαμβάνονται τόσες υπηκόοιτες όσες έχουν απομείνει στην Κοινωνία των Εθνών!

Ο πατέρας μου ήταν κάτοχος ενός ιστιοφόρου καϊκιού. Μετέφερε καυσόξυλα ή κάρβουνα στην Αλεξάνδρεια, όπου τα πουλούσε. Αυτή ήταν πρακτικά η μόνη εργασία με την οποία ασχολούνταν οι κάτοικοι του νησιού. Το όνειρο κάθε αγοριού ήταν να μεγαλώσει και να ημεκάρκει ώστε να δει τον έξω κόσμο. Η ζωή στο νησί ήταν πολύ πρωτόγονη από πολλές απόψεις. Δεν υπήρχε ούτε ένας δρόμος στον οποίο θα μπορούσε να κινηθεί ένα όχημα. Βράχοι και πέτρινα σκαλιά και ορισμένα ρομαντικά παλιά κάστρα σε υψώματα – αυτό ήταν όλο. Ένα παιδί που μεγάλωνε εκεί δεν είχε την ευκαιρία να δει ποδήλατο εκτός κι αν έφευγε από το νησί. Όταν κάποτε έφτασε μια μπάλα ποδο-

σφαίρου αυτό αποτέλεσε φαινόμενο που έλκυσε πλήθη παιδιών. Ωστόσο, το πνεύμα της περιπέτειας ήταν πολύ αναπτυγμένο και τα ερειπωμένα κάστρα με τα ψηλά τους τείχη, παρείχαν εξαιρετικές ευκαιρίες. Θυμάμαι πως κατά τη διάρκεια του Μεγάλου Πολέμου οι γαλλικές αρχές ζήτησαν από τους μαθητές του σχολείου να τους βοηθήσουν να κάνουν κάποια οχρωματικά έργα. Δέκα από μας παιδιά, δώδεκα, δεκατριών ετών, αρνηθήκαμε. Αντί γι αυτό ανεβήκαμε στην κορυφή ενός λόφου τραγουδώντας ελληνικά εμβατήρια. Σε μιαν άλλη περίπτωση όταν κατέβασαν την ελληνική σημαία του σχολείου μας και ύψωσαν τη γαλλική, αρνηθήκαμε να μπούμε στις τάξεις και τραβήξαμε πάλι για τον αγαπημένο μας λόφο ψέλνοντας τον ελληνικό εθνικό ύμνο. Μάταια οι γάλλοι ναύτες προσπάθησαν να μας πιάσουν. Οι γαλλικές αρχές σχεδόν έφτασαν στο σημείο να μηνύσουν τους γονείς και μερικούς από τους δασκάλους μας, σκεπτόμενοι ότι ήταν αδύνατο για παιδιά των δώδεκα και δεκατριών ετών να εξεγείρονται κατά της Γαλλικής Δημοκρατίας!

Η Εκκλησία στην οποία μεγάλωσα ήταν η Ανατολική Ελληνορθόδοξη Εκκλησία. Εκτός από τη λειτουργία δεν υπάρχει κάτι στην Εκκλησία αυτή, που να σε διδάξει και να σε φέρει στη γνώση του Θεού. Δεν υπάρχει κήρυγμα, ούτε Βιβλική τάξη, ούτε Κυριακό σχολείο. Ως παιδί ήμουν πολύ θρησκευόμενος. Θα έχετε παρακολουθήσει κάποια λειτουργία – δυτική ή ανατολική – και θα έχετε δει τα παιδιά με τα λευκά τους ράσα που βοηθούν τους ιερείς στο βωμό. Λοιπόν, ήμουν ένα από αυτά στα μικράτα μου. Φαίνονται τόσο όμορφα – μοιάζουν με μικρούς αγγέλους, θα μπορούσατε να πείτε! Αλλά, ως προς εμένα, γνωρίζω, ήμουν κάθε άλλο παρά ένας άγγελος! Όταν, πολύ νέος, μετακομίσαμε και εγκατασταθήκαμε στην Αθήνα το 1920, βρήκα τον εαυτό μου σε ένα εντελώς διαφορετικό περιβάλλον. Ο Μεγάλος Πόλεμος είχε λήξει και ήταν η κατάσταση της υγείας της μητέρας μου που μας ανάγκασε να φύγουμε από το νησί και να έρθουμε στην πρωτεύουσα της Ελλάδος. Τα μέσα μας ήταν πενιχρά, αλλά τόσο μεγάλη ήταν η επιθυμία μου να συνεχίσω τις σπουδές μου που γράφτηκα στη Δημόσια Εμπορική Σχολή Πειραιά, εργαζόμενος τα απογεύματα όπου εύρισκα για να κερδίζω λίγα χρήματα ώστε να βοηθώ τη μητέρα μου. Έγραφα γρήγορα και βρήκα μια δουλειά πρακτικογράφου των διαδικασιών ορισμένων συνδικάτων του Πειραιά. Εκεί έκανα την πρώτη γνωριμία μου με τους κομμουνιστές. Αν δεν με απατά η μνήμη μου, πιστεύω πως ήμουν σε μια συνέντευξη της «Ένωσης Εργατών Ζυμαρικών» όταν ξέσπασε μια διένεξη ανάμεσα στους κομμουνιστές και στους άλλους εργάτες. Δεν κατάλαβα τι συνέβαινε, αλλά μέσα σε πέντε ή δέκα λεπτά όλες οι καρέκλες είχαν σπάσει. Όταν σήκωσα το κεφάλι μου από το γραφείο κάτω από το οποίο ήμουν κρυμμένος, δεν υπήρχε κανένας εργάτης στην αίθουσα, παρά μόνο δυο αστυνομικοί που είχαν καταφτάσει. «Πολύ αργά, πολύ αργά!» τους είπα. Φαίνοντουσαν έκπληκτοι από το γεγονός ότι

ένα νεαρό αγόρι παρέμενε ανέπαφο στο μέσο ενός τέτοιου ορμαγδού. Τους έδειξα το γραφείο κάτω από το οποίο υπήρχε επαρκής χώρος, που θα μπορούσε να βρει καταφύγιο κάποιος του αναστήματος μου.

Την 1^η Ιουλίου του 1922, άρχισα τη δουλειά στην Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, όπου και εργάστηκα μέχρι το 1934, οπότε αν αποφάσισα να γίνω κήρυκας του Ευαγγελίου της χάριτος του Θεού.

Το 1922, ωστόσο, αναπτυσσόμουν διανοητικά. Υπήρχαν τόσα πολλά, που με έλκυαν, ώστε η θρησκεία έπαυσε να με ενδιαφέρει. Αυτά που γνώριζα για τη θρησκεία δεν είχαν κάποια πρακτική σημασία και δεν επηρέαζαν το χαρακτήρα και τη ζωή μου. Ποια ήταν η χρησιμότητα της, αναρωτιόμουν. Μπορεί να είναι καλή για τους ιερείς και καλή για γριούλες αλλά όχι καλή για ένα νέο που θα έπρεπε να χαρεί τη ζωή. Μακριά από μένα αυτά τα απηχαιωμένα πράγματα! Η ζωή με τις πολλές έλξεις της με καλούσε να βγω μπροστά! Βγήκα. Κατάλαβα πως υπήρχαν ορισμένα πράγματα που άξιζε να επιδιώξω: χρήματα, ηδονές, γνώση, διαλογισμός. Παραδόθηκα σε όλα αυτά με έμφαση στο τελευταίο. Τα βιβλία ήταν η μεγαλύτερη ευχαρίστηση που ανακάλυψα. Έγινα φανατικός αναγνώστης βιβλίων όλων των ειδών. Φιλολογία, επιστήμη, κοινωνιολογία – το ένα μετά το άλλο. Σκεφτόμουν ότι τα βιβλία θα με ικανοποιούσαν και θα με οδηγούσαν στα μυστικά της ζωής. Σύντομα εξοικειώθηκα με το έργο ορισμένων από τους υλιστές γερμανούς συγγραφείς – Büchner, Haeckel, κλπ. Προς στιγμή σκέφτηκα πως αποκάλυπταν τα μυστικά του σύμπαντος! Ονόματα ορισμένων από τους πολύ γνωστούς ρώσους συγγραφείς όπως Dostoevsky, Gorky, Andreyev κλπ είχαν γίνει πολύ οικεία. Όμως, θα μπορούσα να περιγράψω τον εαυτό μου ως έναν με γεμάτο κεφάλι αλλά άδεια καρδιά. Δεν ήμουν χαρούμενος. Ήμουν ένας από αυτούς ικανούς να δουν λάθη παντού που αποτυγχάνουν να δουν το λάθος στους εαυτούς τους. Ανάμεσα στα άλλα που είχα διαβάσει υπήρχαν ορισμένα έργα του Tolstoy: *Το Τέλος της Εποχής μας*, *Νέες Ιδέες*, *Η Θρησκεία μου* και αρκετά μυθιστορήματα όπως, *Ανάσταση*, *Άννα Καρένινα*, *Σονάτα Kreutzer* κλπ. Πιστεύω ότι ο Tolstoy ήταν ο πρώτος μεγάλος συγγραφέας που συνάντησα ο οποίος στα έργα του ανέφερε αποσπάσματα από τις Γραφές και ασχολιόταν με τη διδασκαλία του Ιησού. Τα αποσπάσματα αυτά παρακίνησαν το ενδιαφέρον μου για την Καινή Διαθήκη. Υπήρχε μια Βίβλος στο σπίτι μας, που ποτέ δεν είχα ανοίξει. Όταν παρατήρησα ότι ένας μεγάλος άντρας όπως ο Tolstoy θεωρούσε χρήσιμο να διαβάσει και να ασχοληθεί με τη διδασκαλία της Καινής Διαθήκης σκέφτηκα πως αυτό θα μπορούσε να είναι χρήσιμο και για μένα. Αν όλα ήταν ανοησίες, όπως σκεφτόμουν, θα μπορούσα να τα αντικρούσω. Έτσι, άρχισα να διαβάζω την Καινή Διαθήκη. Καθώς άρχισα να διαβάζω, άρχισα να ανακαλύπτω ορισμένα πράγματα: πρώτα αναφορικά με το Ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού και έπειτα αναφορικά με εμένα. Η πρώτη μου εντύπωση ήταν ότι η Καινή Διαθήκη ήταν ένα βιβλίο που ασχολιόταν με τη ζωή κι όχι με το θάνατο, όπως νόμιζα προηγούμενα. Ήταν ξεκάθαρο σε μένα ότι ο τόνος που επικρατούσε στις σελίδες της ήταν: δύναμη, ελπίδα, νίκη, δόξα. Ακόμα, σημείωσα ότι ο Ιησούς Χριστός ήταν ένας νέος άντρας όταν ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του και ότι από την αρχή κάλεσε νέους να τον ακολουθήσουν και να συμμετάσχουν στην παγκόσμια εκστρατεία του. Έλεγαν ότι ο Χριστιανισμός, όπως και κάθε άλλη θρησκεία, είναι ένα καλό φάρμακο που σε κάνει να κοιμάσαι. Όμως, αντί γι αυτό, ανακάλυπτα ότι ξυπνούσα σε μια καινούργια πραγματικότητα με το διάβασμα των σελίδων του Ευαγγελίου – μια πραγματικότητα για την οποία δεν γνώριζα οτιδήποτε πριν. Στα σίγουρα αυτό δεν μπορεί να είναι όπιο! Η πρόκληση αυτή που αισθανόμουν να

με συνταράσσει ήταν ένα νέο είδος επανάστασης για την οποία κανείς δεν μου είχε μιλήσει μέχρι τότε.

Η δεύτερη ανακάλυψη που έκανα διαβάζοντας την Καινή Διαθήκη ήταν σοβαρότερη: αισθάνθηκα πως κάτι δεν πήγαινε καλά με μένα. Μια πάλη βρισκόταν σε εξέλιξη και αισθανόμουν τη ροπή δυο δυνάμεων στον ψυχικό μου κόσμο. Ήταν διαμέσου της πρόκλησης του Χριστού, που σχετικά το κακό που υπήρχε στον έξω κόσμο με τη δική μου προσωπική και ηθική κατάσταση. Το πρόβλημα της κοινωνικής αδικίας, το πρόβλημα του πολέμου, το πρόβλημα της ανθρώπινης αθλιότητας συνολικά, που απασχολούσαν τη σκέψη μου κάποτε, τώρα τα έβλεπα από τη άλλη πλευρά. Ήταν επειδή οι άνθρωποι δεν ήταν εντάξει με το Θεό και ένας από αυτούς ήμουν εγώ! Οι αμφιβολίες συνέχιζαν να με κρατούν πίσω. Υπήρχε ακόμη φουρτούνα στην καρδιά και μαύρα σύννεφα στο νου. Μπορούσα να είμαι βέβαιος για την πραγματικότητα του Θεού; Ποιος θα μπορούσε να μου επιβεβαιώσει με κατηγορηματικό τρόπο ότι υπάρχει Θεός; Δεν είχα ποτέ συναντήσει κάποιο πρόσωπο να μου πει πως είχε βρει το Θεό στη δική του πείρα. Η πρόκληση, όμως, με συγκλόνιζε. Ένα απόγευμα πήρα την Καινή μου Διαθήκη και πήγα σε ένα απόμερο μέρος έξω από την πόλη. Κάθισα επάνω σε ένα βράχο στην ακτή και για μερικές ώρες διάβασα ορισμένα κεφάλαια. Ποτέ δε θα ξεχάσω εκείνο το δειλινό. Ο ήλιος έδυε πίσω από τους λόφους της Σαλαμίνας κι από την άλλη πλευρά η απέραντη θάλασσα έλκυε το βλέμμα μου στο βαθύ μακρινό ορίζοντα. Αγνοούσα την πραγματικότητα της προσευχής αλλά όταν τελείωσα το διάβασμα είπα μιαν ειλικρινή προσευχή: «Αν υπάρχει ένας ζωντανός Θεός ας μου αποκαλυφθεί, αλλιώς ας τραβήξω το δρόμο μου.» Ήταν μια κραυγή από τα βάθη της καρδιάς μου. Η απάντηση ήταν άμεση. Έφυγα από εκεί με την εσωτερική πεποίθηση της πραγματικότητας του Θεού στην ψυχή μου. Πώς συνέβηκε δεν μπορώ να το πω. Ποτέ ξανά δεν είχα δυσκολία στο να πιστεύω ότι ο Θεός είναι μια ζωντανή πραγματικότητα και ότι με ακούει όταν κράζω σε Εκείνον. Αυτό δε με έφερε και πολύ μακριά. Διαβάζοντας την Καινή Διαθήκη και προσευχόμενος, αντί να βρω εσωτερική ειρήνη όπως είχε υποσχεθεί ο Χριστός σε αυτούς, που θα έρχονταν σε εκείνον, ένοιωθα να με ελέγχει η συνείδηση μου με τρόπο που δεν είχα νιώσει μέχρι τότε. Έτσι, κατάλαβα ότι είμαι ένας αμαρτωλός, ένα ένοχο πλάσμα μπροστά σε έναν άγιο Θεό και ότι το όλο πρόβλημα των σχέσεων μου με το Θεό ήταν η ενοχή μου – η προσωπική μου αμαρτία. Ευχαριστώ το Θεό επειδή η συναίσθηση της αμαρτίας μου με οδήγησε στα καλά νέα, δηλαδή στο Σταυρό του Χριστού. Ευχαριστώ το Θεό επειδή προσέγγισα το Σταυρό όχι ως ένας διανοητής αλλά ως ένας αμαρτωλός. Εκεί, στο Σταυρό, όπως παρουσιάζεται στα Ευαγγέλια, βρήκα απελευθέρωση. Η συχώρηση, το θείο δώρο, έγινε μια πραγματική εμπειρία. Στη σκέψη μου γεννήθηκαν αμέσως δυσκολίες σχετικά με το γιατί ο Υιός του Θεού θα έπρεπε να υποφέρει ώστε να σωθώ εγώ, όμως γνώριζα ότι αυτό ήταν αλήθεια. Ποτέ δεν μπόρεσα να ικανοποιήσω τη λογική μου επάνω σε αυτό αλλά είδα ξεκάθαρα, πέρα από κάθε αμφιβολία, ότι το πάθος του Χριστού επάνω στο Σταυρό είχε να κάνει με τη δική μου αμαρτία.

Όταν δοκίμασα την εμπειρία της συχώρησης αισθάνθηκα την ανάγκη να έχω κάποια επικοινωνία. Στα σίγουρα θα υπήρχαν άλλοι σαν και μένα! Αλλά πού θα πήγαινα; Έχω ήδη πει ότι δεν γνώριζα οτιδήποτε που θα μπορούσε να μου πει ότι γνώριζε το Χριστό ως το σωτήρα του. Δεν γνώριζα αν υπήρχαν διαμαρτυρούμενοι στη χώρα μου. Το μόνο που μου απέμενε ήταν να επιστρέψω στην Εκκλησία των γονέων μου. Το έκανα. Αλλά όσο διάβαζα την Καινή Διαθήκη τόσο αντιλαμβανόμουν ότι ήμουν

ξένος στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Οι πρακτικές της λατρείας και όλα τα άλλα μου φαίνονταν αντιφατικά με αυτά που διάβαζα. Ένας φίλος με εισήγαγε σε μια ομάδα ευσεβών Ορθόδοξων που συνήθιζαν να έχουν εβδομαδιαία συνάντηση στον σπίτι ενός ιερέα. Την πρώτη φορά που πήγα ο ιερέας με εντυπωσίασε πάρα πολύ. Κρατούσε μια ανοιχτή Βίβλο και περιγράφοντας τη νεκρότητα, που επικρατούσε στην Ορθόδοξη Εκκλησία, κατέληξε στις παρατηρήσεις του με αυτά τα εντυπωσιακά λόγια: «Σκέφτομαι συχνά να βγάλω τα ράσα μου και να γίνω ένας Λούθηρος για την Ελληνορθόδοξη Εκκλησία!» Αυτό ήταν που ήθελα! Η χαρά μου δεν κράτησε πολύ. Μου φάνηκε πως ο ιερέας δεν εννοούσε ποτέ αυτά που είχε πει. Αργότερα έμαθα ότι γνώριζε πράγματα και χρησιμοποιούσε τη Βίβλο με το δικό του τρόπο, επειδή ως νέος για κάποιο χρονικό διάστημα είχε βρεθεί κάτω από την επιρροή της Ευαγγελικής Εκκλησίας.

Η πρώτη φορά, ωστόσο, που άκουσα για την ύπαρξη της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας έγινε κάτω από ασυνήθιστες συνθήκες. Μια μικρή ομάδα νέων συναντιόμασταν μια φορά την εβδομάδα για συζήτηση γύρω από τη θρησκεία (ήταν επιθυμία μου να κοινοποιήσω σε ορισμένους φίλους μου αυτά που είχα βιώσει). Συνερχόμασταν σε μια Ορθόδοξη αίθουσα. Μετά από μια παρόμοια συνάντηση, ένας φανατικός ορθόδοξος που μας είχε δει, μας προσέγγισε και σε πολύ αυστηρό τόνο μου είπε: «Σας συχαίρω γι αυτά που κάνετε εδώ αλλά θέλω να σας προειδοποιήσω. Προσέχετε τους προτεστάντες. Οι καλύτεροι μας νέοι πριν από λίγο καιρό πήγαν στην Ευαγγελική Εκκλησία». Ευαγγελική Εκκλησία. Οι καλύτεροι μας νέοι πήγαν εκεί! Τα λόγια αυτά μου έκαναν εντύπωση. Μια άλλη μέρα καθόμουν στην ίδια αίθουσα και διάβαζα ένα διαμαρτυρόμενο περιοδικό δίχως να γνωρίζω την προέλευση του. Ένας ιερέας μπήκε μέσα. Κοίταξε εμένα και το περιοδικό. Το πήρε από τα χέρια μου κι έφυγε λέγοντας: «Σου απαγορεύω να διαβάζεις παρόμοια αιρετικά πράγματα!» Στα σίγουρα, η περιέργεια μου ήταν μεγαλύτερη από το φανατισμό του. Βρήκα όσα περισσότερα τεύχη μπορούσα από το περιοδικό αυτό και τα διάβασα όλα. Ήθελα να μάθω γιατί ο ιερέας δεν ήθελε να το διαβάζω. Αυτό που ανακάλυψα ήταν ότι το περιοδικό ήταν διαμαρτυρόμενο.

Λίγο αργότερα συνάντησα ορισμένα μέλη της «αιρετικής» Εκκλησίας. Ο πρώτος ήταν ένας αγαπητός αδελφός, ο Ορέστης Ιατρίδης, που τώρα ανήκει στο διδακτικό προσωπικό του Κολεγίου Ανατόλια της Θεσσαλονίκης και στον οποίο οφείλω πολλά για την καθοδήγηση που μου παρείχε σε βαθύτερα πράγματα. Εκείνο το διάστημα, ορισμένα μέλη της ευσεβούς ομάδας μεταστράφηκαν στην Ευαγγελική πίστη και η μεταστροφή εξέγερσε την οργή του ιερέα που ήθελε να γίνει Λούθηρος!

Στην Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία βρήκα ανθρώπους με περίπου την ίδια με τη δική μου πνευματική εμπειρία. Παρόλα αυτά χρειάστηκαν τρία χρόνια πριν ζητήσω να ενωθώ μαζί τους. Δυο, κυρίως, ιδέες με εμπόδιζαν. Διατηρούσα την ιδέα ότι ως Ορθόδοξος με Ευαγγελικές ιδέες, θα μπορούσα ίσως να ασκήσω κάποια επιρροή σε μεγαλύτερη κλίμακα, βλέποντας ότι οι ευαγγελικοί θεωρούνταν ως αιρετικοί. Η δεύτερη αιτία ήταν η επιθυμία μου να εξετάσω, ένα προς ένα, τα δόγματα και τις θρησκευτικές τους πρακτικές. Η πρώτη από τις δυσκολίες μου ξεπεράστηκε κυρίως από την εμπειρία. Ανακάλυψα ότι ήταν μάταιο να κάνει κάποιος συμβιβασμούς και πόσο επικίνδυνο θα ήταν για την ψυχή μου το να φτάσω στα όρια της υποκρισίας παραμένοντας «Ορθόδοξος με Ευαγγελικές ιδέες!» Περιττεύει να πω ότι η δεύτερη μου δυσκολία ξεπεράστηκε από την ανάγνωση της Βίβλου. Το 1929 έγινα δεκτός στην κοινωνία της εκκλησίας και δυο χρόνια αργότερα μου ζητήθηκε να ηγηθώ μιας ευαγγελικής συνάθροισης σε μια προσφυγική περιοχή,

στον ελεύθερο μου χρόνο, καθώς συνέχιζα να εργάζομαι στην τράπεζα.

Κάποιοι θα μπορούσε να σκεφτεί ότι οι δραστηριότητες μου θα είχαν μια δυσμενή επίδραση στην εργασία μου. Αυτό που συνέβη ήταν το εντελώς αντίθετο. Είναι αλήθεια ότι στην αρχή της χριστιανικής μου ζωής εύρισκε δύσκολο να εκτελώ τα καθήκοντα μου εφαρμόζοντας χριστιανικές αρχές. Στη συνέχεια, όμως, όταν αποφάσισα να παραιτηθώ από συμβιβασμούς και να ακολουθώ τη νέα μου πίστη σε όλα αυτό όχι μόνο μου χάρισε ένα αίσθημα ικανοποίησης αλλά κέρδισα και το σεβασμό του διευθυντού μου. Ανακάλυψα ότι μια μαρτυρία δίχως συμβιβασμούς οδηγεί σε θρίαμβο. Το τμήμα όπου εργαζόμουν ευημέρησε. Απέκτησε περισσότερους πελάτες και οι συνάδελφοι μου δεν άργησαν να δουν τη διαφορά!

Πολύ σύντομα αφότου άρχισα να δίνω τη μαρτυρία μου αισθάνθηκα την κλήση του Θεού στην καρδιά μου για το έργο του ευαγγελίου. Ήταν χαρά για μένα να διαδίδω τα καλά νέα. Το έκανα ζήτημα προσευχής. Μετά από δυο χρόνια προσευχής έλαβα ένα γράμμα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της Εκκλησίας της Σκοτίας ότι μου πρόσφεραν μια υποτροφία αν ήθελα να σπουδάσω στο Εδιμβούργο για τη διακονία του Ευαγγελίου. Ξεπέρασα εύκολα τους ενδοιασμούς μου. Προσευχήθηκα και πάλι. Παραιτήθηκα από την τράπεζα και έβαλα τα χέρια μου στο δόχτυπο που πιάνει τις ψυχές! «Γιατί είσαι χριστιανός;» με ρωτούν. Δεν μπορώ να κάνω διαφορετικά. Η πρόκληση ήταν τόσο μεγάλη ώστε να την αντισταθώ – το δώρο τόσο θαυμάσιο ώστε να το απορρίψω. Δεν μπορώ να πω γιατί είμαι χριστιανός. Αυτό που μπορώ να κάνω είναι να σου πω να γίνεις. Εγώ το έχω κάνει!

[ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΚΤΗ – Ο κ. Μιχαήλ Κυριακάκης ήρθε στη Σκοτία το φθινόπωρο του 1934, κατόπιν πρόσκλησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της Εκκλησίας της Σκοτίας, για την προετοιμασία του για τη διακονία της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας. Παρακολούθησε την πλήρη σειρά μαθημάτων θεολογίας στο New College του Εδιμβούργου και υπήρξε ένας από τους πλέον λαμπρούς φοιτητές του έτους του. Ταλαντούχος και δυναμικός ομιλητής με εξαιρετική γνώση της αγγλικής και γραφική ικανότητα περιγραφής, από το Μάρτιο του 1935 είχε μια προεξέχουσα συμμετοχή στην ευαγγελιστική εκστρατεία καθόλη την έκταση της Σκοτίας και έχει επίσης μιλήσει εκτεταμένα για το έργο της δικής του εκκλησίας στην Ελλάδα.

*Ο κ. Κυριακάκης επιστρέφει στην Ελλάδα αμέσως για να αναλάβει την ποιμαντορία της Α' Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας Αθηνών, διαδεχόμενος τον αείμνηστο Αιδ. Π. Γ. Λογγινίδη που μέχρι το θάνατο του υπήρξε Πρόεδρος της Συνόδου της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας. Κατά τη διάρκεια της παραμονής του στη Σκοτία ο κ. Μιχαήλ Κυριακάκης συνέγραψε μια σύντομη εξιστορήση της ιστορίας της εκκλησίας του, *The Evangelical Movement in Modern Greece – Το Ευαγγελικό Κίνημα στη Σύγχρονη Ελλάδα* (Lassodie Press Ltd). Στο σύγγραμμα αυτό οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να μάθουν περισσότερα σχετικά με αυτή τη μικρή θαρραλέα ομάδα, που ταχύτατα ασκεί την επιρροή της σε όλες τις κοινωνικές τάξεις.]*

Μετάφραση: Γ. Τασιόγλου

*Το παραπάνω βιβλίο χάρισε στο Ελληνικό Ιστορικό Ευαγγελικό Αρχείο η κυρία Μαρία Χιλλ, την οποία ευχαριστούμε θερμά από αυτήν τη θέση, καθώς γνωρίζοντας την ύπαρξή του αλλά μη ενθουσιασμένοι τον τίτλο του, το αναζητούσαμε. Αν κάποιος έχει το μικρό βιβλίο (σαν φυλλάδιο) του Κυριακάκη: *The Evangelical Movement in Modern Greece* (Lassodie Press) παρακαλούμε να μας το γνωστοποιήσει.*

Συντ.

Γιατί να γίνω μέλος μιας τοπικής εκκλησίας;

Στις μέρες μας, όχι σπάνια, πολλοί πραγματικά πιστοί του Χριστού, θεωρούν ότι η ένωση τους με μια τοπική εκκλησία αποτελεί απλώς θέμα επιλογής. Δεδομένου ότι έχουν τόσες άλλες επιλογές, όπως είναι τα χριστιανικά βιβλία και τα περιοδικά, τα κηρύγματα σε κασέτες και CD, το διαδίκτυο, ακόμα και τα ραδιοφωνικά προγράμματα, η ένωση με την εκκλησία αποτελεί κάποιες φορές προτεραιότητα, συχνά όμως θεωρείται κάτι που δεν είναι απαραίτητο. Πολλοί πιστοί ενοχλούνται όταν πηγαίνουν σε μια εκκλησία όπου δεν μπορούν να συμμετέχουν στο Δείπνο του Κυρίου εφ' όσον δεν είναι μέλη της. Άλλοι πιστεύουν ότι το γεγονός της ένωσης με μια τοπική εκκλησία δεν κατ' ανάγκην κάτι σημαντικό ή ευχάριστο. Συχνά μάλιστα, υφίστανται μεγάλο σοκ όταν ακούν ότι, ιστορικά οι Χριστιανοί θεωρούσαν την ένωση τους με την εκκλησία ουσιαστική και όχι θέμα επιλογής.

Είναι αυτή η ιστορική χριστιανική πεποίθηση αυθαίρετη; Είναι φαρισαϊκός νομικισμός; Τι έχει να πει άραγε ο Λόγος του Θεού σχετικά με το θέμα της ενώσεως με την εκκλησία; Πιστεύουμε ότι λέει πολλά. Στην πραγματικότητα, ο Λόγος του Θεού προβάλλει δέκα λόγους για τους οποίους κάθε πιστός Χριστιανός πρέπει να ενωθεί με μια τοπική εκκλησία. Ας τους εξετάσουμε.

1. Ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός προστάζει την ένωση με μια τοπική ορατή εκκλησία

Πρώτ' απ' όλα ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός προστάζει τους μαθητές του να ενωθούν με μία εκκλησία. Στο Ευαγγέλιο του Ματθαίου (16,18) ο Χριστός λέει στους μαθητές του: «θα οικοδομήσω την εκκλησία μου». Εμφανίζει την εκκλησία σαν τον ναό της νέας διαθήκης, και εκείνοι που ομολογούν ότι «ο Χριστός είναι Κύριος» είναι οι πέτρες με τις οποίες χτίζεται αυτός ο νέος ναός (Ματθ. 16,16· Α΄ Πέτ. 2,5, Εφεσ. 2,19-22).

Στο Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο (28,19-20), ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός επιβεβαιώνει και διευρύνει την προηγούμενη δήλωσή του, ζητώντας από τους μαθητές του να κάνουν κι άλλους μαθητές τους οποίους να βαπτίζουν και να διδάσκουν. Η εκπλήρωση αυτής της Μεγάλης Αποστολής απαιτεί την ένωση των ανθρώπων που πιστεύουν στον Χριστό με την ορατή εκκλησία. Γιατί το λέμε αυτό; Γιατί μέρος της μεγάλης αποστολής είναι η εντολή να *βαπτίζουμε*. Το βάπτισμα του Αγίου Πνεύματος βέβαια, μας κάνει μέλη της αόρατης εκκλησίας (Α΄ Κορ. 12,13). Δεν πρέπει όμως να κρατούμε την σωτηρία μας αόρατη. Πρέπει να την εκφράζουμε προς τα έξω (Ρωμ.10,9-10). Το βάπτισμα στο νερό εξωτερικά και ορατά, συμβολίζει αυτή την αόρατη πραγματικότητα.

Στις Πράξεις (2,41) διαβάζουμε ότι η αποστολική εκκλησία εφάρμοσε αυτήν την αρχή: «τότε όσοι δέχτηκαν με χαρά το λόγο του βαπτίστηκαν, και προστέθηκαν την ημέρα εκείνη περίπου τρεις χιλιάδες άνθρωποι». Σύμφωνα με την Καινή Διαθήκη, το να «βαπτιστείς» σημαίνει να «προστεθείς». Να προστεθείς σε τι; Στο Πράξεις 2,47 βρίσκουμε την απάντηση: «πρόσθετε στην εκκλησία» δηλαδή στην ορατή εκκλησία. Είναι προφανές ότι οι απόστολοι παρακολουθούσαν πνευματικά εκείνους που βαπτίζονταν και μπορούσαν να τους μετρήσουν.

Ο Χριστός έδωσε την εντολή να βαπτιστούμε. Με αυτόν τον τρόπο ο Χριστός μας δίνει εντολή να προστεθούμε στην εκκλησία. Με άλλα λόγια μας ζητάει να ενωθούμε με την εκκλησία. Θέλει η σχέση μας με Εκείνον να είναι τίμια και ορατή: «Όποιος ομολογήσει μπροστά στους ανθρώπους ότι ανήκει σ' εμένα, θα τον αναγνωρίσω κι εγώ για δικόν μου μπροστά στον ουράνιο Πατέρα μου» (Ματθ. 10,32). Θέλει επίσης να γίνεται αυτό μέσα σε μια ομάδα: «Ας φροντίζουμε ο ένας τον άλλο παροτρύνοντάς τον στην αγάπη και στα καλά έργα. Ας μην εγκαταλείψουμε τις θρησκευτικές μας συνάξεις, όπως συνηθίζουν μερικοί, αλλά ας ενισχύει ο ένας τον άλλο, τώρα μάλιστα που βλέπετε να πλησιάζει η ημέρα του Κυρίου (Εβρ. 10,24-25).

2. Η Παλαιά Διαθήκη διδάσκει την ένωση με την εκκλησία

Η Παλαιά Διαθήκη διδάσκει ότι οι πιστοί πρέπει να ενώνονται με κάποια εκκλησία. Στην Παλαιά Διαθήκη, το να είσαι Ισραηλίτης δεν ήταν κυρίως θέμα καταγωγής ή εθνικότητας. Ισραηλίτης ήταν εκείνος που ανήκε στην κοινότητα της διαθήκης του Θεού. Σαν σημάδι αυτής της σχέσεως ο Θεός όρισε την περιτομή, που αποτελούσε δείγμα της ενώσεως με εκείνον, και της ιδιότητας του σαν μέλος της κοινότητας της διαθήκης του, του Ισραήλ (Γέν. 17,7· 10-11). Η Καινή Διαθήκη ταυτίζει αυτήν την κοινότητα της Παλαιάς Διαθήκης, την οποία ο Μωυσής οδήγησε έξω από την Αίγυπτο, με την «εκκλησία εν τη ερήμω» -*Μετάφραση Ν. Βάμβα* (Πράξ. 7,38). Αν ήσουν ξένος, θα έπρεπε να περιτμηθείς για να γίνεις μέλος του Ισραήλ, πριν μπορέσεις να γιορτάσεις το Πάσχα (Εξ. 12,43-45·48). Με άλλα λόγια θα έπρεπε να έχεις «ενωθεί με την εκκλησία» πριν συμμετέχεις στο πασχαλινό γεύμα. Αν δεν ήσουν περιτετμημένος, ανεξάρτητα από το παρελθόν σου στην πίστη, αποκλειόσουν από τον λαό του Θεού (Γέν. 17,14).

Μπορείς να διακρίνεις τον παραλληλισμό με την Καινή Διαθήκη; Το βάπτισμα είναι η περιτομή της Καινής Διαθήκης (Κολ. 2,11-12). Σηματοδοτεί την ένωσή σου με την κοινότητα της νέας διαθήκης, την εκκλησία (Γαλ. 3,27· 29· 6,15-16 Φιλίπ. 3,3). Το Δείπνο

του Κυρίου είναι το Πάσχα της νέας διαθήκης (Λουκ. 22,7-8· 14-15· 20, Α΄ Κορ. 5,7). Όπως έπρεπε κάποιος να περιτμηθεί για να γίνει μέλος του Ισραήλ πριν γιορτάσει το Πάσχα, έτσι και τώρα πρέπει κάποιος να βαπτιστεί για να γίνει μέλος της εκκλησίας, πριν μπορέσει να πάρει μέρος στο Δείπνο του Κυρίου. Αυτόν ακριβώς τον τρόπο ακολουθούσαν οι Απόστολοι. Αυτοί που βαπτίζονταν και ενώνονταν με την εκκλησία, ήταν εκείνοι που συμμετείχαν στο Δείπνο του Κυρίου (Πράξ. 2:41-42, 47).

3. Η Καινή Διαθήκη προϋποθέτει την ένωση με την ορατή εκκλησία

Η Καινή Διαθήκη προϋποθέτει ότι καθένας που πιστεύει στον Χριστό ενώνεται με την εκκλησία. Στην Καινή Διαθήκη η μεταστροφή σημαίνει ένωση με κάποια ορατή τοπική εκκλησία (Πράξ. 2,41· 47· 14,21-23). Στα χρόνια της Καινής Διαθήκης ήταν ανήκουστο να πιστέψει κάποιος στον Χριστό και μετά να αποφασίσει να μην ενωθεί με την εκκλησία του Χριστού. Πραγματικά, η ιδέα της ενώσεως με την εκκλησία ήταν τόσο βαθιά ριζωμένη, ώστε αυτοί που δεν ήταν μέλη της εκκλησίας δεν θεωρούνταν καν Χριστιανοί (Μαθ. 18,17). Ο Βιβλικός Χριστιανισμός είναι πάντα έντονα προσωπικός, αλλά δεν είναι ποτέ ιδιωτικός και ατομικιστικός.

Μετά απ' όλα αυτά, αναλογίσου πόση έμφαση δίνει η Καινή Διαθήκη στον ομαδικό χαρακτήρα του χριστιανισμού. Η Καινή Διαθήκη μιλάει για παράδειγμα, για πιστούς που μαζί αποτελούν το σώμα του Χριστού «τους οικείους της πίστewς» το ναό του Αγίου Πνεύματος, την κοινωνία των αγίων, το άγιο έθνος, τον λαό του Θεού την οικογένεια του Θεού, κλπ. Στους αποστολικούς χρόνους, ήταν αυτονόητο κάθε νέος πιστός να ενώνεται με μία τοπική εκκλησία, αν αυτό ήταν δυνατό.

4. Η σωτηρία συνεπάγεται ένωση με την εκκλησία

Η σωτηρία συνεπάγεται ένωση με την εκκλησία. Στη Βίβλο, η σωτηρία κάποιου και η ένωσή του με την ορατή εκκλησία είναι στενά συνδεδεμένα. Οι άνθρωποι σήμερα τα βλέπουν συχνά σαν δύο διαφορετικά πράγματα –πιστεύουν στον Χριστό σε κάποια περίπτωση και κατόπιν αναρωτιούνται αν χρειάζεται να ενωθούν με κάποια εκκλησία. Μερικοί μάλιστα, δεν ενώνονται ποτέ με καμία εκκλησία. Στον λόγο του Θεού όμως, το να έλθει κάποιος στον Χριστό και ταυτόχρονα να έλθει και στην εκκλησία του, είναι στενά συνδεδεμένα. Μέσα

σου στρέφεται στον Θεό και του ζητάς να σε σώσει δια του αίματος και της δικαιοσύνης του Ιησού Χριστού. Εξωτερικά, ταυτίζεσαι μ' εκείνους που ανήκουν στον Χριστό, με το να ομολογείς την πίστη σου ενώπιον της εκκλησίας να συνεχίζεις στην λατρεία, στη μελέτη και στην μαρτυρία στα πλαίσια αυτής της εκκλησίας (Ρωμ. 10,9-10, Μαθ. 10,32, Πράξ. 2,41-42, Εβρ. 10,25). Στη Βίβλο, το να ανήκεις στον Χριστό σημαίνει να ανήκεις στο σώμα του Χριστού (Α΄ Κορ. 12,13·27· Ρωμ. 12,5· Εφεσ. 5,29-30). Βιβλικά, οι Χριστιανοί υπηρετούν όχι ανεξάρτητοι και απομονωμένοι, αλλά σαν ζωντανά μέλη του σώματός Του.

5. Οι οδηγίες της Βίβλου σχετικά με την εκκλησιαστική τάξη υποδηλώνουν και την ένωση με την εκκλησία

Όλες οι οδηγίες της Βίβλου σχετικά με την εκκλησιαστική τάξη, υποδηλώνουν ότι ο Θεός περιμένει από τους πιστούς να ενωθούν με τοπικές οργανωμένες εκκλησίες. Ο Θεός θέτει προϋποθέσεις για την εισδοχή (Πράξ. 2,47). Προβλέπει ακόμη και την περίπτωση που κάποιος πρέπει να αποκλειστεί από την κοινωνία της εκκλησίας (Μαθ. 18,17 Α΄ Κορ. 5,4-5). Ορίζει ότι πρέπει να υπάρχουν ηγέτες όπως είναι οι ποιμένες, οι πρεσβύτεροι, και οι διάκονοι (Εφεσ. 4,11-12· Πράξις 14,23· Α΄ Τιμ. 3,1-13). Αυτό προϋποθέτει να είναι οι Χριστιανοί ενωμένοι με τις εκκλησίες, γιατί διαφορετικά δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν ηγέτες χωρίς μέλη που θα τους εκλέξουν και θα τους ακολουθούν. Από πού θα προέλθουν οι ποιμένες, οι πρεσβύτεροι, και οι διάκονοι; Και τι ρόλο θα έχουν;

Οι επτά επιστολές της Αποκαλύψεως (κεφ.2-3) γράφτηκαν σε επτά εκκλησίες. Η Α΄ προς Τιμόθεον, η Β΄ προς Τιμόθεον και η προς Τίτον επιστολές, ονομάζονται «ποιμαντορικές επιστολές» γιατί απευθύνονται σε ποιμένες εκκλησιών. Στην Α΄ προς Τιμόθεον, αφού έχει δώσει οδηγίες για την προσευχή στη δημόσια λατρεία (2,1-8), για τις γυναίκες στην λατρεία (2,9-15), και για τα προσόντα που πρέπει να έχουν οι πρεσβύτεροι και οι διάκονοι (3,1-3), ο απόστολος Παύλος εξηγεί: «σου τα γράφω αυτά ...για να μάθεις πώς πρέπει να συμπεριφέρεται κανείς στον οίκο του Θεού, που είναι η εκκλησία του αληθινού Θεού, ο στύλος και το θεμέλιο της αλήθειας» (3,14-15). Βλέπετε, όλες οι εντολές της Βίβλου σχετικά με την εκκλησιαστική τάξη, δηλώνουν ότι ο Θεός περιμένει να ενωθούν οι πιστοί με τοπικές οργανωμένες εκκλησίες.

Συνέχεια και τέλος στο επόμενο

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Τι τρέχει;

Είναι στιγμές
που τον καθένα μας
τριγυρίζουν
άγχη, φόβοι,
ανησυχίες, ανασφάλειες.
Τι τρέχει;
Μήπως λιγόστεψε η πίστη μας,
η εμπιστοσύνη μας
στο Θεό και Πατέρα;

Είναι στιγμές
που φουντώνουν μέσα μας
αμφιβολίες, αμφισβητήσεις,
δισταγμοί.
Τι τρέχει;
Μήπως χάσαμε την επαφή
με τον Δημιουργό μας;

Είναι στιγμές
που φανερώνουμε
εγωισμό, πείσμα,
επιθετικότητα.
Τι τρέχει;
Μήπως χάσαμε τον πρῶο Ιησού
απ' τη ματιά μας;

Είναι στιγμές
που φερόμαστε
με αστοργία, ακαμψία,
υπεροψία στον διπλανό μας.
Τι τρέχει;
Μήπως αποξενωθήκαμε
απ' την Πηγή της αγάπης;

Φίλιπ. 4:4-9

Κάτι συμβαίνει με μας, Κύριε,
κ' έντρομοι Σου ζητάμε γονατιστοί:
"ανανέωσε την πρώτη μας αγάπη"
να γκρεμιστούν τα ψηλά τείχη
της συνήθειας, της συμβατικότητας
ώστε ελεύθεροι να υψώσουμε σε Σένα
το νέο ύμνο της καρδιάς μας
με νότες χαράς κι ευχαριστίας
αρμονικά συντονισμένες με τον Λόγο Σου.
Ν' ακουστούν διάφανης αλήθειας μελωδίες,
άενης γάργαρας Πηγής σιγοψιδυρίσματα,
ασύλληπτης Ειρήνης συγχορδίες.

Λ. Βαλαή

Υμνητικό

Ανεβαίνει η αγάπη καθώς
η ευωδιά του Θεού απ' την προσευχή
μυστικά τυλίγοντας όλα
τα παντοινά και τα εφήμερα
λευκή λεπή ωσάν γιασεμί
και βαδιά μαβιά σαν βυθός μενεξέ.

Ανεβαίνει η δεϊκή αγάπη
τριφερός κισσός χαρούμενα πράσινος
στο πήλινο στήθος ανεβαίνει δροΐζοντας
πόση χλωροφύλλη χαράς
πόση δροσιά χάρης!
Τότε
ευανάγνωστα γίνονται τα μυστήρια όλα
τα μυστικά κλειδιά
ξεκλειδώνουν τις εφτασφράγιστες πόρτες.
Με σάρκινα δάχτυλα ψηλαφίζουμε
την αιωνιότητα.
Τίποτε σκοτεινό δεν
παραμονεύει
τίποτε δε σπάζει
όλα στρογγυλά, κι αράγιστα
όπως την πρώτη μέρα της δημιουργίας.

Ανθίζει η αγάπη, πολύκλαδη
καρπίζει γλυκά
της ζωής μας το χώμα.

Καθώς το θαύμα
φανερώνεται κάποτε, για να παρηγορήσει
πως υπάρχει
πέρα απ' το μαύρο κι από το πικρό
πως υπάρχει μια όαση.

Καθώς ο Λγαθός
κι ασίγαστα Λγαπημένος
καθώς ο Θαυμάσιος Θεός
μας φανερώνεται η αγάπη, δικαιώνοντας
την πίστη και την ύπαρξή μας.